

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 26^ο—ΑΘΗΝΑΙ 1—31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1912 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1019

ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ

Ἄργα, ἀργὰ ἐκύλισαν τὰ εἴκοσι πέντε αὐτὰ χρόνια τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» ὅπως ἀργὰ περνᾷ ὁ καιρὸς μὲ τὸν ὁποῖον λύνονται ἕνα, ἕνα τὰ δεσμὰ τῶν δούλων καὶ ἀργότερα ἀκόμη ἔσπασαν τὰ σίδηρα κάτω ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶχαν ζήσει αἱ Ἑλληνίδες.

Καὶ τόσον ὁ ἀγὼν ἦτο δυσκολώτερος, ὅσον τὰ σίδηρα ἦσαν σκεπασμένα μὲ τριαντάφυλλα καὶ τὰ δεσμὰ πλεγμένα μὲ ἀόρατα νήματα, ποῦ ἡ τρυφερότης καὶ ἡ στοργὴ ἐφαίνετο νὰ ἀπλώνη ὡς ἕνα ἀδιόρατον ἱστὸν ἀράχνης γύρω εἰς τὴν φημισμένην γυναικείαν ἀδυναμίαν.

Ἡ πάλῃ, τὰ πρῶτα ἰδίως ἔτη ὑπῆρξε δύσκολος, ὁ ἀγὼν ἀχάριστος μέσα εἰς μίαν ἀτμοσφαιρὰν βρειᾶν καὶ ἀσφυκτικὴν ἀπὸ προλήψεις, ἀπὸ πλάνης, ἀπὸ ψεύματα. Αὐτὴ ἡ γυναικῆ ὑπῆρξεν ἴσως ὁ χειρότερος ἐχθρὸς τοῦ ἐχυτοῦ τῆς, αὐτὴ ὁ μᾶλλον ἐπικίνδυνος ἀντίπλος, μεθυσμένη ὡς ἦτο ἀπὸ τὰ λουλουδέμια δεσμὰ τῆς, χαϊδεμένη ὅσον πουλὶ μέσα ἀπὸ τὰ ταντελωτὰ τοῦ κλουβιοῦ τῆς σύρματι.

Ὀλίγαι, πολὺ ὀλίγαι, ἐκείναι μᾶλλον ποῦ ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς εἶχε μαστιγώσει ἀπὸ τὰ μικρὰ των χρόνια, ἐνόησαν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τί ἐζητοῦσε δι' αὐτοὺς τὸ τετράφυλλον ἐκεῖνο λευκὸ φυλλαράκι, ποῦ ὅταν σημαίει εἰρήνης καὶ ἀναστάσεως εἶχε φανῆ εἰς τὸν γυναικεῖον ὄριζοντα πρὸ εἴκοσι πέντε ἀκριβῶς χρόνων.

Οἱ ἄνδρες ὑπῆρξαν τότε ὅτι εἶναι πάντοτε οἱ

δυνατοί, ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν δίκην εἰς ὅλα, ποῦ ἔχουν ὅλα τὰ προνόμια, ὅλας τὰς ἐλευθερίας, ὅλας τὰς ὑπεροχάς. Ἄλλοι ἐγέλασαν, ἄλλοι ἐθύμωσαν, ἄλλοι ἐμειδίασαν. Εὐτυχῶς ὑπῆρχαν καὶ ὀλίγοι ποῦ ἐνόησαν. Καὶ ἐνόησαν τόσον καλὰ, ὥστε μὲ τὸν καιρὸν νὰ γίνουν οἱ καλύτεροι συνήγοροι, οἱ φανατικοὶ φίλοι. Σαρκασμοί, εἰρωνεῖται καὶ ὕβρεις ἀκόμη ἔαμναν τὴν παρέλθσιν των ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν μικρὰν πολέμιστριαν, ποῦ κάθε Κυριακὴν τακτικὰ ἔαμνε τὴν ἐμφάνισίν τῆς, παλαιούσα χωρὶς φόβον, χωρὶς δισταγμὸν, χωρὶς δειλίαν. Βῆμα πρὸς βῆμα διεξεδίκησε τὸ ἔδαφος, ἐκαλλιέργησε καὶ ἔσπειρε τὸν πλούσιον σπέρων τῶν νέων ἰδεῶν, ποῦ ἀνθησαν καὶ τόσον ὠραίους ἔφεραν καρπούς. Κάτω τὰ δεσμὰ καὶ κάτω αἱ προλήψεις, αὐτὸ ἦτο τὸ σύνθημά τῆς. Καὶ ἡ διὰ τῆς ἐργασίας ἀνάστασις, τὸ πρόγραμμά τῆς. Ὅχι τῆς ἐργασίας τῆς δουλικῆς, τῆς χειρωνακτικῆς, τῆς ἀσκόπου καὶ ματαίας. Ὅχι τὸ κέντημα καὶ ἡ νταντέλα καὶ ἡ σκάφη. Ἀλλὰ ἡ ἐργασία ἡ φωτεινὴ, ἡ ἐργασία ποῦ ἀνοίγει τοὺς δρόμους τῆς προόδου, ἡ ἐργασία τοῦ πνεύματος, ποῦ δὲν γνωρίζει φύλον καὶ γένος, ποῦ ὑψώνει καὶ ἐξισώνει ὅλους εἰς τὴν κοινὴν παλαιστράν τῆς προόδου.

Συνήγορος καὶ ὑπερσπιστής, σηματοφόρος καὶ ἀρχηγὸς εἰς μίαν εἰρηνικὴν ἐπανάστασιν βλέπει σήμερον τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον μὲ μεγάλην ἀνακούφισιν, καὶ χαράν. Συγκρίνει τὰς δύο περιόδους, τὴν θέσιν τῆς Ἑλληνίδος τοῦ

1887 και την σημερινήν, παραβάλλει τὸ ἀσθενὲς φύλον καὶ ἀδύνατον μέρος, ὅπως ἐπιτοφοροῦντο τότε αἱ γυναῖκες μετὰ τὰς ἐπιστήμονας, τὰς καλλιτέχνιδας, τὰς ρήτορας τὰς γυναῖκας τῆς ἐργασίας τῆς πνευματικῆς, τὰς πρωταγωνιστρίας ὀρχίων ἰδεῶν, τὰς δυνατὰς γυναῖκας τῶν ἡμερῶν μας καὶ αἰσθάνεται τὴν χαρὰν, ποῦ αἰσθάνεται ὁ νικητὴς μετὰ μακρὰν καὶ κοπιαστικὴν μάχην.

Ἀδιάφορον, ἂν ὡς αὐτὸς ἔχυσεν αἷμα, καὶ ἡσθάνθη πληγὰς βελῶν φαρμακερῶν, καὶ ὑπέστη ἀγωνίαις καὶ δισταγμοῦς καὶ θυσίαις. Μετὰ τὴν νίκην ἔλα λησμονοῦνται καὶ μένει ὡς μεγάλη καὶ πραγματικὴ ἰκανοποίησις ἡ συναίσθησις τῆς ἐπιτελέσεως ἐνὸς ὀρχίου καθήκοντος.

Καὶ δὲν ἐπεριωρίσθη νὰ κηρύττη μόνον τὸ κελὸν καὶ νὰ σκαπίζῃ τὸ ὀρχιον σάλπισμα τῆς ἐξεγέρσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν γυναικῶν, ἢ «Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν». Ἐπίστευσα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω ὅτι οἱ κήρυκες οἱ ὅποιοι πρῶτοι δὲν ἐφαρμόζουν τὰς ἰδέας, ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζονται, σπανίως ἐπιτυγχάνουν τὴν πραγματοποίησίν των.

ΤΑ ΕΡΓΑ

Ὅχι λόγια λοιπὸν μόνον, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἔργα, τὰ ὅποια κατανέμονται ὡς ἑξῆς:

1889. Ἐνέργειαι πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς γυναικὸς εἰς τὰ τηλεγραφεῖα.

Ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἑλληνίδων εἰς δύο συγκαληθέντα συνέδρια εἰς Πεκρίους.

1890. Ἐκδόσις Ἱστορίας τῆς Γυναικός.

Ἰδρυσις τοῦ α'. Κυριακοῦ Σχολείου δι' ἐργατίδας καὶ ὑπηρετήσας.

Ἐνέργειαι καὶ ὑποβολὴ νομοσχεδίων πρὸς μεταρρυθμίσειν τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως.

1893. Δημοσίευσις βιογραφικῶν ἐπιφανῶν Ἑλληνίδων.

Ἐνέργειαι πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον.

Ἡ πρώτη γυναικεία καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν».

Συνέντευξις μετὰ τῆς βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας Κάρμεν Σύλβα εἰς Βενετίαν.

Δημοσίευσις προκηρύξεως θυγατέρων ἐπουρανίου Βασιλέως καὶ συνεργασίαι μετὰ κυριῶν πρὸς ἴδρυσιν τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἀνιάτων.

1894. Συνεργασίαι πρὸς ἴδρυσιν τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἐργατίδων.

Σύνταξις Καταστατικοῦ.

Ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἑλληνίδων, τῶν Ἑλλ. γυναικείων σωματείων καὶ τοῦ τύπου εἰς τὸ Συνέδριον τοῦ Σικάγου. Λόγοι ἐκφωνηθέντες. Ἐκλογὴ τῆς κ. Περρέν ὡς ἀντιπροέδρου παρὰ τοῦ

Διεθνoῦς γυναικείου Συμβουλίου τοῦ συγκαληθέντος εἰς Σικάγον. Δημοσίευσις ταξιδίου εἰς Ἀμερικὴν.

Ἐνέργειαι πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον.

1895. Ἐνέργειαι καὶ ἐπίτευξις τροποποιήσεως τοῦ περὶ Ἐπιθεωρητῶν τῶν δημ. σχολείων νόμου.

1896. Ἰδρυσις Ἐνώσεως Ἑλληνίδων μετὰ τμήματα Ἐθνικόν, Ἐκπαιδευτικόν, Ἐπαγγελματικόν καὶ Οἰκονομικόν, Ὑγιεινῆς καὶ Νοσηλείας, Φιλολογικόν, Καλλιτεχνικόν καὶ Φιλανθρωπικόν. Συγκέντρωσις καὶ συνεργασίαι τῶν τμημάτων τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ Ἐθνικόν τμήμα. Δράσις κατὰ τὸν πόλεμον.

1898. Ἰδρυσις τῆς Ἐπαγγελματικῆς καὶ οἰκοκυρικῆς Σχολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

1899. Δημοσίευσις τοῦ α'. μυθιστορήματος «ἡ Χειραφετημένη» θέσις: Ἡ διὰ τῆς ἐργασίας χειραφετήσεως τῆς Ἑλληνίδος καὶ ἡ ἀποθέωσις τῆς ἀνεπτυγμένης μητρός.

1900. Δημοσίευσις τοῦ μυθιστορήματος ἢ «Μάγισσα» θέσις: Ἡ ἀνκτροφὴ τῆς Ἀμερικανίδος. Ἐνέργειαι πρὸς σχηματισμὸν ἐνώσεως παιδοφίλων πρὸς κατάργησιν τῶν ἐξετάσεων καὶ προστασίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Δημοσίευσις γνωμῶν παιδαγωγῶν καὶ μητέρων. Συμμετοχὴ καὶ ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ Β'. Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Γυναικείων Ἐργῶν καὶ ἰδρυμάτων εἰς τὸ Πεκρίσι. Ἐκφώνησις λόγων περὶ δράσεως τῆς Ἑλληνίδος κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1897 καὶ περὶ τῆς μετέπειτα δράσεως τῶν τμημάτων τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων. Ἀντιπροσωπεῖα γυναικείων σωματείων.

1901. Δημοσίευσις τοῦ Νέου Συμβολαίου, γ'. πρωτοτύπου μυθιστορήματος τῶν Βιβλίων τῆς Αὐγῆς τῆς κ. Περρέν.

Δημοσίευσις τῆς ζωῆς τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας παρὰ τῆς αἰοιδίμου Πηνελόπης Παπαηλιοπούλου.

1902—03. Δημοσίευσις ταξιδίων Ἰταλίας καὶ μελέτης περὶ τῆς δράσεως τῶν Ἰταλίδων.

Δημοσίευσις Νέου Μυθιστορήματος τῆς κ. Περρέν: Χωρὶς ὄνομα.

1906. Συμμετοχὴ εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλληνίδων.

Δημοσίευσις ταξιδίου εἰς Γερμανίαν καὶ μελέτη περὶ τῆς δράσεως τῆς Γερμανίδος.

Δημοσίευσις ταξιδίου εἰς Σουηδίαν καὶ μελέτη περὶ γυναικῶν τῆς Σουηδίας.

Δημοσίευσις τῆς Χειραφετημένης εἰς μεταφράσειν ἀπὸ τὴν Α'. φιλολογικὴν ἐφημ. τῶν Πεκρίων Journal des Debats καὶ ἀπὸ τὴν Revue Litteraire.

1907. Δημοσίευσις νέου μυθιστορήματος τῆς κ. Κ. Περρέν: Τὸ Μακαρμένον Κρίνον». Πράσταισις τοῦ δράματος τῆς κ. Καλ. Περρέν: ἡ Νέα Γυναίκα εἰς τὸ Θέατρον.

1908. Μεταρρυθμίσις τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν εἰς εἰκονογραφημένον Περιοδικόν. Δημοσίευσις ταξιδίου Αἰγύπτου. Δημοσίευσις τοῦ Σχολείου τῆς Ἀσπασίας: Μελέτη τῆς ἱστορίας, φιλολογίας καὶ ποιήσεως τῆς ἀρχαίας ζωῆς.

Ἀποτελεσματικὴ ἐνέργειαι πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὰ Τηλέφωνα. Πολεμικὴ ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς γυναικὸς ὑφηγητρίδας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

1909. Ὑποβολὴ καὶ ψήφισις νόμου περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας εἰς τὰς ἐργατίδας καὶ περὶ Κυριακῆς ἀργίας δι' αὐτάς.

1910. Προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι διὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.

Σύστασις τμημάτων Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Ἑλληνίδων: Νομοθετικοῦ, Δημοσιογραφικοῦ, Ἐμπορίου Λευκῶν καὶ Παγκοσμίου Εἰρήνης. Συγγραφή δράματος Ἀσπασίας.

1911. Σύνταξις καὶ ὑποβολὴ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως προσχεδίου νόμων, ἐκ μέρους τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων καὶ τινῶν ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου: περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως, περὶ ἀφομοιώσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς δημοδιδασκάλου πρὸς τὸν δημοδιδάσκαλον, περὶ ἐνηλικιώσεως τῆς κόρης ἀπὸ τῶν δώδεκα καὶ τὰ δέκα πέντε ἔτη, περὶ κηδεμόνων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, περὶ προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς ἐγκαταλειπομένης παρὰ τοῦ μηνηστήρος τῆς κόρης κ.λ.

Σύνταξις καὶ ἐφαρμογὴ προγράμματος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων μετὰ τῶν οἰκείων ἐφοριῶν. Ἀναγέννησις δι' αὐτῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιπλώσεως τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν καὶ Ἑλληνικῶν τραγουδιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνδύματος. Σύστασις μετὰ τῶν σχετικῶν ἐφορειῶν διαλέξεων ὑγιεινῆς πρὸς μητέρας τοῦ λαοῦ, καὶ διδασκαλίσσας διαλέξεων φιλολογικῶν, καὶ ἐπιτημονικῶν, βιβλιοθηκῆς φιλολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς, ἀναγνωστηρίου καὶ ἰδρύσεως γυναικείου κέντρου.

Ἀποστολὴ εἰς τὰ Συνέδρια Βουζελλῶν καὶ Στοκρόλμης μελετῶν καὶ ἀνακινώσεων σχετιζομένων μετὰ τὴν θράσιν τοῦ ἐν Ἑλλάδι Ἐθνικοῦ Συνδέσμου καὶ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Ὑποδοχὴ τῶν Βουλγαρίδων εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν.

ΚΛΟΤΙΔΗ ΛΟΥΙΖΗ
(ἀκόλουθος τῆς ἐν Βελγίῳ Πρεσβείας)

ΕΟΡΤΑΙ ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ

Μαζὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα καὶ τὴν ἐθνικὴν μας ἑορτὴν ἑορτάζομεν ἐφέτος τὸ Ἰωβιλαῖον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸ Συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν. Ὅλοι μαζὴ αἱ εορταὶ αὐταὶ ἤμποροῦσαν νὰ ὀνομασθῶν μετὰ ἓνα ὄνομα εορταὶ Ἀναστάσεως.

Διότι τὴν ἰδέαν αὐτὴν συμβολίζου καθεμιά χωριστὰ καὶ ἔλαϊ μαζὴ. Ἀνάστασις τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς φυλῆς μας, τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς μυστηριώδους καὶ κρυμμένης εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων Ἀσιατικῆς ψυχῆς.

Οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου, ὅλοι ὅσοι ἔχουν ἀφιέρωσει τὴν ζωὴν των εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀποκρύφων καὶ μυστηριωδῶν ἀδύτων τῆς κοιτίδος τῆς ἀνθρωπότητος συναθροίζονται ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρὸν εἰς μίαν πόλιν διὰ νὰ ἀνακοινώσουν τὰς σκέψεις των, νὰ ὑποβάλουν τὰ πορίσματα τῶν νέων ἐργασιῶν των, νὰ συζητήσουν τὰς νέας ἀνακαλύψεις των.

Κάθε μίαν ἀπὸ τὰς νέας αὐτάς ἀνακαλύψεις,

κάθε πάπυρος, ἢ πλκιδόν ἔργον τέχνης, κάθε τάφος ἢ νάος λησμονημένου θεοῦ τῆς Ἀνατολῆς φέρει πολὺ συχνὰ ἐπικράσασιν εἰς τὰς ἐπικρατούσας ιδέας καὶ ἀρχὰς περὶ τοῦ παρελθόντος τῆς ἀνθρωπότητος, περὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ, περὶ τῆς ὑπεροχῆς αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς φυλῆς.

Μία εἰκὼν ἐνὸς τοίχου θαυμάσιου χιλιάδες χρόνιαι εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσιατικῆς γῆς, ἕνα μνηστικὸν σημεῖον εἰς χαρκατῆρας χαλδαϊκοὺς ἐντὸς ἐνὸς τάφου, μεταφέρουν ἕξαστα ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος χιλιάδες χρόνιαι ὀπίσω, κατακηρύττουν συλλογιστὰς παλαιᾶς δόξης, ἀνατρέπουσι βωμοὺς καὶ ἱερὰ καὶ στρέφουσιν εἰς νέους δρόμους, ἀγνώστους ἕως χθὲς, τὴν σκέψιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Εἰς τοὺς Ἀνατολιστὰς ὀφείλομεν καὶ αἱ γυναῖκες τὴν ἐπικράσασιν τοῦ μεγαλειότερου ἀδικήματος, τὸ ὅποσον ἐπὶ αἰῶνας ἐδάσυνε τὴν τύχην μας καὶ ἔρριπτεν εἰς τοὺς ὄμους μας τὴν εὐθύνην τῆς δυστυχίας τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου.

Εἰς ἐρευνητὴν τοῦ παρελθόντος τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὸν Ἰνδολόγον καὶ ἀκούραστον μελετητὴν τῶν Ἰνδικῶν θρησκείων καὶ παραδόσεων Louis Jacolliot ὀφείλομεν τὴν Ἰνδικὴν Βίβλον, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ παράδοσις περὶ πρωτοπόλων φέρει ἀμαρτήσαντα πρῶτον τὸν Ἀδὰμ καὶ ὄχι τὴν Εὐάν.

Ἡ παράδοσις αὕτη φαίνεται λογικωτέρη καὶ συμφωνοτέρη μὲ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα, χωρὶς ὅφει ὀμιλοῦντας καὶ δένδρα γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Οἱ Ἰνδοὶ ὅπως καὶ οἱ Ἑβραῖοι θέτουν τοὺς πρωτοπλάστους τῶν εἰς ἕνα Παράδεισον, τὸν ὅποσον ἐφάντασθησαν ἀκόμη ὠραιότερον τοῦ ἄλλου, διότι τὸν θέτουν κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸ νησί τοῦ Ἀδὰμ, ὅπως λέγουσιν αὐτοὶ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, τὸ νησί αὐτὸ τὸ ὅποσον ἐπιδεικνύεται ἀκόμη καὶ τῶρα εἰς τοὺς ταξιδεύοντας τὰς Ἰνδικὰς θαλάσσας.

Εἰς ἕνα θαυμάσιον λοιπὸν καὶ ἀπέρχοντον κήπον, ποῦ ἦτο τὸ νησί αὐτό, ἐξοῦσαν εὐτυχεῖς οἱ πρωτόπλαστοι Ἰνδοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κατὰγεται ἡ Ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλή. Ὁ παράδεισός των ἐνώνετο μὲ τὴν μεγάλην ἡπειρον μὲ μίαν στενὴν λουρίδα γῆς, τὴν στενὴν, ὥστε μόλις νὰ ἤμπορῃ νὰ τὴν περάσῃ ἕνας ἄνθρωπος.

Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν ἄνθρωπον· Θὰ ζήσῃς εἰς τὸν θαυμάσιον αὐτὸν παράδεισον. Θέτω ὅλα τὰ κάλλη σου καὶ ὅλους τοὺς θησαυροὺς σου εἰς τὴν διάθεσίν σου. Σοῦ ἀπαγορεύω μόνον

νὰ περάσῃς τὴν μικρὴν αὐτὴν γέφυραν ποῦ σὲ χωρίζει ἀπὸ τὴν μεγάλην ἡπειρον. Ὁ Ἀδὰμ ἀφου ἀπήλκυσε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου ἤρχισε νὰ πλήττῃ. Ἦθελε νέους κόσμους, νέας ἀπολαύσεις, νέας συγκινήσεις τὰς ὁποίας ἐφικτόν ἐπερὶ τῆς στενῆς ἐκείνης λουρίδας ποῦ τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν μεγάλην στερεάν.

Ἐδήλωσε λοιπὸν ἕνα πρῶτ' ἕξαστα εἰς τὴν γυναῖκα του ὅτι θὰ ἐπερνοῦσε τὴν γέφυραν, διὰ νὰ ἰδῇ πῶς ἦτον ὁ κόσμος περὶ τὸν παράδεισόν των. Ἡ δυστυχὴς φοβουμένη τὸν θυμὸν τοῦ Θεοῦ κατέβλεψε κάθε προσπάθειαν διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε.

Θὰ ἔλθω μαζί σου, τοῦ εἶπε τότε. Ὅπως ὑπῆρξεν σύντροφός σου εἰς τὴν χαράν, θὰ μείνω καὶ σύντροφός σου εἰς τὴν δυστυχίαν, ἡ ὁποία μὲς περιμένει. Ἀλλ' ἡ γέφυρα εἶναι στενὴ διὰ δύο, τῆς εἶπεν ὁ Ἀδὰμ. Θὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν ἀγκάλην σου, ἀπήντησεν ἡ Εὐάν.

Καὶ παρρησιαστικῶς ἐπέρασεν ἀγκαλιασμένοι τὴν μικρὴν γέφυραν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ ἀνθρώπινον ζεῦγος ἐζήσεν ὑπὸ τὴν κατάρτην τοῦ Θεοῦ, μὲ κόπους καὶ μὲ πόνους, διότι παρέβη τὴν διαταγὴν τοῦ πλάστου του.

Αὐτὴν τὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοὺς ὄμους μας τὸ βάρος τῆς πρώτης ἀμαρτίας, ὀφείλομεν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἰς τοὺς Ἀνατολιστὰς, οἱ ὁποῖοι τόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα διὰ τὸ φῶς μας ἔχουν φέρει εἰς τὸ φῶς, ἐντελῶς διάφορα ἀπὸ τὰς γνωστὰς περὶ γυναικὸς παραδόσεις.

Ἐν ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα προνόμια τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ συγγράμματα τῶν Ἀνατολιστῶν ἀναγνωρίζουσιν οἱ παλαιότεροι Ἰνδοὶ εἰς τὰς γυναῖκας ἀντιθέτως πρὸς τὴν Βίβλον τῶν Ἑβραίων εἶναι ἡ μόνον διὰ τῆς γυναικὸς ἀπευθυνόμενὴ προσευχὴ εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἱεραία ἐδῶ εἶναι τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται πᾶσα συνεννόησις μὲ τὸ θεῖον, εἶναι ἡ μεσάζουσα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι τὸ κατ' ἐξουσίαν ἀγνὸν πλάσμα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν Ἑβραίων τοῦ νὰ εἰσέρχεται κἄν ἡ γυναῖκα, ὡς πλάσμα ρυπαρὸν, εἰς τὸ ἱερόν.

Ἀλλὰ καὶ τί δὲν ὀφείλομεν εἰς τοὺς Ἀνατολιστὰς. Ὅλη ἡ θαυμασιὰ ποίησις τῶν φυλῶν ποῦ προηγήθησαν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὸν πολιτισμὸν, ὅλοι οἱ ὠραῖοι θρύλλοι, ὅλα τὰ μαγικὰ καλὰ ποῦ ἐζήσαν καὶ ἐδημιούργησαν ἕνα κόσμον ποῦ φαίνεται εἰς τὸν θετικισμὸν τῶν ἡμερῶν μας ὡς ἕνα φανταστικὸν ὄνειρον, ὅλα αὐτὰ ὀφείλονται εἰς τοὺς σοφοὺς ἀνθρώπους ποῦ φιλοξενεῖ σήμερον ἡ πόλις μας.

Εἰς τοὺς μελετητὰς αὐτοὺς τοῦ παρελθόντος

ὑπάρχουσιν καὶ γυναῖκες. Μία Ρωσὶς ἡ κ. Lebedeff καὶ μία Ἀγγλίς εἶναι Ἀνατολιστρίαι καὶ ὡς τοιαῦται—μεταξὺ τῶν πολλῶν κυριῶν, ἀπλῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου—λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς ἐργασίας του.

Αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος εὐχόμεθα τὸ «καλῶς ἦλθαν» εἰς τὰς σοφὰς ξένας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἕνα ἀκόμη δειγμὰ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ φύλου μας εἰς σοφροτάτας ἐπιστημονικὰς μελέτας.

K. PAPPEN

ΤΑ ΑΥΓΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ο ΦΑΥΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ

Ρωμαῖος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι ὄρνις ἀνήκουσα εἰς τὸν πατέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου ἐγέννησε κόκκινον αὐγὸν τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου τοῦ προωρισμένου διὰ τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον.

Δὲν πρόκειται νὰ δώσω γένεσιν τῆς συνηθείας τῶν αὐγῶν τοῦ Πάσχα εἰς τὸν μῦθον αὐτόν. Τὸ μόνον συμπέρασμα ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ συγγραφέως εἶναι, ὅτι παρὰ τοῖς Ῥωμαῖοις τὸ κόκκινον αὐγὸν ἦτο καλὸς οἰωνός ἀναφορικῶς μὲ τὸ ὑπάρχον ἀξίωμα. Καὶ ἔσως ἡ παρὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ, νὰ ἐσυμβίβριζε τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου, ὅστις ἀναστὰς, ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

Ἐπίσης ἡ χαρὰ τὴν ὁποῖαν ἐδοκίμαζον οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ τρώγοντες αὐτὰ μετὰ μικρὰν νηστείαν ἐγένετο αἰτία, νὰ παρρησιασθῶνται μὲ τιμὴν, καὶ ἐνδυσμένοι βραχιλικὴν πορφύραν.

Εἰς τὸν μεσαιῶνα ὠρισμένως τὰ αὐτὰ ἔχασαν πάντᾳ συμβολισμὸν, καὶ ἦσαν τὸ σημεῖον τοῦ τέλους τῆς ἐγκαρτείας. Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἔφερον εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς κἀνιστρα γαμάτα αὐτὰ χρωματισμένα, ὠραῖα, καὶ στολισμένα ποικιλοτρόπως. Οἱ ἱερεῖς τὰ νηλόλογον, καὶ κατόπιν οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς προσέφερον οἱ μὲν εἰς τοὺς δὲ ἀπὸ τὰ εὐλογημένα αὐτὰ αὐτὰ.

Εἰς τὰ παλάτια ἔφερον εἰς τοὺς βασιλεῖς πλῆθος ἀγισμένων αὐγῶν, τὰ ὁποῖα ἐμοιράζοντο εἰς τὴν βραχιλικὴν ἀκολουθίαν μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπηρέτου.

Ἡ συνήθεια αὕτη ἡ ὁποία χρονολογεῖται πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων πολιτισμῶν, ἐφθασε ζωηρὰ διὰ

μέσου τῶν χρόνων μέχρι τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν. Ἡ μακρὰ αὕτη παράδοσις, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ τὸ συνεκτικὸν πνεῦμα τῶν κοινωνιῶν, ἀποδεικνύει ὅτι δυνατόν νὰ συμβιβασθῶσι τὰ πλεον ἀσυμβίβαστα.

Ἐνθυμοῦμαι ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτο διήγημα τὸ ὅποσον ἤκουσα, καὶ θὰ σᾶς τὸ διηγηθῶ εἰς ὀλίγας λέξεις, ὡς διήγημα Πασχαλινόν.

Ἐνας ἐρημίτης εἶχε περάσει ἐν προσευχῇ, καὶ ἀγρυπνίᾳ τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα νύκτα. Ἐνθ' ἀκόμη τὰ σκότη ἐσκέπαζον τὴν γῆν, ἐφοικία ἀκούων εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους τὰς φωνὰς τῶν αἰλούρων, καὶ ἄλλων ζώων, καὶ ἀμφέβχλην, ἂν θὰ συνετελεῖτο τὸ ἐνδοξον μυστήριον.

Ἀλλ' ἄμα ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα, ἡ χαρὰ εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἡσθάνθη ὅτι ὁ Κύριος ἀνέστη, καὶ ἐφώνασεν :

«Ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε τοῦ μνήματος! Ἡ ἀγάπη ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἀλληλοῦξ! Ἰδοὺ τον, ἀνατέλει ὡς ὁ ἥλιος, ἡ χάρις, καὶ τὸ φῶς χύνονται εἰς τὴν γῆν, ἡ κτῆσις ἀναγεννᾶται. Ἀλληλοῦξ!»

Ὁ ἐρημίτης ἐξῆλθε τοῦ σπηλαίου του, καὶ διευθύνετο πρὸς ἕνα ἐρημοκλήσι, διὰ νὰ πνευγυρίσῃ τὸ Ἅγιον Πάσχα. Εἰσεχώρησεν εἰς τὸ δάσος, καὶ ἐπροχώρει μετὰ κόπου εἰς στενὸν μονοπάτι, μεταξὺ τῶν ἀκανθῶν αἱ ὁποῖαι ἐσχίζαν τὸ ῥάκον του. Αἰφνης ἕνα παιδάκι μὲ ἔλκφυρὰ πηδήματα ἦλθε καὶ τοῦ ἐμπόδισε τὸν δρόμον. Ἦτο μισοενδυμένον μὲ δέριμα ζῶμα, καὶ ἦτο μάλλον φαῦνος παρὰ παιδίον. Τὰ σγουρά του μαλλιά ἐκρυπτον δύο μικρὰ κερτάκια, καὶ τὸ πικρὸν χόρτον τὰ τραγυπόδαρά του.

Ὁ ἐρημίτης ἠννόησεν ἀμέσως μὲ ποῖον ἔχει νὰ κάμῃ, καὶ ἐσήκωσε τὸ χέρι του, νὰ διαγράψῃ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Ἀλλ' ὁ φαῦνος τοῦ ἔπιασε τὸ χέρι, καὶ τὸν ἠμπόδισε, νὰ χαράξῃ τὸ παντοδύναμον σημεῖον :

«Καλὲ ἐρημίτη, τοῦ λέγει, μὴ μ' ἐξορκίζῃς ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ γὰρ μὲ εἶναι ἡμέρα χαρᾶς, ὅπως εἶναι καὶ γὰρ σέ. Ἄν θέλῃς, θὰ περιπατήσωμεν μαζί, καὶ θὰ ἰδῆς, ὅτι δὲν εἶμαι κακός».

Ὁ ἐρημίτης ἐνθυμήθη ὅτι πολλοὶ ἅγιοι ἔτυχε νὰ ἔχουν εἰς τὴν ἐρημον σατύρους, καὶ φαῦνους συνοδοιπόρους, οἱ ὁποῖοι ὠμολόγησαν πίστιν, καὶ εἶπεν εἰς τὸν φαῦνον.

—Φαῦνε, ἔσο ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν. Εἰπέ : «Ἀνέστη.»

—Ἀνέστη, ἀπεκρίθη ὁ φαῦνος, καὶ δι' αὐτὸ χαίρω.

Ὡδευον πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Ὁ ἐρημίτης διανοεῖτο: Βεβχία δὲν εἶναι δαιμόνιον ἀφοῦ ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθειαν. Καλὰ ἔκαμν, καὶ δὲν τὸν ἐξώρμισα.

— Ἦλθν πρὸς σέ, γέροντα, εἶπεν ὁ Φαῦνος, διότι μετ' φαίνεσαι ἀγαθὸς μὲ τὰ ἄσπρα σου γέννη. Καὶ νομίζω, ὅτι οἱ ἐρημίται εἶναι Φαῦνοι ὑπέργηροι.

Ὅταν θὰ γεράσω, θὰ γίνω ὅπως σύ.

— Ἀνέστη, εἶπεν, ὁ ἐρημίτης.

— Ἀνέστη, εἶπεν ὁ Φαῦνος.

Συνομιλοῦντες ἀνέβησαν λόφον, ὅπου ὑπῆρχεν ἐκκλησία ἀφιερωμένη εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦτο μικρὰ καὶ βάναστος τὸ σχῆμα. Ὁ ἅγιος τὴν εἶχε κτίσει μὲ τὰ χεῖρά του, ἀπὸ συντρίμματα ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ Τράπεζα τοῦ Κυρίου Ἰστατο ἄμωρη, καὶ γυμνή.

— Κλίνομεν γόνυ, εἶπεν ὁ ἐρημίτης καὶ ψάλλομεν ἀλληλούϊα, διότι Ἀνέστη. Καὶ σὺ πλᾶσμα σκοτεινὸν μένε γονατισμένος ἐνόσφ προσφέρω τὴν θυσίαν.

Ὁ Φαῦνος ἐπλησίασε τὸν ἐρημίτην, τοῦ ἐχάιδευσεν τὰ γένη, καὶ τοῦ εἶπεν:

— Καλὲ γέροντα, εἶσαι σοφώτερός μου, καὶ βλέπεις τὰ ἄόρατα. Ἀλλὰ ἐγὼ γνωρίζω καλλίτερά σου τὰ δάση, καὶ τὰς πηγὰς. Θὰ φέρω εἰς τὸν Θεὸν κλάδους πράσινους, καὶ ἄνθη. Ἦδη ἀνθισμένα χιόνια στεφανώνουν τὰ μαῦρα ἀγκάθια. Περίμενέ με γέροντα.

Μὲ τρία πηδήματα ἐγάθη εἰς τὸ δάσος. καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν, ὁ ἐρημίτης ἐνόμισεν ὅτι ὀλόκληρος ἀγρία τριανταφυλλιά ἐπεριπάτει. Ὁ Φαῦνος ἐχάνετο μέσα εἰς τὴν εὐώδη συγκομιδὴν του. Ἐκρέμασε στεφάνους ἀνθίνους εἰς τὸ θυσιαστήριον, τὸ ἐστόλισε μὲ ἀγρίας βιολέτας, καὶ εἶπε σοβαρῶς:

— Αὐτὰ τὰ ἄνθη τὰ προσφέρω εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὅποιος τὰ γεννᾷ! Καὶ ἐνῶ ὁ ἐρημίτης ἐτέλει τὴν Ἀγίαν Θυσίαν, ὁ τραγοπόδης ἔκυπτε μέχρι γῆς τὴν κερασφόρον κεφαλήν του, ἐπροσκύνει τὸν ἥλιον, καὶ ἔλεγεν:

— Ἡ γῆ εἶναι μεγάλο αὐγὸ, τὸ ὅποιον γονιμοποιεῖς ἥλιε, ἥλιε θεε!

Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁ Φαῦνος, καὶ ὁ ἐρημίτης ἔζησαν μαζύ. Ὁ ἐρημίτης δὲν κατόρθωσε παρ' ὅλας του τὰς προσπάθειάς, νὰ ἐννοήσῃ ὁ μισό-ἄνθρωπος τὰ θεῖα μυστήρια. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Φαῦνος πάντοτε ἐστόλιζε μὲ ὠρατὰ ἄνθη τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ἅγιος ἔλεγεν: Ὁ Φαῦνος εἶναι ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ ἀπεφάσισε καὶ τὸν ἐβάπτισεν.

Anatole France

(μετάφρασις δὸς ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΣΙΦΟΥ)

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΣ

Ἰδοὺ περιφανὴς νίκη τοῦ φεμινισμοῦ: γυνὴ κατέκτησε καὶ τὴν διπλωματίαν. Ἡ μῖς Κλοτίλδη Λουίτζι εἶνε ἡ πρώτη γυνή, ἣτις ἐπισήμως ἐγένετο δεκτὴ εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον, καὶ ἡ νίκη ὑπῆρξε τόσῳ περιφανεστέρα, ὅσῳ ἀνηράγη ἀπὸ τριάκοντα ἄνδρας συναγωνιστάς.

Ἡ Δημοκρατία τῆς Οὐραγουάης ἀπεφάσισεν εἰς τὴν ἐν Βελγίῳ αὐτῆς πρεσβείαν νὰ προσκολληθῇ πλὴν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ ἀκολούθου καὶ ἐπιστημονικὸν ἀκόλουθον, ὅστις νὰ πληροφορῇ τὴν κυβέρνησίν του περὶ τῶν προόδων ἐν ταῖς ἐπιστήμας εἰς τὴν χώραν ἐκείνην. Εἰς τὸν προκηρυχθέντα διαγωνισμὸν συμμετέσχον τριάκοντα ἄνδρες καὶ ἡ μῖς Λουίτζι, ἣτις ἦτο ἀριστοῦχος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Μοντιβιδεο. Καὶ ἐπέτυχεν ἡ μῖς Λουίτζι, ὑπερτερήσασα καταπληκτικῶς εἰς ὅλα τὰ μαθήματα τοὺς ἀντιπάλους της.

Πρὸς σιγμὴν ἡ Κυβέρνησις ἐδίστασε, παρὰ τὴν καταπληκτικὴν της ἐπιτυχίαν, νὰ ἐπικυρώσῃ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ, διότι ἐφαίνετο τολμηρὸν νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα τῶν γυναικῶν νὰ συμμετέχουν ἐπισήμως καὶ εἰς τὴν διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους. Ἀλλ' ἐξηγέρθη τότε οὐσσωμος ὁ φεμινιστικὸς κόσμος ἐν Οὐραγουάη καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπέδωκε νὰ ἐκδώσῃ τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ τῆς μῖς Λουίτζι, ὡς ἐπιστημονικοῦ ἀκολούθου παρὰ τῆ πρεσβείᾳ τοῦ Βελγίου. Ἀλλ' ἡ νέα διπλωμάτις δὲν ἀνεχώρησε διὰ τὴν θέσιν της, διότι δὲν ἐκανονίσθη ἀκόμη τὸ ζήτημα τῆς ἐπισήμου στολῆς της. Φαίνεται ὅτι θὰ χρειασθῇ νὰ ἐπινοηθῇ ἰδιαιτέρα ἀμφίσεις, διότι εἰς τὰς ἐπισήμους ἐμφανίσεις τοῦ διπλωματικοῦ σώματος πρέπει ἡ ἐπιστημονικὴ ἀκόλουθος νὰ φέρῃ στολήν ἐνδικοτικὴν τοῦ ἀξιώματός της. Ἴσως δὲ θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐπισημοποίησις διὰ λεπιοῦ χρυσοστολιστοῦ ἐπανωφορίου, ὅπερ θὰ τίθει ἐπὶ τῆς κοινῆς ἀμφίσεως.

Εἶνε περὶ τὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ πανταχοῦ τοῦ κόσμου φεμινίστριαι, μάλιστα δὲ αἱ Ἀμερικανίδες, ἐπανηγύρισαν τὴν νίκην μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Αἱ φεμινίστριαι τῆς Νέας Ὑόρκης εἰς ἐκδήλωσιν τῆς ἀγαλλιούσεως τῶν ἐτοιμάζονται νὰ προσφέρουν πολύτιμον δῶρον εἰς τὴν μῖς Λουίτζι, ἣτις ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβε σωρείαν αἰτήσεων γάμου ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ διορισμοῦ της. Ἀλλὰ τὰς ἀπέρριψεν ὅλας «ὡς ἰδιοτελεῖς» διότι δὲν τῆς ἐγένοντο πρὶν διορισθῇ.

Η ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ

Ἀπὸ τὴν «Υγείαν» τὸ Δελτίον τοῦ τμήματος Νοσηλείας καὶ Ὑγιεινῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

Β'.

Ἡ ἐνδυμασία τῆς νοσοκόμου ἐντὸς τοῦ δωματίου πρέπει νὰ εἶναι ἀπλουστάτη, εὐκόλως καθαρῶμενη καὶ τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ χρησιμεύῃ πρὸς μεταφορὰν τοῦ μολύσματος. Φόρεμα κοντόν, τὸ ὅποιον νὰ σκεπάζεται διὰ μπλούζας ἐξ ὑφάσματος πλυνομένου, καὶ ἐχούσης μίαν ἢ δύο τσέπας. Ἐλλείψει τοιαύτης δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ νυκτικὸν ὑποκάμισον μὲ τινὰς τροποποιήσεις. Ὑποδήματα εὐρύχωρα, μαλακά, τὰ ὅποια νὰ μὴ τρίβουν. Ἐξ ἄλλου ὅμως ἡ χρῆσις παντοφλῶν, ἄνευ μικροῦ τακουνίου, κούραζει ὑπερμέτρως κατὰ τὴν μακρὰν ὀρθοστάσιαν. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λεπτόν ἄσπρον μανδήλιον, τὸ ὅποιον νὰ καλύπτῃ καλῶς τὴν κόμην. Ψαλίδιον, μικρὰ θήκη μὲ βελόνας, κλωστή, κερφίτσαις καὶ δακτυλήθρα, πρέπει νὰ εἶναι πρόχειρα διὰ πᾶσαν ἀνάγκην, ὥστε νὰ μὴ ζητῶνται ἐξείφνης ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας.

Ἐντὸς τοῦ δωματίου τοῦ ἀρρώστου, ἡ κάλιον εἰς μικρὸν παρακείμενον θάλαμον, ὅταν τοῦτο εἶναι δυνατόν, πρέπει νὰ εὐρίσκωνται ὅλα τὰ σκεύη τὰ ὅποια θὰ χρειασθῶν, εἰς τὸ ὅπου ὥστε νὰ μὴ γίνετῃ ἡ ἐλάχιστη ἐπιμιξία μετὰ τῆς λοιπῆς οἰκογενείας. Ἐκεῖ, ἐπίσης ἐπὶ σπιρτολόγου, θὰ γίνετῃ ἡ πρόχειρος ἐτοιμασία τῆς τροφῆς τοῦ ἀρρώστου, ἡ κατασκευὴ τῶν καταπλασμάτων, ἡ πλύσις καὶ ἀπολύμανσις τῶν σκευῶν.

Δοχεῖον δὲ μὲ διάλυσιν ἀντισηπτικῆν ἄχνης ὑδρογύρου 30/00, λ.χ. θὰ εὐρίσκειται πάντοτε πρόχειρον, ὅπως ἀπολυμάνωνται συχνὰ αἱ χεῖρες τῆς νοσηλεύσεως, ὡς λ.χ. πρὶν μεταχειρισθῇ τὸ μανδήλιόν της.

Πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν τῆς θεραπείας εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχῃ: Ἴον πρόγραμμ. 2ον χάρτης τῆς νοσηλείας. Εἰς τὸ πρῶτον θὰ σημειώσῃ ἡ νοσηλεύουσα τὰς διαταγὰς τοῦ ἰατροῦ, ὁ δεῦτερος θὰ φέρῃ σημειωμένας τὰς ὠρας, ἀπέναντι τῶν ὁποίων θὰ γράφῃ τὴν τροφήν, τὸ φάρμακον, τὰς κενώσεις, τὴν θερμοκρασίαν ἐκάστοτε. Ἰδιαιτέρος χάρτης θερμοκρασίας εἶναι προτιμότερος εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ὡς εἰς τὸν τυφοειδῆ πυρετόν, καὶ τοιοῦτον δύναται εὐκόλως νὰ κατασκευάσῃ, λαμβάνουσα φύλλον χάρτου ἔχον πλάτος ἀρκετόν, καὶ διακρούσῃ αὐτὸ δι' ὀριζοντίων παραλλήλων γραμμῶν, συμφώνως μὲ τὴν ἀρίθμησιν τῶν βηθμῶν τοῦ θερμομέτρου· ἐπὶ τῶν γραμ-

μῶν τούτων σημειῶσθαι διὰ στίγματος τὴν ἐκάστοτε θερμοκρασίαν, καὶ ἐνώουσα τὸ ἐν στίγμα μετὰ τοῦ ἄλλου, ἔχει ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς πορείας τοῦ πυρετοῦ, ὅστις εἰς πλείστας νύσους ἀκολουθεῖ εἰδικὸν τύπον.

Ἡ καλῶς περιποιημένη τὸν ἀρρώστον της θὰ κατορθώσῃ νὰ ἱκανοποιῇ ὅλας τὰς ἀνάγκας του μὲ ἐλάχιστην ἐνόχλησιν. Δὲν θὰ τὸν ἐξυπνᾷ, διὰ νὰ τοῦ δώσῃ φάρμακον ἢ τροφήν, ἀλλ' ἐν ἀνάγκῃ θὰ κατορθώσῃ νὰ διδῇ ταῦτα τόσον ἡρέμως, διὰ τοῦ κοιλιαρίου ἢ τοῦ θηλάστρου, ὥστε ἀμέσως ν' ἀποκοιμηθῇ πάλιν. Ἡ καθαρῶτης τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε εὐκόλως, ἀλλὰ καὶ τμηματικῶς ἡ καθαρῶτης ὀλοκληρῶς τοῦ σώματος ἐπιτυγχάνεται ἄνευ κουράσεως, εἰς ὠρας καταλλήλους. Προσοχὴ ἰδιαίτουσα ἀπαιτεῖται ὅπως προληφθῇ ἡ ἐκδορὰ τοῦ δέρματος εἰς τὰ σημεία τὰ ὅποια διαρκῶς φέρουν ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος, ἐὰν καθημερινῶς πλύνεται τὸ δερμα τῆς ῥάχως καὶ τῶν γλουτῶν μὲ ὕδωρ Κολωνίας ἢ οἰνόπνευμα καὶ ἐπιτάσσεται μὲ τετριμμένον ἄμυλον ἢ ἄλλην ἀσηπτικὴν κόκκιν, δὲν θὰ καταλήξῃ ὁ ἀπλοῦς ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος εἰς τὸ «ἐκ κατακλίσεως ἔλκος».

Περὶ τὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ δωματίου πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ τηρηθῇ καθαρὰ διὰ τοῦ διαρκοῦς ἢ κατὰ διαλείμματα ἀερισμοῦ. Ἡ ἐσωτερικὴ καθαρῶτης τοῦ δωματίου θὰ γίνετῃ πάντοτε δι' ὑγροῦ πανίου, ἀλλὰ νομίζομεν ἐπ'ἀνάγκης νὰ συστήσωμεν εἰς τὰς οἰκογενείας νὰ ἦναι εὐσυνειδήτοι καὶ ὡς πρὸς τὴν μετάδοσιν τῶν νοσημάτων εἰς τοὺς ἔξω, διότι συχνότατα παρετηρήσαμεν εἰς ἐξώστας καὶ παράθυρα καὶ ταρατάσας οἰκιῶν, ὅπου ὑπῆρχον ἀσθενεῖς, νὰ κρέμωνται καὶ μάλιστα νὰ τινάζωνται κλινοσκεπάσματα καὶ τάπητες.

Ἡ καθαρῶτης τούτων ἐπιτυγχάνεται ἀκινδύνως, ἐὰν ἀπλωθῇ ὀλίγον κατ'ὀλίγον τὸ σέκσμα ἐπὶ τινος χονδρῆς σινδῶνος καὶ καθαρῶσθῃ βεχμηδὸν διὰ τινος ψήκτρως βρεχομένης ὀλονέν εἰς ἰσχυρὰν διάλυσιν ἄχνης ὑδρογύρου (30/00). Ἀλλ' ἡ καλῶς ἐννοουσα τὴν νοσηλείαν νὰ φροντίσῃ ὅπως οὔτε τάπητες οὔτε παραπετάσματα χρησιμεύσουν ὡς φώλαξ εἰς τὰς ὁποίας κρύπτονται καὶ ἀναπτύσσονται τὰ μολύσματα.

Ἡ νοσηλεία δὲν γίνετῃ ἀποτελεσματικῶς ὑπὸ ἐνὸς μόνου ἀτόμου· ἡ νοσηλεύουσα τὴν ἡμέραν πρέπει νὰ ἀναπαύηται τὴν νύκτα· τὸ πολὺ δυνατόν νὰ ἀντικαθίσταται ἐπὶ 5—6 ὠρας μετὰ μεσημβρίαν, ὅπως ἀναπαυθῇ καὶ ἀναπνεύσῃ καθαρὸν ἀέρα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
Η ΑΝΟΙΞΙΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Β'.

Θέλω νά ἀρχίσω ἀπό τήν πρώτην τραγω-
δίαν του κατὰ χρονολογικήν σειράν ἀπό τόν
Αἴκντα.—Ἡ τραγωδία ἔχει τό ὄνομα ἀπό
τόν ἥρωα ποῦ ζωντανεύεται μέσα της. Εἶναι
ὁ Αἴκς. Τήν σκιαγραφίαν του μάς τήν δίδει ὁ
Ὅμηρος. Εἶναι ὁ γίγας ὑπὸ τὰ βήματα τοῦ
δποίου τρέμει ἡ γῆ, ὁ ὑπεράνθρωπος στή μάχη

καί ἄτρωτος σάν τόν Ἀχιλλέα.—Κατά τήν
μυθολογία ὁ Ἡρακλῆς τόν ἐτύλιξεν, ὅταν ἦτο
ἀκόμη νήπιον, μέ τό δέρμα τῆς Λερναίας
Ἵδρας. Ἀπό τό τυλίγμα αὐτό ἐξῆλθεν ὁ
Αἴκς ἄτρωτος πλὴν τοῦ μέρους τό ὅποιον δέν
ἤμπορεσε νά καλύψῃ ἡ ὀπή τοῦ δέρματος ποῦ
ἐγένιν ἀπό τό τόξον τοῦ Ἡρακλέους.—Ὁ
Ὅμηρος μάς τόν παρουσιάζει σάν κολοσσό ποῦ
κατορθώνει μόνος αὐτός νά συγκρατήσῃ τοὺς
Τρῶες τῆ στιγμῇ ποῦ ὄρμουσιν νά βάλλουν φω-

Η κ. ΔΟΓΚΑΝ ΧΟΡΕΥΟΥΣΑ

τιὰ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα—Μὰς τὸν παρ-
ρουσιάζει νὰ κυλιῆ πέτρες ὀλόκληρες κατὰ
τῶν ἐχθρῶν ὅταν δὲν τοῦ φθάνη τὸ δόρυ καὶ
τὸ τόξον. Σὺν πλημμυρισμένος ποταμὸς ξερ-
ριζώνει τὸ πᾶν εἰς τὸν δρόμον του.

Ἄλλ' αὐτὸς ὁ γίγας στὴ δύναμι, εἶναι γί-
γας καὶ στὴν ὑπερηφάνεια. Δὲν ἀρνείται τοὺς
θεοὺς, ἀλλὰ τοὺς περιφρονεῖ. Ἔχει ἐξάψεις πα-
ράφρονος ἐγωϊσμοῦ ποῦ στηρίζεται στὴ δύ-
ναμή του.

Ὅταν ὑπερκασιζέται τὸ πτόμα τοῦ Πατρό-
κλου κατὰ τῶν Τρώων ὁ Ζεὺς βοηθεῖ τοὺς
ἐχθροὺς του. Καὶ ὅταν αὐτὸς, μείνας μόνος
στρέφει γύρω του τὰ βλέμματά του, διὰ νὰ
ζητήσῃ βοήθειαν, ὁ ἴδιος Ζεὺς καλύπτει τὸ
πᾶν γύρω του μὲ ὀμίχλην διὰ νὰ μείνη χω-
ρὶς βοήθειαν ὁ Αἴας. Ὁ ἥρωας ὀργίζεται διὰ
τὴν μεροληψίαν αὐτῆ, γιὰ τὴν ἐνέδραν ποῦ τοῦ
στήνει καὶ ἡ λύπη καὶ ἡ ὀργή του ξεσποῦν σὲ
βλασφημία.

«Ζεῦ πάτερ, ἀνακράζει, δὸς νὰ ἴδωμεν τὸ
φῶς καὶ ἐὰν θέλῃς νὰ μὰς φονεύσῃς, τοῦλά-
χιστον κατὰστρεψέ μες μέσα εἰς τὸ φῶς τῆς
ἡμέρας». Δὲν θέλει δόλους ἢ μεγάλην του
ψυχή. Δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον, ἀλλὰ θέλει
νὰ ἀποθάνῃ ἀφ' οὗ πολεμήσῃ στήθος μὲ στήθος,

Ὅταν πάλιν ἡ Ἀθηναῖα ἔρχεται νὰ τὸν
βοηθήσῃ, τὴν ἀποπέμπει «Πήγαινε εἰς τοὺς
ἄλλους Ἕλληνας, τῆς λέγει, οὐδέποτε ἐφ' ὅσον
ὁ Αἴας εἶναι ἐδῶ, ὑπάρχει φόβος νὰ διαρρήξουν
οἱ ἐχθροὶ τὴν γραμμὴν». Ὑβρίζει τὴν θεὰν
ὅπως ὕβρισε καὶ ὄλους τοὺς θεοὺς, ὅταν ἀπῆρ-
χετο διὰ τὸν πόλεμον. Τότε ὁ πατήρ του τὸν
εἶχε συμβουλεύσει νὰ πολεμᾷ μὲ τὴν βοήθειαν
τῶν θεῶν καὶ ὁ Αἴας εἶχε ἀπαντήσῃ «Μὲ
τοὺς θεοὺς κι' ἕνας δειλὸς ἡμπορεῖ νὰ νι-
κήσῃ· ἐγὼ δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην αὐτῶν».

Αὐτὴ ἡ ὑπερηφάνεια ἔχει κάμει ἐχθροὺς τοὺς
θεοὺς καὶ μάλιστα τὴν Ἀθηναῖαν. Πρέπει νὰ
τιμωρηθῇ ὁ καυχηματίας, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον
ἀναλαμβάνει ἡ Νέμεσις, ἡ ὁποία εἶναι ἡ θεό-
της ποῦ διευθύνει σὲ ὅλα τὰ δράματα τοῦ Σο-
φοκλέους. Καὶ οἱ πρὸ τοῦ Σοφοκλέους ποιηταὶ
τὴν ἔχουν εἰς τὰ ἔργα των. Ἄλλ' ἐκεῖ ἡ Νέ-
μεσις, παρουσιάζεται ὡς θεὰ ἐκδικητικὴ, ποῦ
φθονεῖ τοὺς ἀνθρώπους ὅταν εἶναι εὐτυχημένοι,
γιὰτὶ φοβεῖται συγχρόνως τὸ δημιουργικὸ καὶ
προσθετικὸ τοὺς πνεῦμα. Αὐτὴ πλήττει ἐκεί-
νους ποῦ θέλουν νὰ ἐξετάσουν μὲ τὴν ἐφήμερην
σκέψιν τοὺς βαθύτερα τὰ μυστήρια τῶν πραγ-
μάτων· αὐτὴ ὀργίζεται ὅταν ἡ εὐτυχία εἶναι
ἀνώτερη ἀπ' ὅση μπορεῖ νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἀν-
θρώπον, αὐτὴ παραμονεύει ν' ἀκούσῃ τὰ ὑπε-
ρήφανα λόγια ἐκείνου ποῦ ἐγεννήθηκε ἀνθρω-

πος, ἀλλὰ σκέπτεται σὰν θεὸς μέσα στὸν
θρίκμβον τῆς νίκης του.

Αὐτὴ τὴ δύναμι ὁ Σοφοκλῆς τὴν ἐξηγουμένη.
Τώρα εἶναι ἡ θεότης ποῦ ἐχθρεύεται τοὺς ὑπε-
ρηφάνους, ὅταν στηρίζονται στὸ ἀδικον καὶ τὴν
αὐθάδειαν. Μισεῖ τὴν βίαν, τὴν ὕβριν πρὸς τὴν
δυστυχίαν, τὴν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς ἰκέτας,
τὴν ἀτίμωσιν τῶν νεκρῶν, τὴν ἀχαριστίαν τῶν
παιδιῶν. Οἱ ἥρωες πίπτουν ἕνας ἕνας χωρὶς νὰ
βλέπουν τὸ χέρι τῆς, ἀλλὰ μαντεύοντες αὐτὸ
ἀπὸ τὸ κτύπημα.

Εἶναι ἡ προσωποποίηση τῶν ὀρίων ποῦ
πρέπει νὰ τεθοῦν στὴν ἀνθρώπινη ὑπερηφάνει-
αν. Καὶ πρῶτος στὴ σειρά τῶν θυμάτων
ἔρχεται ὁ Αἴας. Ἐδῶ ἡ Νέμεσις εἶναι ἐμφυ-
χωμένη στὴν Ἀθηναῖαν, ἡ ὁποία ἐδοκίμασε τὴν
περιφρόνησιν τοῦ ἥρωος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως ὁ Αἴας
διαμφισβητεῖ μὲ τὸν Ὀδυσσεὺς τὰ ὄπλα του.
Καὶ οἱ δύο ἔχουν ἀξιώσεις, ἐπειδὴ ὁ ἕνας προ-
φύλαττε μὲ τὴν ἀσπίδα τὸν νεκρὸν, ὁ δὲ ἄλ-
λος ἀπέκρουε μὲ τὸ δόρυ του τοὺς ἐχθροὺς. Οἱ
κριταί, οἱ Ἀτρεΐδαι, δίδουν τὰ ὄπλα εἰς τὸν
Ὀδυσσεὺς, προτιμοῦν τὸν δόλον ἀπὸ τὴ δύ-
ναμι σύμφωνα μὲ τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς ποῦ
θέλει νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἀλαζόνα. Ὁ Αἴας
σ' αὐτὴ τὴ κρίσει ὀργίζεται. Τὸν καταλαμβάνει
καὶ πάλιν ἡ ἠρωϊκὴ του μανία. Σὺν θύελλα
θὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Ἀχαιῶν, καὶ
θὰ κατασφάξῃ τοὺς ἀρχηγοὺς ποῦ τὸν προσέ-
βλεπον. Ἐδῶ ἀκριβῶς τοῦ στήγει τὴν παγίδα
ἡ Ἀθηναῖα· εἰς τὴν θυσίαν θὰ πέσῃ ὁ ἥρωας.
Διαστρέφει τὸν νοῦν του καὶ ὁ Αἴας σφάζει ἐν
καιρῷ νυκτὸς τὰ ποίμνια τῶν Ἀχαιῶν ἐκλαμ-
βάνων αὐτὰ δι' ἀνθρώπους.

Ἄπ' ἐδῶ ἀρχίζει τὸ δράμα τοῦ Σοφοκλέους.
Εἶναι ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἀπαισίαν νύκτα. Ὁ
Αἴας εἶναι μέσα εἰς τὴν σκηνὴν του μὲ τὸ
ξίφος βουτηγμένον στὸ αἷμα τῶν ἀθῶων προβά-
των. Ἐμπρὸς του δέσμιοι εἶναι κριοί, τοὺς
ὁποίους ἐκλαμβάνει διὰ τοὺς δύο Ἀτρεΐδας καὶ
τὸν Ὀδυσσεὺς. Τούτους θέλει νὰ φονεύσῃ, ἀλλ'
ἀφοῦ ὕβριση μὲ κάθε τρόπον.

Ἐξῶθεν τῆς σκηνῆς φοβισμένος ἔρχεται ὁ
Ὀδυσσεὺς ἀπεσταλμένος ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας
νὰ κατασκοπεύσῃ, διότι γνωρίζουν μὲν τὴν
σφαγὴν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζουν τὸν δράστην,
ὑποπτεύουν δὲ μόνον τὸν ἐξωργισμένον Αἴαντα.
Τὰς ὑποψίας αὐτὰς τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐπιβεβαιώνει
ἡ Ἀθηναῖα, ἡ ὁποία γιὰ νὰ χαρῆ καλύτερα τὴν
νίκην τῆς καὶ ταπεινώσῃ περισσότερο τὸν
ἥρωα, τὸν προσκαλεῖ εἰρωνικὰ ἐξῶ τῆς σκηνῆς
διὰ νὰ τὸν δείξῃ εἰς τὸν Ὀδυσσεὺς πρὸς ἐμ-
παισμόν.

Ἐδῶ ἡ θεὰ παρίσταται ἀμείλικτος. Ὁ
Ὀδυσσεὺς τὸναντίον δεικνύει μίαν εὐλάβειαν
καὶ μίαν εὐσπλαχνίαν πρὸς τὸν παράφρονον
ἥρωα, πρὸς τὴν μεγάλην ψυχὴν ποῦ εἶναι τόσο
συντετριμμένη ὑπὸ τὸ βάρος τῆς μανίας. Συ-
ναισθάνεται ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἀνθρώπινη ἀδυ-
ναμία καὶ σὰν παράφρονος λέγει στὴ θεὰ «Δὲν
εἴμεθα ἄλλο τίποτε ἡμεῖς οἱ ἀνθρώποι παρὰ
εἰδῶλα, κούφη σκιά».

Καὶ τότε ἔρχεται τὸ μεγάλο ἀξίωμα τῆς
Νεμέσεως «Λοιπὸν μὴ εἴπῃς ποτὲ μὲγάλον
λόγον ἂν ἦσαι ἀνώτερος ἀπὸ ἄλλον σὲ δύναμι
ἢ σὲ βάθος πλοῦτου. Ποτὲ μὲν μόνη ἡμέρα
ὕψωνει ἢ καταβυθίζει τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.»

Ἡ θεὰ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέρχονται καὶ ἔρ-
χεται στὴ σκηνὴ ὁ χορὸς ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ-
ται ἀπὸ Σχλαμινίους ναύτας, φίλους τοῦ
Αἴαντος. Ἡ εἰδήσις τῆς μανίας τοῦ ἀρχηγοῦ
τῶν ἔχει διαδοθῆ εἰς τὸ στρατόπεδον. Εἶναι
ἀληθινὴ ἢ κατηγορία ἢ μήπως εἶναι συκο-
φαντία ἀπὸ μέρους τῶν ἐχθρῶν ποῦ βέβαια
πολυκρίθμους ἔχει ὁ Αἴας, ἀφ' οὗ στέκει ὑψη-
λότερα ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους καὶ σὰν σημάδι
ὕψωνεται εἰς τὸν φθόνον ὄλων; Ἐλπίζει σὲ
δεύτερο ὁ χορὸς καὶ εἶναι βέβαιος ὅτι στὴν
ἐμφάνισιν τοῦ Αἴαντος σὰν ἀγέλη πτηνῶν θὰ
διασκορπισθῶσι ζαρωμένοι καὶ ἀφωνοὶ ἀπὸ φό-
βου οἱ κατήγοροι. Ἀλλὰ συγχρόνως μὲ τὴν
ἐλπίδα ἀναφάνεται καὶ ὁ φόβος μήπως κά-
ποιος θεὸς ἔβαλε νόσον εἰς τὸν ἥρωα καὶ οὗτος
διέπραξε τὴν σφαγὴν, διότι οὐδέποτε ἂν εἶχεν
ὁ Αἴας τὰς φρένας θὰ ἔκκαμνε τέτοιο ἀνάνδρο
ἔγκλημα.

Καὶ ἐνῶ τελειώνει τὸ ἄσμα αὐτὸ μὲ τὴν
εὐχὴ νὰ ἀπαλλαχθῇ ὁ Αἴας ἀπὸ τὴν ἀδικο
κατηγορίαν πετιέται στὴ σκηνὴ μὲ τὴν φρίκη
καὶ ἀπελπισίαν ζωγραφισμένη σὲ πρόσωπο ἢ
Τέκμησα. Εἶναι ἡ πρώτη γυναικεία μορφή ποῦ
παρουσιάζεται στὸ θέατρο τοῦ Σοφοκλέους.
Δὲν εἶναι ἡ νόμιμος σύζυγος τοῦ Αἴαντος, εἶ-
ναι ἡ δούλη ποῦ τὴν ἔκαμν γυναικά του μὲ τὴ
βία. Εἶναι ἡ γυναίκα ποῦ ἐγνωρίσε τὸν αὐθέν-
την καὶ τὸν ἐφοβήθη πρὶν ἢ γνωρίσῃ καὶ ἀγα-
πήσῃ τὸν σύζυγον.

Ἡ μανία τοῦ Αἴαντος, ποῦ εὐρίσκεται ἀνά-
μεσα σὲ αἰμόφυρτα θύματα, τὴν κάμνει νὰ ζη-
τήσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ χοροῦ ἀπαράλλακτα,
ὅπως σήμερον μὲν γυναικὰ ὅταν θὰ ἴδῃ τὴν
καταστροφὴν τελεία μέσα στὸν οἶκόν τῆς καὶ
δὲν θάχῃ κανένα βοηθόν, θὰ ὀρμήσῃ ἐξῶ ἀπὸ
τὴν οἰκίαν τῆς καὶ θὰ ἀποταθῇ διὰ βοήθειαν
πρὸς φίλον ἢ πρὸς ἀγνώστους. Μὲ στεναγμοὺς
διηγεῖται τὴν θέσιν τοῦ Αἴαντος, κλαίει διὰ
τὴν παρρησιότητα του, ἐπειδὴ τὸν ἀγαπᾷ

πλέον τώρα ἀληθινὰ σὰν ἄνδρα τῆς καὶ σὰν
πατέρα τοῦ παιδιοῦ τῆς ποῦ τῆς ἐχάρισε καὶ
τὸ ὅποσον συνέσφιξε τὸ συζυγικὸ δεσμὸ ποῦ
ἦταν στὴν ἀρχὴ ἀναγκαστικὸς γι' αὐτὴν.

Ὁ χορὸς ἀπὸ τὴ διήγησιν αὐτῆ μανθάνει
ὅτι ἀληθινὴ εἶναι ἡ διάδοσις καὶ ἡ Τέκμησα
μανθάνει ὅτι τὰ φονευμένα ζῶα, δὲν εἶναι
ἐχθρικά, ἀλλὰ ἑλληνικά.

Τότε τὸ λεπτὸ αἶσθημα τῆς γυναικὸς τὴν
κάμνει ν' ἀντιληφθῇ ὅλη τὴ ψυχολογικὴ κά-
τάσταση τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἐκναθηματίζεται τὴν
λύπην του διὰ τὴν νίκην τοῦ Ὀδυσσεὺς, τὴν
ἀνησυχίαν του, ὅταν ἐπρομελέτα τὴν σφαγὴν,
τὴν ταρχήν του, ὅταν βίβια τὴν ἀπόθησεν,
ἐπειδὴ προσεπάθει νὰ τὸν κρατήσῃ νὰ μὴ φύγῃ
σὰν νὰ προησθάνετο κάποιον κακόν. Τώρα ὅλα
τὰ νοιώθει, τὴ φοβερὴ σκέψιν καὶ δίψα τῆς ἐκδι-
κῆσεως, τὸν τρόπον τῆς καταστροφῆς ποῦ
ζωντανεύει τόσο πολὺ μέσα στὴ διήγησί τῆς
πρὸς τὸ χορὸν, ὥστε ὁ ἀκροατὴς νομίζει ὅτι
βλέπει τὴ φρίκη τῆς σκηνῆς.

Ἡ ἀγάπη τῆς πρὸς τὸν Αἴαντα εἶναι
ἀκόμα στηριγμένη στὸν ἀρχικὸν φόβον. Καὶ
σ' αὐτὸν τὸν φόβον ἀναγνωρίζομε τὴ σημερινὴ
γυναίκα ποῦ πολλές φορές ἀγαπᾷ ἀτυχεῖδητα
κάτι ἀνώτερο ἐμπρὸς εἰς τὸ ὅποσον νοιώθει τὸν
ἐαυτὸν τῆς ταπεινωμένο καὶ ὑποκείμενο σὲ
κάθε στιγμὴ στὸν κίνδυνον τοῦ νὰ μὴ ἀρέσῃ.

Ἡ Τέκμησα φοβεῖται νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὸν Αἴ-
αντα, νὰ διαταράξῃ τὴ πνευματικὴν του κατά-
στασιν καὶ τὴ σωματικὴν του ἡρεμία, ἀπαράλ-
λακτα ὅπως καὶ σήμερον πολλές φορές δὲν
διακόπτει ἡ γυναίκα τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν
τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ δὲν διαταράσσει τὴν σω-
ματικὴν του ἀνάπαυσιν ὄχι ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς
τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐργασίαν τοῦ ἄλλου, τὸν
ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε ἀνθρώπος καὶ μά-
λιστα ὅταν αὐτὸν τὸν ἄλλον τὸν ἀγαπᾷ, ἀλλ'
ἀπὸ φόβον μήπως τὸν ἐξοργίσῃ. Οὕτω καὶ ἡ
Τέκμησα φοβεῖται νὰ πλησιάσῃ τὸν παράφρονον
ἥρωα καὶ πολὺ περισσότερο φοβεῖται νὰ τὸν
πλησιάσῃ, ὅταν ἀναλαμβάνῃ τὰς φρένας του,
ἐπειδὴ ἡ Ἀθηναῖα διὰ νὰ τοῦ δείξῃ καλύ-
τερα τὴν ταπεινώσιν του τῷ ἀποδίδει τὴν σκέψιν.

Στέκεται ἡ Τέκμησα ἀπομακρυσμένη καὶ
μὲ πάθος θλιβερό παρακολουθεῖ τὴ μεταβολὴ
αὐτῆ ποῦ γίνεται εἰς τὸν Αἴαντα.

Ὁ ἥρωας αὐτὸς βαθμηδὸν συνέρχεται εἰς τὸν
ἐαυτὸν του. Βλέπει τὸν ἐαυτὸν του ραγισμένον
μὲ τὸ αἷμα προβατῶν. Ἀναγνωρίζει τὴν εἰ-
ρωνείαν τῶν θεῶν ποῦ ἐπαίζαν μαζύ του καὶ
ἡ ταπεινωμένη ὑπερηφάνειά του ξαναορθόνη-
ται. Ἐσοπᾷ σὲ ἀπειλάς, ἐφ' ὅσο βλέπει τὴ
φρίκη γύρω του. Ἀναγνωρίζει τὴ δύναμι τῶν

θεῶν, ἀλλὰ τὴν ἀνγκυλωρίζει ἐπειδὴ σκέπτεται νὰ ἀποθάνῃ καὶ νὰ τοὺς διαφύγῃ. Ὑποτάσσεται ἀλλὰ δὲν μετανοεῖ. Προσποιεῖται πῶς ὑποκύπτει γιὰ νὰ ἡμπορέσῃ καλύτερα νὰ τοὺς ἀπατήσῃ.

Ἄλλὰ κοντά του εἶναι ἡ Τέκμησα.

Προμηντεύει κἄτι κακόν. Ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἡ ἀφωσιωμένη καὶ γλυκεῖα, ποὺ ἐξέχασε τὴν κατεστραμμένην πατρίδα τῆς γιὰ νὰ θυμᾶται μόνον τὸν ἄνδρα τῆς, αἰσθάνεται μέσα τῆς τὸ θῆρος τοῦ κινδύνου ποὺ τὴν ζωογονεῖ, ἐν ᾧ ἔως τώρα ἡ ζωὴ τῆς παρουσιάζεται μόνον σὰν μιὰ σκιά, χωρὶς ὑπόστασις σημαντικὴ μέσα στὴ ζωὴ τοῦ Αἴκντος. Εἶναι γι' αὐτὴν πάντα ἡ δούλη ποὺ τὸν ἐξοργίζει, ὅταν παρουσιάζεται ἐμπρός του γιὰ νὰ τὸν κρατήσῃ στὲς ὁρμές του.

Βλέπομεν ὅτι ἡ Τέκμησα ἐνῶ ἔχει τὴν προτίμησι τοῦ Αἴκντος στὴν ὕλική του ζωὴ, δὲν εἶναι νόμιμος σύζυγος, δὲν ἡμπορεῖ νὰ πάρῃ στὴ ψυχὴ του τὴ θέσι τῆς γυναικὸς τῶν ἡρώων χρόνων ποὺ εἶναι σεβαστὴ στὸν ἄνδρα τῆς καὶ ἀγκυλᾶται ἀπὸ αὐτὸν ὡς ἴση καὶ ὡς ἕνα μεγάλο μέρος στὴ ζωὴ του, θέσι ποὺ θὰ ἐξήλεων βέβαια ὕλη αἱ γυναικὲς τῆς κληρῆς ἐποχῆς τῶν Ἀθηναίων.

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς μέσα στὴν ἀκμὴ αὐτὴ εἶνε περίεργον ὅτι ἡ γυναῖκα μᾶς δείχνεται ταπεινωμένη, κατώτερη στὸν νοῦν καὶ στὰ αἰσθηματὰ ἀκόμη, ὄργανο ἀπλῶς ἡδονῆς, ἀνεπιτήδεια γιὰ κάθε γενεῖο, μὲ πονηρίαν καὶ πολλὰ ἄλλα ἐλαττώματα.

Κι' αὐτὸ δικαιολογεῖται, γιὰ τὴν ἡ γυναικὴ ἦταν ἀπλούστατα κλεισμένη στὸν γυναικωνίτην μὲ μόνη συντροφικὴ τὰς ὑπηρετρίδας τῆς χωρὶς πνευματικὴ μόρφωσις καὶ χωρὶς πνευματικὴ συντροφιά, χωρὶς καλλιτεχνικὴ ἐπίδρασις ποὺ εἶναι ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ἀνδρῶν. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν δικαιολογεῖται εἶναι πῶς αὐτοὶ οἱ ἄνδρες ποὺ ἐφθασαν στὸ ἀνώτερον σημεῖο πνευματικῆς σκέψεως καὶ ἐκτιμήσεως τῆς εὐμορφίας, ἠνέχθησαν νὰ βλέπουν τὴν γυναῖκα τόσο χαμηλὰ καὶ δὲν τὴν ἐβοήθησαν νὰ σπάσῃ τὰς ἀλυσίδας τῆς πνευματικῆς τῆς σκλαβιάς γιὰ νὰ προχωρήσῃ μαζὴ τῶν σὰν ἄτομον στὸ δρόμο τῆς ζωῆς.

Ὁ Σοφοκλῆς ποὺ ἦτο ἕνας νοῦς ἐξαιρετικὸς, μὲ τὴν ἀντιληπτικὴν του δύναμι, ἐνοιῶσε ἐνωρὶς τὴ βλάβη ποὺ ἐγένετο ἀπὸ μιὰ τέτοιαν ἀντίληψιν τῆς γυναικός. Στὸν Ὀμηρον, ποὺ ἠγάπα ἰδιαιτέρως, εὗρισκε πολλὴ εὐγένεια σκέψεως καὶ αἰσθηματὸς στὰς ἡρωίδας του.

Ἀπὸ τὴν συναναστροφή του μὲ τὰς ὀλίγας τότε μορφωμένας γυναῖκας, τὴν Ἀσπασίαν, καὶ τὰς ὀλίγες ὁμοίους τῆς, ἀντελήφθη τὴν

δύναμι ποὺ ἡμπορεῖ ν' ἀναπτυχθῇ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπιστικὴν μόρφωσι μέσα στὸ ἀδύνατον καὶ ἐξησθενημένον σῶμα τῶν Ἀθηναίων γυναικῶν. Καὶ ἠθέλησε νὰ χαράξῃ κάποιον νέο δρόμον στὴν ἀντίληψιν γιὰ τὴν γυναῖκα. Διὰ τοῦτο δὲν ἀνεβίβασε στὴ σκηνὴ τὰς συγχρόνους ἐξηγητῶν ἀπὸ τῆ δουλείας γυναικῆς, ἀλλ' ἔφερεν ὡς πρότυπον τὰς ἡρωίδας τοῦ Ὀμήρου καὶ προέτρεψε τὰς συγχρόνους του εἰς μίμησιν.

Καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἡρωίδες τοῦ Σοφοκλέους ἀγωνίζονται ἕνα ἐξευγενισμένον ἀγῶνα διὰ τὰ αἰσθηματὰ καὶ τὰ ἰδανικά τους.

Καὶ ἐδῶ ἡ Τέκμησα μὲ ὅλη τὴ δουλεία ποὺ εἶναι τὸ σύμβολον καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἀγάπην του, ἐπειδὴ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ πόλεμος τὴν ἔκκεμεν αἰχμαλώτον, ἔχει ἔμως στιγμὰς ἀληθινὰ εὐγενικὰς. Ὅταν ἀνοίγεται αἱ θύραι τῆς σκηνῆς καὶ ὁ Αἴκς στὴ θέα τοῦ χοροῦ ἀφίνει ὅλη τὴ λύπη του καὶ τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ὀργὴν του νὰ ἐκσπάσῃ σὲ θαυμαστὰ λόγια καὶ παρακαλεῖ συγχρόνως τὸν χορὸν νὰ τὸν φονεύσῃ γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὕβριν, ἡ Τέκμησα, ποὺ ἐφριβεῖτο ἔως τώρα, ὀρθώνεται. Πλησιάζει τὸν Αἴκντα πίπτει στὰ γόνατά του καὶ μὲ φωνὴν ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς τὸν παρακαλεῖ.

«Μὴ δεσπότης Αἴκς, μὴ λέγῃς αὐτὰ τὰ λόγια».

Ὁ Αἴκς τὴν ἀπωθεῖ καὶ τὴν διώχνει ἀπειλητικὰ, ἀλλ' αὐτὴ ξαναρθώνεται νὰ τὸν συμβουλεύσει. Δὲν συλλογίζεται πλέον τὴν θέσιν τῆς, γίνεται ἴση μὲ αὐτόν.

Νοιώθει στὴ ψυχὴ τῆς τὴν ἴδιαν λύπη ποὺ τὴν ὑψώνει ἐμπρὸς στὸν ἴδιον ἑαυτὸν τῆς στὴ θέσι τῆς συζύγου σύμφωνα μὲ τὸν νόμον. Ἐκτείνει τὰ χέρια τῆς πάλι ἰκευτικὰ γιὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ γιὰ τὴν ζωὴν του. Μόνον τὸν Αἴκντα συλλογίζεται.

Κι' ὅταν αὐτὸς μέσα στὴ μεγάλην ἀπελπισίαν του εὐχεται ν' ἀποθάνῃ, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐκδικηθῇ, ἡ εἰκὼν τοῦ θανάτου τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς λυγμούς τῆς. Τότε μόνον θυμᾶται τὸν ἰδικὸν τῆς κίνδυνον.

«Πῶς ἡμπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς ἐσένα,» φωνάζει.

Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει ἡ μεγάλη πάλη τῶν αἰσθημάτων. Ὁ Αἴκς βλέπει γύρω τὴν μόνωσιν. Δὲν ἔχει ποῦ νὰ φύγῃ, δὲν ἡμπορεῖ νὰ μείνῃ. Ὁ πατὴρ του δὲν θὰ τὸν δεχθῇ ὀπίσω χωρὶς τὰ ἀριστεῖα, εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀργείων εἶναι μισητός. Ἐὰν ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν Τρώων καὶ ἀποθάνῃ πολέμων εἰς πρὸς πολλοὺς θὰ εὐφράνη τοὺς Ἀτρεΐδας. Πρέπει νὰ εὕρῃ ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἀπαλλαγθῇ ἀπὸ τὸν αἰσχρὸν βίον,

ἐπειδὴ εἶναι ἄτιμον νὰ ζητῇ κανεὶς νὰ ζήσῃ ὅταν δυστυχῇ. «Ποῖαν τέρψιν ἡμπορεῖ νὰ φέρῃ μιὰ ἡμέρα; Καθημερινῶς ἀποθνήσκωμεν ὀλίγον καὶ κάθε ἡμέρα μᾶς φέρει καὶ μίαν δυστυχίαν. Ἐκεῖνος ποὺ τρέφεται μὲ μάταιες ἐλπίδες εἶναι ἀνάξιος νὰ ζῇ. Ὁ εὐγενὴς πρέπει ἢ καλὰ νὰ ζῇ ἢ ἐνδόξως ν' ἀποθάνῃ».

Ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Αἴκντος ἔχουν κατασυντρίψῃ τὴν Τέκμησαν. Ἡ μόνωσις τοῦ Αἴκντος τῆς ἐνθυμίζει τὴν ἰδικὴν τῆς ἐγκατάλειψιν, ἀν τὸν χάσῃ. Ὁ κίνδυνος τὴν κάμνει ρήτορα. Τὸ ἐγὼ τῆς, ἡ συντηρητικὴ δύναμις τῆς ζωῆς, ἐνώνεται μὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὰ λόγια ἀφθονοῦν καὶ δυνατὰ ζωγραφίζου τὴν θέσιν τῆς. Σὰν ἄλλη Ἀνδρομάχη ἐξορκίζει τὸν Αἴκντα νὰ ζήσῃ δι' αὐτὴν καὶ τὸ παιδί των.

Δὲν ἔχει ὀξείας ὀλοολυγμούς. Παραπόνο ἤσυχο, ἐπειδὴ νοιώθει ὅτι κάθε ὑψωσις τῆς φωνῆς τῆς ἡμπορεῖ νὰ ἐκνεύρῃ καὶ ἐξοργίσῃ τὸν ἥρωα. Πόσο ἀληθινὴ εἰκὼν καὶ πόσες φορές καὶ σὴ μερὰ ἀκόμη τὴν ἀπαντοῦμεν εἰς τὴν γυναῖκα ποὺ συγκρατεῖ κι' αὐτὸ τὸ παράπονόν τῆς καὶ χαμηλώνει τὴν φωνὴν τῆς γιὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ φθάσῃ στὴ ψυχὴ τοῦ ὀργισμένου τῆς συζύγου;

Μὲ τοὺς κρότους τῶν ἀλυσίδων τῆς δουλείας τῆς ἡ Τέκμησα προσπαθεῖ νὰ τὸν συγκινήσῃ.

«Δέσποτ' Αἴκς, τῷ λέγει, δὲν εἶναι χειρότερο κακὸ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴ δουλεία.

Ἡμῶν ἐλευθερία, γεμάτη ἀπὸ πλοῦτη καὶ τώρα εἶμαι δούλη. Ὁ Θεὸς καὶ τὸ χέρι σου τὸ ἠθέλησαν. Σὲ ἠγάπησα, τὸ ὀρκίζομαι εἰς τὸν Δία τὸν προστάτη τῶν συζυγίων δεσμῶν. Μὴ μ' ἀφίσσῃς νὰ γίνω περιγελῶς τῶν ἐχθρῶν σου ποὺ θὰ καυχῶνται ὅταν θὰ λέγουν. «Κυ ἀξτε τὴ σύζυγο τοῦ Αἴκντος, ποὺ ἦτο ὁ δυνατώτερος ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας».

Διὰ νὰ τὸν συγκινήσῃ περισσώτερον τοῦ θυμίζει τὸ παιδί του.

«Ἄν πεθάνῃς καὶ μᾶς ἀφήσῃς, τὸ τέκνον μᾶς θὰ γίνῃ δούλος καὶ ὀχρὴ σύντομα δεσπότην καὶ ὅλον αὐτὸ τὸ αἶσχος θὰ βαρύνῃ τὸ ὄνομά σου».

Καὶ σὰν γυναικὴ ποὺ νοιώθει πῶς θὰ θίξῃ τὰς ἐνδόμυχες πτυχῆς τοῦ ἀνθρωπίνου αἰσθηματὸς τοῦ θυμίζει τὸν πατέρα του συντηρημένο σὲ ὀλιθερὸ γῆρας, τὴν μητέρα του μὲ τᾶσπρα κελιά ποὺ παρακαλεῖ μὲρα νύχτα τὸν θεὸν νὰ τῆς σταίλῃ τὸ παιδί τῆς ζωντανὸ καὶ ὑγιές. Ἀόρατα συναθροίζει γύρω του ὅλες τὰς ἀγάπες ποὺ τὸν ἔθραψαν καὶ ἐζωογόνησαν τὴ ζωὴν του καὶ ὅλες αὐτὰς τὰς συνοψίζει καὶ πάλιν στὸ παιδί του.

«Λυπήσου τὸν Εὐρυσάκην, ἐξακολουθεῖ, πόσας ὕβρεις προετοιμάζεις σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ φέρῃ τὸνομά σου. Ἡ σωτηρία του καὶ ἡ ζωὴ του εἶναι στὰ χέρια σου καὶ ἡ ζωὴ σου εἶναι καὶ ἡ ζωὴ μου».

Καὶ μὲ μάτια χαμηλωμένα, μὲ τὸ ἐρύθημα παρθενακῆς σεμνότητος τελειώνει τὴν παράκλησίν τῆς.

«Πρέπει βέβαια ὁ ἀνὴρ νὰ μὴ ξεχνᾷ ὅτι τοῦ ἤρσε μιὰ φορά· ἡ χάρις γεννᾷ τὴν χάριν καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη πληρώνεται μὲ εὐγνωμοσύνη».

— Μὲ πόση ζωὴ παρακαλεῖ γιὰ τὸ παιδί τῆς. Κάθε μιὰ μητέρα ἂς συλλογισθῇ τὴ ψυχικὴ διάθεσί τῆς ὅταν κινδυνεύουν τὰ παιδιὰ τῆς καὶ θὰ ἡμπορέσῃ νὰ νοιώσῃ τὰ λόγια τῆς Τεκμησῆς. Μὲ πόση λεπτότητα καὶ γλυκεῖα ἀρμονία τοῦ θυμίζει τὰς εὐτυχισμένες στιγμὰς ποὺ τοῦ ἐχάρισεν ἡ ἀγάπη τῆς καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν κάποιον δικαίωμα στὴ ἐνθύμησί του, ὅπως γεμίζουν καὶ ὀλίγηρη τὴν ἰδικὴ τῆς ζωὴ. Μόνον μιὰ γυναῖκα θὰ ἡμποροῦσε νὰ εὕρῃ τόση δύναμι σὲ ἔκφρασι καὶ τόσην εὐμορφίαν σὲ αἰθηματὰ. Κι' αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶναι ἀμόρφωτη, εἶναι δούλη, ἀγαπᾷ χωρὶς συνείδησι καὶ δὲν ἔχει κανένα ἄλλον νὰ τὴν διευθύνῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς.

Τὰ λέγει καὶ σιωπᾷ μὲ ἀγωνίαν. Ὁ Αἴκς εἶναι σιωπηλός. Τὸ βλέμμα του πλακᾶται γύρω του. Τὸ συγκινητικὸν παράπονόν τῆς Τεκμησῆς τὸν ἐμάλαξεν, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὴν βαθεῖαν του συμπάθειαν μὲ τὴν αὐστηρὴν σοβαρότητα ποὺ ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνας κρατεῖ ἀπέναντι εἰς τὴν γυναῖκα.

Ὁ σύζυγος σιωπᾷ, ἀλλ' ὁ πατέρας προδίδεται. Ζητεῖ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν του, τὸν ὁποῖον ἡ Τέκμησα εἶχε ἀπομυκρύνει ἀπὸ τὸν φόβον τῆς μανίας τοῦ συζύγου τῆς. Αὐτὸς ὁ φόβος στὴν ἀπαίτησι τοῦ Αἴκντος ξαναζωντανεύει καὶ ἀρνεῖται νὰ ὑπακούσῃ. Ὁ Αἴκς ἀνυπομονεῖ, ὀργίζεται καὶ δείχνει ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν του ὅταν τῆς λέγῃ.

«Μὰ λοιπὸν ὀμιλεῖς πρὸς ἔρποντα ἢ πρὸς ἀνθρώπον ὁ ὁποῖος δὲν ἀντιλαχμβάνεται τί τοῦ λέγεις;»

Ἡ ὀργὴ αὐτὴ τοῦ δεσπότη τὴν δαμάζει. Ἡ ἀγάπη τῆς συγχρόνως νικά. Δὲν θέλει τίποτε νὰ τῷ ἀρνηθῇ, ἐπειδὴ προμηντεύει τὸ τέλος. Φοβεῖται μὲν ἀκόμη, ἀλλ' αἰσθάνεται ὅτι σὲ στιγμὴ κινδύνου θὰ ξεύρῃ νὰ προφυλάξῃ τὸ παιδί τῆς μὲ τὸ ἴδιόν τῆς τὸ σῶμα.

Καὶ ὁ Εὐρυσάκης ἔρχεται. Ὅλην τὴν τρυφερότητα ποὺ δὲν ἔδειξε στὴ Τέκμησα τὴ χύνει στὸν χαιρετισμὸν τοῦ πρὸς τὸν υἱόν.

«Φέρε τον, έδω, φέρε τον, τω λέγει, δέν θά φοβηθῆ, ἄν εἶναι ἀληθινά παιδί μου.

Πρέπει ἀπό τώρα νά συνειθίσῃ. «Ὁ παῖ, εἶθε νά γίνης εὐτυχέστερος ἀπό τόν πατέρα σου, εἰς δέ τὰ ἄλλα ὅμοιος. Εἶθε δέ νά μὴ γίνης δειλός. Ἄν καί ἀπό τώρα ἀκόμη ἤμπορῶ νά σέ ζηλέψω, ἐπειδή δέν κατακλιμαίνεις τίποτε ἀπό τὰ γύρω σου δυστυχήματα. Καί στήν ἀγνοίαν εἶναι ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς, ἕως ὅτου νά μάθης τήν χαράν καί τήν λύπην. Τότε πρέπει νά δείξης εἰς τοὺς ἐχθρούς μου ἀπό ποῖον ἐγεννήθης καί νά γίνης καύχημα σ' αὐτήν σου τήν μητέρα». Μόνον στὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια φάνεται τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς τήν Τέκμησαν.

Σέ ὅλον αὐτὸν τὸν χειρισμὸ βλέπει αὐτὴ πλέον φανερὰ τὸ ἀπίσιον τέλος.

«Δέσποτ' Αἴξ, τί σκέπτεσαι νά κάμης;

Μέ αγωνίαν ἐρωτᾷ.

Ἄλλ' ὁ Αἴξ κατόπιν ἀπὸ τῆ μικρῆ του ἀδυναμία γίνεται καί πάλιν ὁ ἀπόρσιτος αὐθέντης. Βιάζεται ν' ἀποθάνῃ καί ἡ παρουσία τῶν γύρω του τὸν ἐνοχλεῖ.

«Ἀπομάκρυνε τὸν παῖδα, λέγει, καί μὴ στενάξῃς πλέον. Ἡ γυνὴ εἶναι φοβερὰ φιλόδοξου γένος. Σκέπτου μάλλον διότι ὁ σοφὸς ἰατρός δέν ψάλλει ἐπωδὰς ἐπάνω στὴ πληγὴ ποῦ μόνον ὁ σίδηρος ἤμπορεῖ νά θεραπεύσῃ» Ἐννοεῖ μ' αὐτὰ ὅτι κλυθμοὶ καί ὄδυμοὶ δέν ἤμποροῦν νά θεραπεύσουν μὴ ψυχικὴ λύπη.

Ἡ Τέκμησα δοκιμάζει καί πάλιν μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ χοροῦ νά τὸν ἐκλιπαρήσῃ νά ζήσῃ, ἀλλὰ στήν τραχύτητα τοῦ προσώπου τοῦ Αἴκντος κατακλιμαίνει ὅτι καμμία δύναμις δέν ἤμπορεῖ νά κλονίσῃ τὴν ἀπόφασίν του καί φεύγει μετὰ ταπεινωμένο τὸ κεφάλι μετὰ τὸ παιδί τῆς στήν ἀγκαλιά, ἐνῶ ὁ Αἴξ τὴν συνοδεύει λυπητερὰ μετὰ τὸ βλέμμα καί προσπαθεῖ νά πνίξῃ τὴ βαιθεῖά του συγκίνησι.

Μένει εἰς τὴν σκηνὴν του μόνος, ἔξω δὲ ἀπὸ αὐτὴν ψάλλει ὁ χορὸς τὸ α'. στάσιμον. Μετὰ λύπην ἐνθυμεῖται τὴν πατρίδα του εἰς τὴν ὁποίαν δέν ἐλπίζει νά ἐπιστρέψῃ γλήγορα, καί μάλιστα τὴν ποῦ ὁ Αἴξ εὐρίσκειται εἰς τέτοια ψυχικὴ κατάστασι. Ἡ συμπάθειαι κινεῖ τὸν χορὸν εἰς στεναγμούς. Ἀναστενάζει διότι ἐνθυμεῖται τοὺς στεναγμούς ποῦ σὺν ὄρνις θά ἐκβάλλῃ ἡ λευκοθήριξ μητέρα τοῦ ἀρχηγῶ των, ὅταν θά μάθῃ τὸ δυστύχημα τοῦ υἱοῦ τῆς, τοὺς κτύπους ποῦ θ' ἀφήσῃ νά πέσουν ἀπὸ τὰ ἀσθενικά τῆς χέρινα στὸ ἀπελπισμένο στήθος τῆς, καί τὴν λευκὴν τῆς κόμην ποῦ θά ξεριζώσῃ μετὰ ὄδυμους.

«Τῆμον πάτερ, ἀναφωνεῖ, ποῖα συμφορὰ

σέ ἀναμένει. Καί ὅμως καλύτερος ὁ θάνατος σ' αὐτὴ τῇ συμφορᾷ τοῦ Αἴκντος.» Τοιοῦτοτρόπως ὁ Αἴξ μόνον μετὰ τὸν θάνατον δύναται νά ἐξαγνισθῇ καί καταδικάζεται καί ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη, τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύει ὁ χορὸς.

Τὴν στιγμὴ αὐτὴ ἐμφανίζεται ὁ Αἴξ καί ἐδῶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἐπιτυχέστερα σημεῖα τῆς τραγικῆς εἰρωνείας τοῦ ποιητοῦ. Ὁ ἥρωας εἶναι ἤσυχος, ὅπως εἶναι σχεδὸν πάντοτε φαινομενικῶς ἤσυχος, ὅσοι πρόκειται μετὰ τὸ ἴδιον χέρι τοὺς νά καταστρέψουν τὴ ζωὴ τους. Μετὰ ψυχρικίαν ὁμιλεῖ.

«Ὅλα ὁ μικρὸς κι' ἀναρρίθμητος χρόνος τὰ φανερώνει καί τὰ φανερὰ κρύπτει καί τίποτε δέν εἶναι τὸ ὁποῖον ὁ ἀνθρώπος δέν πρέπει νά περιμένῃ. Τοιοῦτοτρόπως κι' ἐγὼ σὺν σίδηρος ἐμαλλάχθην ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτήν. Ὁ ζῆσος ἐπειδὴ λυποῦμαι νά τὴν ἀφήσω χάριν εἰς τοὺς ἐχθρούς καί τὸν παῖδα ὄρφανόν.»

Λέγει περικιτέρω ὅτι θά πηγαίῃ νά λουστῆ καί ἐξαγνισθῇ ἀπὸ τὸ μίσημα τοῦ αἵματος καί καταπαύσῃ μετὰ θυσίαν τὴν ὄργην τῆς θεᾶς. Κατὰ τὸν ὑπόλοιπον δὲ χρόνον θά πείθεται εἰς τοὺς Ἀτρείδας ἐπειδὴ βέβαιος νόμος εἶναι καί οἱ δυνατοὶ νά ὑποχωροῦν εἰς τοὺς ἀρχοντας ὅπως ὁ χειμὼν καί τὸ θέρος καί ἡ νύχτα στήν ἡμέρα καί ἡ τρικυμία στήν ἡμέρα. Εἶναι πλέον πεπεισμένος ὅτι πρέπει νά γαπᾷ τις τοὺς φίλους του τόσο ὥστε νά δύναται ποτε καί νά τοὺς μισήσῃ καί τοὺς ἐχθρούς του νά μισῆ οὕτω, ὥστε νά τῶ εἶναι ποτε δυνατὸν νά τοὺς κάμῃ φίλους.

ΜΥΡΣΙΝΗ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΤΟΥ

Αἱ Ἀθήναι εἰς τὴν Λωζάνην. Μικροῦτσικη ἡ Λωζάνη, πόλις ποῦ πλουτίζει καί μεγαλώνει καί ἀνθεῖ μετὰ τὸ ἀποκλειστικὸν ἐμπόριον τῶν ξένων, κατάρθωσε νά περιλάβῃ τὰς Ἀθήνας, ἢ μάλλον ὅσους Ἀθηναίους ἤμποροῦν νά ταξειδεύσουν τὸ καλοκαίρι.

Οἱ ἐντόπιοι ἐκεῖ φεύγουν τὸ καλοκαίρι διὰ τὰ βουνά. Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν θεωροῦν βουνό καί ἐξοχὴν καί περνοῦν ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι των. Εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἰς τὴν πλατεῖαν Φραγκίσκου, εἰς τὸ Old Indian, ἕνα εἶδος Dorée μετὰ ἐστιατόριον, εἰς τὸ Ouchy, εἰς τὸ πάρκο, θά εὐρεθῆτε μεταξὺ Ἀθηναίων, μεταξὺ Ἑλλήνων.

Ἀνθρώποι τοὺς ὁποίους ἔχετε χρόνια νά ἰδῆτε εἰς τὰς Ἀθήνας, τοὺς ἀπαντᾷτε ἔξαφνα εἰς τὴν Λωζάνην. Ἄλλοι μένουν οἰκογενειακῶς

διὰ τὰς σπουδὰς τῶν παιδιῶν των, ἄλλοι περνοῦν, πηγαίνοντες εἰς τὸ Παρίσι, ἄλλοι θά μείνουν ἐδῶ, ὡς ποῦ νά εὐθυνηθῶν τὰ ξενοδοχεῖα εἰς τὸ Evian, τὴν ἀντικρινὴν Γαλλικὴν λουτρόπολιν, ἄλλοι περνοῦν ἀπλῶς τὸ καλοκαίρι των.

Οἱ φοιτηταὶ πλέον εἶναι ἀναρίθμητοι. Σπουδάζουν ἐδῶ οικονομικώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τόπον, εὐρίσκουν συντροφιάς πατριωτῶν, εὐρίσκουν μαθήματα εἰς Ἑλληνόπαιδας, καί ἔχουν καί καθηγητὰς φημισμένους εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης.

Μένετε ἐδῶ ὅλο τὸ καλοκαίρι, ἐρωτῶ μίαν φίλην μου, τὴν ὁποίαν συναντῶ εἰς ἕνα κοντσερτό τῆς Μητροπόλεως. Δέν πηγαίνεις εἰς τὰ βουνά;

Μήπως ἐδῶ δέν εἶναι βουνό; ἀπαντᾷ. Εὐρίσκόμεθα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐμπρὸς μας καί δεξιὰ καί ἀριστερὰ λόφοι ψηλοὶ καί λοφάκι κατοιχημένα, ἀλλὰ καί δασοστολισμένα. Κάθε λίγο, μεταξὺ δύο μεγάλων σπιτιῶν ἕνα ἀμπέλι ἀπλώνει τὰ ἀσθενικά δένδρακι του, ἕνα μπιστάκι τὰ ποτιστικά του καί ἄλλα περιβόλια τὰ χορταρικά των. Δένδρα αἰωνόβια, δάση ὁλόκληρα παρκατεταγμένα σὺν φύλακες γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια καί τῆς βίλλης ροβολοῦν τὸν κατήφορο πρὸς τὸ Ouchy, καί ἐκεῖ τελειῶνουν εἰς πάρκα θαυμασικὰ ποῦ καθρεπτίζονται εἰς τὸ νερὸ τῆς λίμνης καί εἰς ἀλυσίδες ἀπὸ δάση ποῦ ἐνώνουν τὴν Λωζάνην μετὰ τὸ Vevey καί μετὰ τὰς ἄλλας μικρὰς πόλεις τῆς λίμνης.

Ἐδῶ ἔχομεν ὅλα τὰ καλὰ τῶν βουνῶν, χωρὶς τὴν μονοτονίαν καί τὴν πληξίν. Καθὼς δὲ εἶναι τρυπημένα μετὰ ἀναρριχηματικούς σιδηροδρόμους, μετὰ τριάντα ἢ σαράντα λεπτά καί εἰς ἕνα τέταρτον εὐρισκόμεθα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἐρημίτου, χίλις δικόσια μέτρα ὕψους, περνομεν ἐκεῖ τὸ πᾶσι μας καί κατεβαίνουμεν καί κοιμούμεθα στὸ σπιτί μας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας γιὰ νὰ πᾶμε εἰς τὴν Κηφισίαν, τριακόσια μέτρα ὕψους πρέπει νά κεννησθῶμεν μίαν ὥραν ὁλόκληρον, σπιθαγμένοι στὸν σιδηροδρόμον, ποῦ μποροῦσε νά ὀνομασθῆ καί κάρο, νά πλήξωμεν, νά ἐξοδεύσωμεν τριπλάσια ἀπ' ἐδῶ καί νά σκάσωμεν ἀπὸ ζέστην.

Καί εἶχε δίκην μετὰ τὴν σύγκρισιν αὐτήν. Βεβχίως τὰ βουνά εἶναι ὑγιεινότερα, ἀλλὰ εἶνε μονότονα καί πληκτικὰ δι' ἡμᾶς, ποῦ δέν εἴμεθα συνειθισμένοι εἰς πεζοπορίας, καί ποῦ δέν ταξειδεύωμεν εἰς κορυφὰς καί μεγάλας συντροφιάς, ὅπως ταξειδεύουν οἱ ἄλλοι ξένοι.

Ἐπειτα ὅταν τὸ καλοκαίρι εἶναι δροσερόν, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὅταν βρέχῃ τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰ

βουνά, τὰ συχνότατα σκεπασμένα ἀπὸ χιόνι, τότε τὸ καλοκαίρι μεταβάλλεται εἰς κουραστικὸν χειμῶνα, πληκτικόν, μελαγχολικόν, ποῦ διψᾷτε φωτὰ καί κυνηγᾷτε μετὰ τὸ τηλεσκόπιον κάθε ἀκτῖνα ἡλίου.

Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκαμα τὸ μεσημέρι τῆς ἰδίας ἡμέρας, ὅταν μετὰ τὸ πρόγευμα ἐσκορπισθήκαμεν ὅλοι εἰς τὸν κήπον, κάτω ἀπὸ γιγάντια δένδρα, ὅπου μᾶς ἔφεραν τὸν καφέ. Ἐμπρὸς μας πέρα, ἀπὸ ἕνα δένδρουστολισμένον κατήφορον ἡ λίμνη ἐλαμποκοποῦσε σὺν ἀπέρκντη πελεκημένη μετὰ χίλις φασέτες πλάκα ἀπὸ ζαφεῖρι. Κοπάδια ἀπὸ ἄσπρους γλάρους — τί ἄσχημο ὄνομα γιὰ τῆς χαριτωμένες mouettes, — ποῦ πετοῦν ὅταν ἄσπρα σύννεφα ξεφυλλισμένα ἐπάνω εἰς τὸ νερὸ καί συνοδεύουν ἀκούραστα καί ἤρεμα τὰ βαποράκια τῆς λίμνης. Εἶναι μία διασκεδάσις καί αὐτὴ γιὰ τοὺς ξένους νά ῥίπτουν ψωμί καί κάθε εἶδος τροφῆν εἰς τὴν λίμνην γιὰ τὰ γαλανόφτερα πουλιά, τὸ ἐνσέριον αὐτὸ στόλισμα τῶν ταξειδιῶν.

Εὐτυχέστεροι ἀπὸ αὐτὰ οἱ κύκνοι ἔχουν τὰ σπιτάκια των εἰς κάθε μικρὸ λιμανάκι, ἀληθινοὶ κυρίαρχοι τῆς λίμνης καί σύμβολα τῶν Γενευῶν, μαζὴ μετὰ τὴν marmite, τὸ ἱστορικὸν τσουκάλι τοῦ βραστοῦ, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐπερίχυσεν ἕνα βράδυ πολιορκίας τοὺς πολιορκητὰς τῆς Γενεύης μία γρηὰ καί ἔσωσε τὴν πατρίδα τῆς ἀπὸ τὴν ξένην κυριαρχίαν.

Ὅλα αὐτὰ ἐνδιαφέρουν φυσικὰ τοὺς ξένους, ὅμως τοὺς κρατεῖ εἰς τὴν Λωζάνην καί ἡ ἀνάγκη τῶν καλῶν ἰατρῶν, ποῦ ἔχουν διαφημισθῆ τόσο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὥστε νά ἔχουν ἤδη τελείως ἐπισκιάσει κάθε ἄλλην ἐπιστημονικὴν τῆς Εὐρώπης δόξαν.

Οἱ Ἕλληνες ταξειδιῶται ποῦ ἔτρεχαν ἄλλοτε εἰς τὸ Παρίσι, σταματοῦν τὴν Λωζάνην, σημειῶνουν τὰ ὀνόματά των εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεγάλων ἰατρῶν καί ἐν τῶ μεταξὺ, ὡς ποῦ νά ἔλθῃ ἡ σειρά των ἀπολαμβάνουν τὰ κάλλη τῆς Ἑλβετικῆς φύσεως.

Οἱ ἰατροί, ὅσον μεγάλοι καί ἄν εἶναι, μένουν πάντοτε ἐφθνηοί, καί τὰ θύματα τῆς θεραπείας διαφημιζόμενα ἀπὸ στόματος εἰς στόμα κατάρθωσαν νά μεταβάλλουν τὴν μικρὰν πόλιν εἰς νεωτέραν Σιλωάμ, εἰς τὴν ὁποίαν τρέχουν ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον οἱ δυστυχεῖς ἄρρωστοι.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τελευταίων καί ἐγὼ, ἐνῶ ἔφευγα διὰ τὸ μακρινόν καί ὠραῖον ταξίδι τῆς Σουηδίας, ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλληνίδων, ἀναγκάσθην νά σταματήσω ἐδῶ, νά ὑποστῶ τὴν ἐκνευρστικὴν ἀναμονὴν τοῦ ἰατρικοῦ προθαλάμου τοῦ

Bourget, να ακούσω μίαν ειλικρινή και κάπως σκληράν απόφαση και να σταλθώ εις τὸ Evian διὰ νὰ ξεκουρασθῶ και νὰ γελῶ τὸν ἐκαυτὸν μου με τὴν ὑδατοθεραπείαν τῆς μικρᾶς λουτροπόλεως.

Ἄλλὰ με τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἐπέισθην ἀκόμη ὅτι ὁ κόσμος παντοῦ εἶναι ὁ ἴδιος, ὅτι ὑπάρχουν παντοῦ παρὰσιτα ἐκμεταλλεόμενα κάθε ὑπεροχὴν, και ὅτι αἱ λαϊκὰ ἀδελφὰ τῆς Ἑλβετίας φορολογοῦν τοὺς ἀρρώστους με τρόπον ἐντελῶς πρωτότυπον. Ἡ πληροφορία αὐτὴ εἶναι ἴσως ἀναγκαῖα διὰ τοὺς μέλλοντας ἐπισκέπτας ἀρρώστων εις τὴν Λωζάννην. Ἐὰν δὲν φιλοδωρηθῆ προκταχθολικῶς και γενναϊότητι ἢ ἀδελφῆ και πρώτη ἐὰν εἴσθε ἐγγεγραμμένα, θὰ μείνετε τελευταῖα, θὰ νυκτωθῆτε και ἴσως και τὰ μεσάνυκτα ἀκόμη σὰς εὐρου ἀναμμένουσαν.

Μετὰ τετράωρον τοικύτην ἀναμονὴν ἀληθινῆς ἀγωνίης ἐξεκινήσαμε διὰ τὸ ταξεῖδι τῆς Γαλλίας. Με τὸ κατ' εὐθεῖαν φθάνομεν εις τὸ Evian μόλις εις μισὴν ὥραν. Ὁρχήστρα τελεία συνοδεύει τὸ καμαρωτὸ λευκὸ βκποράκι, μία ἀπὸ τῆς ἄψυχης ἀλλὰ γιγαντιαίας και ἀκούραστος μουέτες τῆς λίμνης. Ἄπ' ἐδῶ και ἀπ' ἐκεῖ θκυμάσια πκνοράμκτα τῶν χιονοσκεπασμένων κορυφῶν τῶν Ἄλπεων. Ὅσον πλησιάζομεν ἢ φκντασμογορία ἀλλάσσει, αἱ γραμμὰ γίνονται μακκώτεροι και τὸ Evian μέσα εις μίαν κοκκινοχρῆμῆν δύσιν πκρουσιάζεται με τῆς ὀλοπράσινες ἀλέες τῆς παρκαλίας του, με τὰ δροσερὰ πάρακα του, με τὰ ὠραία ξενοδοχεῖα ποῦ σκαλόνουν εις τὰ βουνά, τὸ ἐνα ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, με τῆς χρυσοκόκκινες σπίθες ποῦ σκορπίζει ἢ δύστις τοῦ ἡλίου εις τὰ τζάμια και τοὺς γικλιστοὺς τρούλους τῶν λουτρῶν και τῶν ξενοδοχείων.

Ἄπὸ ὅσες φορὲς ἦλθα εις τὸ Evian τῶρα τὸ εὐρίσκω ὠραιότερον. Ἄπὸ χρόνου εις χρόνον ἢ μικρὰ πόλις μεγαλόνει, πλουταίνει, στολιζεται. Ἡ θέσις τῆς ἐπάνω εις τὴν Ἑλβετικὴν λίμνην, ὁ ἐλεύθερος λιμὴν τῆς, τὸ κλίμα τῆς τὸ ἡμερον και μακκῶν και ἢ διάδοσις τῶν νερῶν τῆς, ὅχι μόνον ὡς θεραπευτικῶν, ἀλλὰ και ὡς νερῶν τοῦ τρκαπεζιοῦ, τὴν μεταβάλλουν γρήγορα εις μεγάλην πόλιν παρκαθέρηματος τῶν πλουσίων Γάλλων.

Ἐκεῖ ποῦ ἄλλοτε μόνον καλυθῆκα μικρὰ καπνοδοχοκαθριστῶν τῆς Σκωτίας ἀπκντοῦσε κκνεῖς, δέκα βήμακτα ἐξω ἀπὸ τὸ Evian, τῶρα σειρὰ ἀπὸ ὠραίες βίλλες πλέκουν τὰ πάρακα των εις μίαν μακκῶν σκκρκαγδένικαν παρόχθιον ἄλυσον. Πέρα, μακκώτερα ἀκόμη εις κάτι μικρὰ και βρώμικα χωρὰ εἶναι σωρικτῆμένες πέτρες

και τοῦβλα και ἐτοιμάζονται νέα κτίρια. Μία προκμαία θκυμασία με σιδερένια κάγγελα σειρεῖ ὠραίας γραμμῆς γεφυρωμένες ἐπάνω με γικκντίους πλατάνους εις ὅλην τὴν πρὸς τὴν λίμνην ἄκρην. Ὁ περίπατος φυσικὰ γίνεται ὑπὸ σκίαν και στολιζεται ἀπὸ τέννυς, ἀπὸ τὸ Καζέινο, ἀπὸ τὰ μεγάλα παρόχθια ξενοδοχεῖα, ἀπὸ τὸ θκυμάσιον κατὰστημα τῶν λουτρῶν, ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὰ πάρακα τῶν νέων Πηγῶν, ποῦ πρὸ δέκα ἐτῶν ἦσαν ἄγριες και ὑπόγειες ρεματιές.

Ἐπάνω ἀπὸ τὰ λουτρὰ ἕνας ὀδοντωτὸς σιδερόδρομος σκκρκαλῶνει εις τὸ Hotel Royal, στακκτα, ἀφίνει τοὺς ἐπιβάτας του, προκωρεῖ ὑψηλότερα εις τὸ Splendid Hotel και ἐκεῖ στέκει. Ὅσοι μένουν εις τὸ Hermitage, τὸ πολὺ ὑψηλότερα, ἐν εἶδος σανατορίου διὰ ἀεροθεραπείαν θὰ ἀνέβουν πεζοί, ἀνάμεσα ἀπὸ ὠραία πάρακα, ἀπὸ ρεματιές τοῦ νεροῦ ποῦ τραγουδιστὰ και ἀκούραστα κατεβάνει ἀπὸ τὰς πηγὰς κάτω εις τὸ κατὰστημα.

Ἄπ' ἐκεῖ ἐπάνω ἢ λίμνη εἶναι ὅσον μὴ ὠραία ἀκουαρέλλα με τὰ λευκὰ βκποράκια τῆς ποῦ ἔχουν σχῆμα μεγάλου κύκνου. Τρέχουν, και ἀφίνουν ὀπίσω των ὅσον χνουδωτῆς ἀπὸ ἄσπρα πούπουλα κορδέλες.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Τῶδες τὸ πρῶτο χελιδόνι ;
Με τὴ συρτὴ του τὴ λαλιὰ
τὰ σπαθωτὰ φτερά του ἀπλώνει
και πάει στὴν ἐρημη φωλιά.

Ἡ Ἄνοιξι ἢ ξενιτεμένη
τῶστειλε γράμμα και γραφὴ
στο Μάρτη ποῦ τὴν περιμένει
σ' ἐνὸς βουνοῦ τὴν κορυφῆ.

Κι' ὁ Μάρτης ποῦ τὴν καμαρώνει
κι' ὁ Μάρτης ποῦ τὴν ἀγαπᾷ,
ἀναγαλλιάζει, ξαστερώνει,
μακκρὰ τὰ νέφη τοῦ σκοραπᾷ

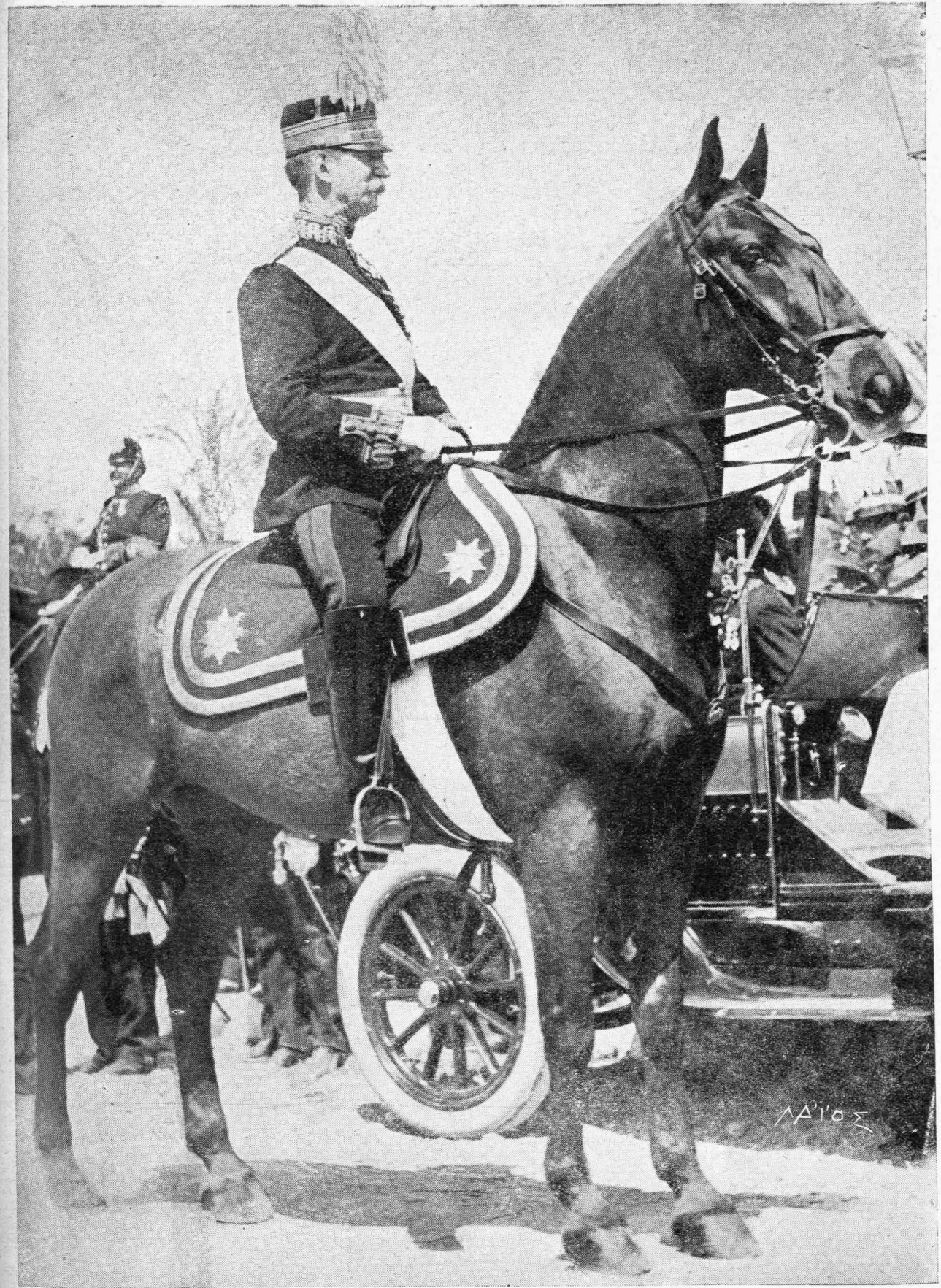
Και βάζει εὐθὺς ἀπάνω ὡς κάτω
με μὴ λαχτᾶρα περισσὴ
τὴ σμαραγδένια φορεσιά του,
τὴ φορεσιά του τὴ χρυσῆ.

Ἄχ ! Ἄνοιξι μου, ἀγαπημένη,
χρόνια ἢ καρδιά μου λαχταρᾷ,
χρόνια ἢ καρδιά μου περιμένει
γιὰ χελιδόνι τὴ χαρά.

Στείλε το πειὰ, νὰ ξαστερώσω
ὁ πόθος τῆς—ὁ οὐρανός,
νὰ γαληνέψη, νὰ ἡμερώσω
ὁ πόνος τῆς ὁ ὠκεανός.

Ἔστι

ΙΩ ΠΟΛΕΜΗΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
(Ἐφιππος εις τὴν στρατιωτικὴν Ἐπιθεώρησιν)

Ο κ. ΣΠ. ΛΑΜΠΡΟΣ

"Ατλας του Συνεδρίου των Ανατολιστών και του Ίωβιλίου του Πανεπιστημίου ήμπορει να ονομασθή ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου κ. Σπ. Λάμπρος. Διότι διωργάνωσε και διηύθυνε τα του Συνεδρίου και του Ίωβιλίου με τόσην επιτυχίαν και διότι κατώρθωσε να ευχαριστήγη αδικαίως ξένους και ιδικούς μας, μεθ' ὅλων τὰς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι παρυσιάζονται εἰς τόπους μικροῦς καὶ ἀπειθορήτους ὅσων τὸν ἰδικὸν μας.

Ἀκούρατος, ἀνεξάντλητος, μετὰ τὸ πνεῦμα εὐστροφον, μετὰ βλέμμα που παρκαλουθεῖ ὅλους καὶ ὅλα ὁ κ. Λάμπρος ὡς στρατηγὸς που ἀναλαμβάνει ἕνα μέγαν ἀγῶνα ἀνεδείχθη νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος.

Καὶ προχθὲς ὅταν ἐμοιράζοντο τὰ βραβεῖα εἰς τοὺς νικητὰς τοῦ Σταδίου, ἀπορῶ πῶς δὲν εὐρέθη κανεὶς, ὁ ὁποῖος νὰ σκεφθῆ ὅτι ἂν ὑπῆρχε νικητὴς ἄξιος ἰσοκλισμοῦ καὶ στεφάνων ἤτο βεβαίως ὁ κ. Σπ. Λάμπρος καὶ ὅτι ἡ λήξις τῶν ἐφορῶν ἔπρεπε νὰ ἐπισφραγισθῆ μετὰ μίαν ἀυθόρμητον διαδήλωσιν ὑπὲρ τοῦ διοργανωτοῦ καὶ ἀρχηγοῦ ὅλης αὐτῆς τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ψυχικοῦ ἐξυπνήματος τῆς ἐβδομάδος τοῦ Πάσχα.

Οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη κρίνονται βεβαίως ἀπὸ τοὺς στρατοὺς καὶ τοὺς στόλους των, ἀπὸ τοὺς δεξιούς πολιτικούς των, ἀπὸ τοὺς εὐφυεῖς διπλωμάτας των. Ἄλλ' ἡ πρόοδος καὶ ὁ πολιτισμὸς μιᾶς χώρας κρίνεται ἰδίως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ὀργανῶν, εἰς τὰς ὁποίας μετέχουν οἱ ἄνθρωποι τῆς παγκοσμίου σκέψεως, αἱ ἐπιστημονικὴ καὶ μεγαλειότητες τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ πολιτισμένου κόσμου.

Καὶ μία τοιαύτη ἐπιτυχία ἐνὸς λαοῦ ἰσχυρὰ μετὰ μίαν νίκην ἐθνικὴν μεγάλην, μίαν νίκην τοῦ πολιτισμοῦ μας, τὴν ὁποῖαν ἡ Ἑλλάς ὑφείλει εἰς τὸν Πρύτανην τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὸν ἀκτάβλητον καὶ ἀκαταπόνητον σοφὸν κ. Σπ. Λάμπρον.

K. HAPPEN

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ

Εἰς τὸν Περθεωνῶνα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς πολιολογίας θεῶς ἐκηρύχθη ἐπισήμως ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου. Εἴμεθα ὁ μόνος λαός, ὁ ὁποῖος ἡμπορεῖ νὰ πλασιονῆ τὰς ἐφορὰς του μετὰ περιβάλλον τοιοῦτου μεγαλείου καὶ δόξης.

Οἱ ξένοι καθηγηταὶ Πανεπιστημίων μετὰ τὰς γραφικὰς στολὰς των εἶναι οἱ μόνου που ἐφάνοντο ἀληθινοὶ μύσται τῆς πνευματικῆς ἱεροτελεστίας που συνετελέσθη εἰς τὸν ἱερὸν βράχον. Τὰ φράκα καὶ τὰ ἀσχημα φορέματα τῶν ἡμερῶν μας κάμνουν πάντοτε μίαν θεαματικὴν παρκατονίαν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτὸ τῶν ὠραίων μαρμάρων.

Ὡς βῆμα ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ὁ διάδοχος προσεφώνησε τοὺς ξένους ἐχρησίμευσεν ἕνα συντριμμα ἀρχαίου κίονος. Ἡ Α. Ὑψηλότης εἶπε:

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς συνεκαλέσαμεν ἐνταῦθα τὰ μέλη τοῦ Διεθνούς Συνεδρίου τῶν Ανατολιστῶν τῶν ψηφισάντων πρὸ τριῶν ἐτῶν καὶ ἡμίσεος ἐν Κοπενάγη ὡς ἔδραν αὐτοῦ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Οὐχ ἤττον τῶν ἀρχαιολόγων τῶν συνελθόντων πρὸ ἐπτὰ ἐτῶν ἐν Ἀθήναις δικαιοῦσθε νὰ ἐγκαινιάσητε τὰς ὑμετέρας ἐργασίας ἐντὸς τοῦ ναοῦ τούτου τῆς θεοῦ τῆς Σοφίας, ἐν ᾧ ἐκήρυξα τότε τὴν ἔναρξιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸ πρῶτον ἰδρυθέντος Ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου.

Πράγματι ἡ ἀρχαία Ἑλλάς δὲν ἤθελεν ἴσως ἀνυψῶσαι εἰς ἀνεφικτον βῆμα τὴν τελειότητος, ἰσοκλισμοῦ ὑπὸ τῶν αἰώνων, τὰ γραμμὰ αὐτῆς καὶ τὰς τέχνας ἐκεῖνας, ὡν βῆμα ἀπαράμιλλον ἀπέβη ὁ ἱερὸς βράχος τῆς Ἀκροπόλεως, ἂν μὴ προηγείτο ὁ πολιτισμὸς τῶν ἀρχαίων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, οὗ ὑμεῖς εἴσθε οἱ κορυφαῖοι τῶν ἐρευνητῶν.

Χαίρω δ' ἀφ' ἐτέρου, ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ δεκάτου ἔκτου Συνεδρίου τῶν Ανατολιστῶν, οὗ κερύττω τὴν ἔναρξιν, δι' ὧν θὰ προχθῆ ἡ μελέτη τῶν κατὰ τοὺς Ἀνατολικούς λαούς, συσπίπτουσι μετὰ τῆς τελέσεως τῆς ἐβδομηκοστῆς πέμπτης ἀμφιετηρίδος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Δίδεται οὕτως εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην ἡ εὐχάριστος εὐκαιρία νὰ δεξιωθῆ ἐνταῦθα ὁμοῦ μετὰ τῶν Ἀνατολιστῶν τοὺς θεωροῦς τῶν Κυβερνήσεων, τῶν Ἀκαδημιῶν, τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν σοφῶν Ἐταιρειῶν, εἰς οὓς αἱ οἰκεταὶ πατρίδες ἐνεπιστεύ-

θησαν νὰ φέρωσιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ἐκ πάσης γωνίας τῆς Γῆς.

Οὕτω διὰ τῆς διπλῆς ταύτης ἐπιστημονικῆς ἐφορῆς αἱ Ἀθῆναι γίνονται καὶ πάλιν τὰς ἡμέρας ταύτας ἐστὶα φῶτων πάντοθεν προσκομιζομένων. Τὸ παγκόσμιον πνεῦμα, οὗ ὑμεῖς εἴσθε οἱ λογάδες ἀντιπρόσωποι, δὲν ἔχει πατρίδα. Ἀλλὰ τὴν ὄραν ταύτην, καθ' ἣν πάντας ἡμᾶς περιπολοῦσιν ἐνταῦθα αἱ ἀληθινοὶ ἀναμνήσεις τῆς ἀρχιότητος, μεταβάλλεσθε ἀνεπιστήτως εἰς Ἀθηναίους ὡς ἡμεῖς. Δι' ὁ ἐκφράζω εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πεποίθησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ, ὅτι ἐν μέσῳ τῆς λατρίας τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου δὲν θὰ εὐρητε ἀπόρρονον νὰ αἰσθνηθῆτε παλμοὺς ἐνδιαφέροντος καὶ ἀγάπης καὶ πρὸς τὴν νέαν πόλιν, ἣτις δεξιούται ὑμᾶς ἀνοικταῖς ἀγκάλαις μετ' εὐλαθείας ἄμα καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὡς ἐκπροσωποῦσα τὰς διαθέσεις ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ πρὸς τοὺς ἔχοντες ἔμβλημα καὶ προορισμὸν τοῦ βίου τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως τονίζει ἐν ἀρχῇ ὅτι μετὰ τὰ Ἑλληνικὰ γραμμὰ τὸ Πανεπιστήμιόν μας ἀνεστήλωσε καὶ τὴν Ἐλευθερίαν.

«...Ἡρῆ καὶ αἴθρις ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανδιδασκητηρίου ὁ πυρὸς τῆς Σοφίας διὰ νὰ διαλύσῃ τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας ὡπως λάμψη πλήρης ἡ ἔλευθερία ἀνεκλήθη μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἡ παιδεία εἰς τὸ προσφιλέ αὐτῆ ἐνδιαιτήμα πρὸ πνυτός, ὡπως ἀναπτύξῃ τὴν διάνοιαν τοῦ Ἐθνικοῦ μετὰ τὸ σωτήριον τῆς φιλοσοφίας φῶς, καὶ τὴν ὀπλίση μετ' ἰσχυρὰν συνείδησιν τοῦ ὀρθοῦ ἀπὸ τοῦ ἡμαρτημένου, τοῦ ἀληθοῦς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς εἰς τὰς κυβερνώσας ἰδέας, τὰς νέας θεσμοθεσίας καὶ τοὺς πολιτικούς ὀργανισμοὺς, πρὸς τελικὴν οὕτω παρκατάωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τῆς ἐθνικῆς εὐδαιμονίας...»

«...Ἀνασκοποῦντες σήμερον τὴν βραχεῖαν τοῦ Πανεπιστημίου μας σταδιοδρομίαν εὐφροσύνας βλέπομεν ὅτι κατέστησε προσιτὰς εἰς πάντα τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις καὶ πειδεῖαν, ἐδίδαξε καὶ ὠδήγησε τὴν εὐνομίαν, προσεβίβασε τὰς τέχνας, ἐνεθάρρυνε τὴν ἀρετὴν, ἔδωκεν εἰς τὴν ἠρησκείαν πολυτίμους ἰεράρχας, εἰς τὴν δικαιοσύνην σοφοὺς καὶ εὐθύφρονες τηρητὰς, εἰς τὴν υἱείαν τῶν πολιτῶν δοκίμους θεράποντας, εἰς τὴν νεολαίαν ἀξίους

διδασκάλους καὶ εἰς τὴν Πατρίδα χρησίμους καὶ ἑναρέτους πολίτας.

«Ἀσμένως ἔθεν ἡ Πολιτεία μετέχει σήμερον τῆς ἀναμνηστικῆς αὐτοῦ ἐφορῆς καὶ ὑπερηφάνως συμμερίζεται μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης τὴν δι' αὐτὸ χαρὰν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ξένου ἐπιστημονικοῦ κόσμου, τοῦ ὁποῖου ὁ λαμπρὸς οὗτος πυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς εὐμαθείας εἴλκυσεν εὐμενῆ τὰ βλέμματα, γενόμενος ὁ ἰσχυρότερος ἡμῶν δεσμὸς μετὰ τῆς σοφῆς Δύσεως καὶ ἀπακατέστησε φίλους τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀπανταχοῦ φίλους τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὧν πλείστους πέριξ ἐμοῦ τὴν στιγμὴν ταύτην εὐχαρίστως διορῶ καὶ χαιρετίζω εὐφροσύνας ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ προσωπικῶς καὶ ὡς ἀντιπροσώπους τῶν Πανεπιστημίων αὐτῶν. Χαιρετίζω ἐπίσης τὸν Πρύτανην καὶ τὸν καθηγητικὸν τῶν δύο ἡμῶν Πανεπιστημίων κόσμον ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ὁποῖου εὐχομαι ὅπως τὸ Ἑλληνικόν, μετὰ τὸ ἔμφυτον πνεῦμα τῆς εὐρυμαθείας ἀντλήσῃ ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀφθόνου τὰς ὀφελίμους γνώσεις πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν εὐημερίας καὶ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ φωτισμένον εἰς τὰ ὑψηλά του κοινωνικὰ καθήκοντα, ὡπως πολεμήσῃ μετὰ ὅπλα τῆς ἐπιστήμης πᾶσαν παράκοπον καὶ ψευδῆ ἐν τῷ τόπῳ ἰδέαν καὶ λάβῃ ἀπὸ τῆς παιδείας τὰς ἀνθοστεφεῖς χεῖρας τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς ἀληθοῦς δόξης, τῆς δόξης τῶν ἔργων, πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος...»

«...Ἄλλ' ἂν ἡ ἄφροτος τῶν προγόνων καρτεροψυχία ἠναγκάσθη νὰ περικλείσῃ τὸ σῶμα τοῦ κράτους τούτου εἰς τὴν μηκύλην ταύτην γωνίαν, ὡς ὑπόσχεσιν δοθεῖσαν εἰς τὸ μέλλον καὶ θεμέλιον λίθον ἀναμονῆς τοῦ οἰκοδομήματος τῆς ἐθνικῆς μας ἀποκαταστάσεως, ἡ ἐπίπνοια τῆς ἀρετῆς των ἔδωκεν εἰς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ ὑπερόριον ἔλευθερίαν κατακτῆσεως, ἀνεγείρασα αὐτῆ τὸν εὐρὸν τοῦτον ἐν τῇ Ἐφ' ἐπιστημονικὸν ναόν, τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον...»

Καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς μετὰ τινὰ ἀνασκόπησιν τῆς δράσεως τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας, «στραφείσης εὐεργετικῶς πρὸς τὴν Ἐφ' ἀπὸ τῆς νεκρᾶς τῆς ἀνθρωπότητος ἡλικίας» κατέληξεν ὡς ἑξῆς :

«...Ὅτε ἐνεταφιάσθη μετὰ τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου ἡ ὑπαρξίς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ, αὐτὴ ἠρνήθη ν' ἀποθάνῃ καὶ ἐπέταξε μετὰ τῶν ἀριστοουργημάτων τῆς εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως, ὑποῦ ἀνεδείχθη ἡ μήτηρ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων.

«Πακλινοστήσασα δὲ εἰς τὸ πατρῶον ἔδρα-
φον μὲ τὸ πρῶτον μειδίαιμα τῆς Ἐλευθερίας
ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐθεώρησεν ἱστορικὴν ἐπιτα-
γὴν, ἐξερχομένην ἀπὸ τὰ σεπτὰ ταῦτα ἐρεί-
πια, ν' ἀποπερκατώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, ἰδρύ-
ουσα τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς τὸν ἀμφοκτιονι-
κὸν σύνδεσμον τῶν περιόικων ἀνατολικῶν λα-
ῶν πρὸς κοινὴν καλλιέργειαν τῆς λατρείας
αὐτοῦ καὶ συνασπισμὸν κατὰ τῆς ἀμειψίας.

«Ὅταν τοιοῦτοι δεσμοὶ καταγωγῆς, θρη-
σκείας, καὶ γλώσσης ἐνοῦσιν ἡμᾶς μετὰ τῆς
Ἀνατολῆς καὶ τὴν μετὰ τὴν Ἐθνικὴν πα-
λιγγενεσίαν παιδεύειν ἡμῶν, φέρουσιν τὴν συ-
νείδησιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰ φῶτα τῆς Δύ-
σεως ἐργαζόμεθα ἀπὸ τῶν Ἀσιατικῶν τούτων
προθύρων κτήμα κοινὸν τοῖς ὁμοίοις ἵνα ποι-
ήσωμεν, εὐληπτος καθίσταται τοῖς ξένοις ἡμῶν
ἢ σήμερον ἑλληνικὴ χάρις, διότι τῇ πανηγυ-
ρικῇ ἐορτῇ τοῦ τοιαύτου ἐν τῇ Ἐφ' ἀνθρω-
πιστικῇ ἀποστολῇ ἐπιτελοῦντος Πανεπι-
στημίου συμπαρατέθη ἐκεῖνη τοῦ Συνεδρίου
τῶν Ἀνατολιστῶν.

«Εἰσὶν ἄρα προσφιλεῖς τῇ χώρᾳ ταῦτα σο-
φοί, οἵτινες τὴν ἐκυτῶν φωτεινὴν διάνοιαν
περὶ τὴν ἔρευναν καὶ τὴν ἀναδίφησιν τοῦ Ἀ-
νατολικῶν κόσμου ἀφιέρωσαν. Τὸ ἔργον αὐτῶν
μοχθεῖ νὰ γράψῃ νέας τῇ ἱστορίᾳ σελίδας τῶν
σπουδαιοτέρων γενομένων ἐνὸς κόσμου ὅστις
πρῶτος ἐνεφάνισθη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τῆς
σταδιοδρομίας ἠλιόκωσε βαθέως τὴν παγκόσ-
μιον πορείαν. Ἐὰν διὰ τοῦτο κινήσημεν τὴν
ἐνδιαφέρον τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν δύναται
ἢ νὰ ἐνθουσιάζῃ τὴν Ἑλλάδα, ὅταν κοινὰ
δράσεις καὶ περιπετειῶν περίοδοι τῇ παρε-
σκεύασαν κοινὴν μετ' αὐτοῦ ἱστορίαν, ἐγεννή-
σκειν κοινὰς δόξας καὶ ἐσφραγίσθημεν διὰ τῶν
αὐτῶν κοσμοϊστορικῶν ἐπιπεριῶν...

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

Ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου, ἐφ' οὗ οἱ Ἀθη-
ναῖοι χρυσελεφάντινον ἔστησαν ἐπὶ τῶν μεγά-
λων ἡμερῶν τοῦ Περικλέους τὴν θεὰν τῆς
Σοφίας ἔγνω ἢ νὰ Ἑλλάδα νὰ προσφωνήσῃ
τὸ πρῶτον ὄμας, ἐρχομένους νὰ φέρητε ἐκ πα-
σῶν τῶν χωρῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου
τὰ ἀδελφικὰ συγχαρητήρια τῶν Ἀκαδημιῶν,
τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν σοφῶν Ἐται-
ρειῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον, ἐορ-
τάζον τὴν ἐβδομηκοστὴν πέμπτην ἀμειψι-
εὶδα τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ. Ἐν τοῖς νεωτάτοις
μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων, οἰοῦν
ἐδικαιοῦτο νὰ προσαυξήσῃ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ,
συναναβαλῆνον μεθ' ὡμῶν εἰς τὰ ἀνέφικτα ὕψη

ὁπόθεν ἠκτινοβόλησεν εἰς τὸν κόσμον ἡ δύνα-
μις τῆς σκεπτομένης διανοίας.

Ἄλλ' ὁ βράχος οὗτος συμβολίζει συγχρόνως
καὶ τὴν αἰωνιότητα τῶν γραμμάτων. Ἐδῶ τὸ
Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἀνέπτυσεν εἰς ἀειθαλῆ
βλάστην τὰ σπέρματά, ἅτινα εἶχε παραλάβει
παρὰ τῆς ἀρχαίας Ἀνατολῆς καὶ οἰοῦν μετέ-
δωκεν ὡς ἀπὸ ἄλλου Σινᾶ εἰς τὸν μετα-
γενέστερον κόσμον τὰς πλάκας τοῦ νόμου
τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ὠραίου, τοῦ ἀληθοῦς. Ἐδῶ
λοιπὸν ἦτο πρόσφορον νὰ συνέλθωσι τὸ πρῶ-
τον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μετὰ τῶν θεω-
ρῶν τῆς πανεπιστημιακῆς ἀμειψιότητος καὶ
οἱ συνέδριοι τοῦ ΙΣΤ' Συνεδρίου τῶν Ἀνατο-
λιστῶν εἰς κοινὴν θεωρίαν. Οἱ ἔχοντες ὡς
σύμβολον τὸ Ex Oriente Lux θὰ δώσωσιν εὐ-
χαρίστως ἐδῶ τὴν δεξιὰν εἰς τοὺς ἀναγνωρί-
ζοντας τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας ὡς τὴν Ἑλλάδα
τῆς Ἑλλάδος, ὡς τὴν γηραιὰν πύτνιαν μη-
τέρᾳ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας.

Νεώτεροι ὡμῶν ἀδελφοὶ συσταδιοδρομοῦντες
ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ λαμπραδρομίᾳ, δι' ἧς
ἄπαντες ἐπιβλαβόμεθα νὰ μεταδώσωμεν εἰς
τοὺς κατόπιν ὡμῶν ἐρχομένους τὴν δάδα τῆς
ἐπιστήμης, ὁμολογοῦμεν ἡμᾶς μεγαλυνομέ-
νους ὑπὸ τῆς ὑμετέρας παρουσίας, καὶ ἡσθάν-
θημεν τὴν ἀνάγκην ν' ἀναβιβάσωμεν ὡμᾶς ἐν-
ταῦθα, ὅπως τύχωμεν κατὰ τὴν πρώτην ὡμῶν
δεξιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν σκιῶν τῶν ἡμε-
τέρων προγόνων, πρὸ τῶν ὁποίων καὶ ὡμεῖς
κλινέτε οὐχ ἦττον ὡμῶν τὸ γόνυ.

Ἰπὸ τοιούτων ἐνισχυόμενοι ἀναμνήσεων
καὶ οἰοῦν ἀνανεούμενοι ἄπαντες, καὶ αὐτοὶ οἱ
ὑπὸ τῆς ἡλικίας λευκανθέντες, ὑπὸ τῆς ἀθα-
νάτου πνοῆς τῆς ἀρχαιότητος, ἡτις θωπεύει
ἡμᾶς ἐδῶ ἐπάνω, δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν
ἐλαί ὁμοῦ δίκην ἀρχαίων Ἀθηναίων ἐφῆλθον
τὸν ἕρκον, ὃν ἐκεῖνοι ὤμυσον κατ' αὐτοὺς τοὺς
πρόποδας τοῦ ἱεροῦ τούτου βράχου, τὸν ἕρκον,
ὅτι δὲν θὰ θελήσωμεν νὰ παραδώσωμεν τὴν
ἐπιστήμην ἐλάττω εἰς τοὺς ἐπιγενεστέτους,
καθ' ἃ ἐκεῖνοι ὠρρίζοντο νὰ μὴ παραδώσωσιν
ἐλάττω τὴν πατρίδα. Ἰστορὸς θεοὶ Ἀγαυοί,
Ἐνυάλιος, Ἄρης, Ζεὺς, Θέλλω, Αὐξῶ, Ἠγε-
μόνη.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

Μὲ τὸν τρίτον τοῦτον λόγον ἐτελείωσαν οἱ
Ἕλληνες ρήτορες καὶ κατέλαβον τὸ βῆμα οἱ
τρεῖς τῶν ἐκλεγέντων ὑπὸ τοῦ συνεδρίου ρη-
τόρων, ἦτοι :

Ὁ Γάλλος καθηγητὴς κ. Κολλινιόν, ὁ
Γερμανὸς κ. Δελμπρὺκ, καθηγητὴς τοῦ Πανε-
πιστημίου τῆς Ἰέννας, συγγενὴς τοῦ ὑπουργοῦ

Δελμπρὺκ, καὶ ὁ Ἄγγλος κ. Μάχαφου, καθη-
γητὴς τοῦ ἐν Δουβλίῳ Πανεπιστημίου.

Ὁ κ. Κολλινιόν, μετὰ τὴν ἰδιάζουσαν εἰς
τοὺς Γάλλους καλλιέπειαν καὶ κομψὴν φρά-
σιν, εἶπε :

Εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ ἀρχαιοτέρου Πνε-
πιστημίου τῶν Παρισίων ἔλαχεν ἡ τιμὴ νὰ
λάβῃ τὸν λόγον κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην
τελετὴν ἐξ ὀνόματος τῶν ξένων Πανεπιστη-
μίων. Ἠνωμένα ἐν τῷ αὐτῷ αἰσθηματικῇ οὐκίᾳ
εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα,
αἰώνιον μυσταγωγὸν τῆς ἐρεῦνης, ἡ ὁποία εἶνε
ἀντικείμενον αὐτῶν, ἀπινέμουσι φῶρον σεβασ-
μοῦ εἰς τὴν νεωτέρην Ἑλλάδα, κληρονόμον
τῆς προγονικῆς παραδόσεως.

Ὅπως εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ λόγοι
τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἤρχοντο εἰς τὴν πόλιν
τῆς Παλλάδος ὅπως ζητήσουσιν τὴν ὑψηλοτά-
την μέρφωσιν, αἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν αἰσίων
προσπαθειῶν τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτῶν ἰδρυ-
μάτων, διὰ τῆς ἐπιστήμης τῶν παρ' αὐταῖς
ξένων Σχολῶν καὶ Ἰνστιτούτων, ἅτινα ἐν-
ταῦθα εὐρίσκουσι θερμοστάτην ὑποδοχὴν, κα-
τέστησαν καὶ αὐθις τὸ Πανεπιστήμιον τῶν
πεπολιτισμένων χωρῶν.

Πάντων, ὅσοι ἀσκοῦσι τὴν λατρείαν τῆς
ἐπιστήμης καὶ τέχνης, ἡ Ἑλλάς εἶνε ἡ κοινὴ
πατρίς, γενναιοφρόνως διανοίγουσα εἰς πάντας
τοὺς ἀνυπερβλήτους πατέρας θεσσαυρούς.

Κύριοι, τὰ ξένα Πανεπιστήμια ὑποβάλλου-
σιν ὀλοφύχως εἰς τὴν Ἀθηναίαν ἀδελφὴν τὰ
συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς των. Ὅ,τι δὲ
παρέχει εἰς τὰς εὐχὰς ταύτας ἐξαιρετικὸν τό-
νον διαθέρμου συμπαιεῖς εἶνε ὅτι τὰ Πανε-
πιστήμια ταῦτα ἀπευθύνονται εἰς ἴδρυμα, οὐ-
τινος ἢ ἔγερσις εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμένη
πρὸς τὴν ἀναγέννησιν τῆς χώρας. Γέννημα
θαυμαστοῦ ὄργανου Ἑλληνικῆς φιλοπατρίας
τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηναίων, εἶνε τὸ ἔρ-
γον πάντων τῶν Ἑλλήνων, καθὼς εἶπεν εἰς ἐκ
τῶν ἡρώων τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλ-
λάδος ἀγωνιστοῦ, εἶνε ὁ μέγιστος ἐθνικὸς οἶκος.

Χαιρετίζομεν ἐν τούτῳ τὴν θυγατέρα τῆς
Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, τὴν δραστηρίαν ἐργά-
τιδα τῆς ἀναγεννήσεως, τὸ ὄρατόν σύμβολον
τῆς ἀδιαφθόρου ἐνότητος τῆς φυλῆς, τὴν ἐστίν
τῶν δικαιοτάτων βλέψεων τῆς Ἑλληνικῆς φι-
λοδοξίας. Εἶθε νὰ διανύσῃ μακρὸν καὶ περιό-
ξον στάδιον καὶ νὰ συνεχίσῃ ὑπηρετοῦν μετ'
αὐξούσης λαμπρότητος τὴν πρόοδον τῆς ἐπι-
στήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ τιμητικῇ
θέσει, εἰς ἣν ἐκάλεσαν τοῦτο ἀπὸ 75 ἐτῶν ἡ
θέλησις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς λυτρωθείσης πα-
τρίδος, κυρίως ἐν τῷ μέλλοντι τῶν τυχῶν αὐτῆς.

Καπέλλον τῆς μόδας εἶδος σκούφιας

Τὸν ρήτορα καταχειροκροτούμενον διεδέχθη
ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς κ. Δελμπρὺκ, ὅστις
κατασυγκινημένος, ἀλλὰ δι' εὐσταθοῦς φωνῆς
ἀπήγγειλε λόγον πλήρη ἐνθουσιωδῶν καὶ
ὠραίων νοημάτων πρὸς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα,
ἐπανειλημμένως διακοπεῖς ὑπὸ ἐπευφημιῶν καὶ
χειροκροτημάτων.

Τόση δὲ ἦτο ἡ συγκίνησις τοῦ γηραιῶν ρή-
τορος, ὅστε πολλάκις κατὰ τὴν ρυμὴν τοῦ
λόγου του, κλονισθεὶς, ἔτεινε τὴν χεῖρα νὰ
εὐρὴ στήριγμα.

Προθύμως δε πάντοτε ὁ πλησίον του ἱστά-
μενος Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος ἔσπευδε νὰ
τὸν ὑποστηρίξῃ.

Ὅχι ἦττον ὡμῶς ὁ γηραιὸς καθηγητὴς μετὰ
φωνῆς, εὐγλωττίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ἐντε-
λῶς ἀσχέτων πρὸς τὴν συγκίνησιν του, ἐπέ-
ρχνε τὸν λόγον του, ἐν μέσῳ βοῆς ἐπευφη-
μιῶν, μετὰ τοὺς δικαίους ἀγῶνας τῆς νεωτέρας
Ἑλλάδος πρὸς ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς κλη-
ρονομίας, τονίσας ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα τῆς
Κρήτης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Θεσεὺς πλεύσας
ἐφόνευσε τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος Μινώταυρον.

Ὁ κ. Δελμπρὺκ τελειῶνων ἐξητωκραυγα-
σεν ὑπὲρ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Τρίτος ἐκ τῶν ξένων ἔλαβε τὸν λόγον ὁ
Ἄγγλος Μάχαφου, ὠραία φυσιογνωμία Ἄγ-
γλου σοφοῦ, ὅστις ἐπὶ τέταρτον ὠρας ἐκρά-
τησε μετέωρον τὸ ἀκροατήριον διὰ τοῦ ἀδιά-
στου χιουῦμορ τῆς φράσεώς του.

Εἶνε ἀξιοσημείωτος σύμπτωσις, εἶπεν, ὅτι
ἐξελέγην ἐγὼ ἀντιπρόσωπος Πανεπιστημίου

ὀμιχλώδους καὶ ἀπομακρυσμένης νήσου, ἵνα ὀμιλήσω ἐξ ὀνόματός ὧν τῶν Πανεπιστημίων ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἀνέθορον ἡ ἀκμή τῆς ὠραιότητος καὶ τοῦ φωτός. Καὶ πρέπει νὰ ὀμολογήσω ὅτι τοῦτο μὲν ἐκ τῶν προσκλήσεων, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνάμην ν' ἀρνηθῶ, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν καθηκόντων μου ὡς χριστιανοῦ, ὅπως μεταβῶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εὐρέθην εἰς δύσκολον θέσιν ἐλλείπει χρόνου ν' ἀνταποκριθῶ ἐπαξίως εἰς τὴν γενομένην μοι τιμὴν.

Τοῦτο ὅμως ἔχω νὰ παρατηρήσω, ὅτι οὐχὶ δικαίως τὸ σήμερον ἐορτάζον τὴν 75ην ἀμνηστηρίδα του Πανεπιστημίου ὀνομάζεται νέον.

Εἶνε ἀρχαιότατον, καὶ ἐνταφιασθὲν ποτὲ ἀνέστη πάλιν ἐκ τοῦ τάφου του ὡς φυσικὴ ἀπόροια τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως.

Καὶ εἶνε εὐτυχὴς συγκυρία ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς 75ης ἐπετηρίδος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου συμπύπτει μετὰ τῆς θείας Ἀναστάσεως.

Ἐὰν δὲ τὸ ἐορτάζον Πανεπιστήμιον δὲν ἔχη τὸν μεσαιῶνα αὐτοῦ, τοῦτο δύναται μᾶλλον νὰ λογισθῆ προτέρημα, διότι ὁ μεσαιῶν εἰς τὰ ἄλλα Πανεπιστήμια ἀφῆκεν ὡς ἕγνη τελετὰς καὶ τύπους, οἵτινες ἀπώλεσαν πλέον τὴν σημασίαν των καὶ καθιστῶσι μόνον δυσκίνητον τὸ ἔργον των. Καὶ ἔρχομαι νὰ προσφέρω τὰ συγχαρητήρια ὧν τῶν Πανεπιστημίων πρὸς τὸ ἐορτάζον, συγχαρητήρια δικαιότατα, καθόσον ἡ πρόοδος ἐνταῦθα πανταχόθεν διαφαίνεται καὶ ἀνομολογεῖται—καὶ δύναμι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως νὰ πιστοποιήσω τοῦτο—καὶ τὰς θερμότερας εὐχάς, ὅπως ἡ πρόοδος ἐξακολουθήσῃ καὶ ἐπὶ μᾶλλον νὰ αὐξάνῃ. Περὶ τούτου δ' εἴμεθα πεπεισμένοι, ἀφοῦ προΐσταται τοῦ Κράτους βασιλεὺς συνταγματικὸς καὶ Κυβερνητικὸς πατρικῆς.

Καὶ ἡ πρόοδος αὕτη ἀποβλέπει ὀλόκληρον τὸ ἔθνος, τὸ ὅποτον συμμετέχει εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διὰ τὸ ὅποτον ἐφαρμόζεται ὁ στίχος τοῦ Μιλτωνος διὰ τὰ ἄστρα, «ἀτινά δύοντα ἀνατέλλουσιν ἔπειτα εἴπερ ποτε λαμπρὰ» καὶ διὰ τὸ μέλλον τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζομεν τὰς θερμότερας εὐχάς,

Θεωρῶ πρὸς τούτοις καθηκόν μου νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας διὰ τὴν λαμπρὰν ὑποδοχὴν, τῆς ὁποίας ἐτύχομεν ἐνταῦθα ἐκ μέρους ὧν τοῦ λαοῦ, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν μικρῶν ἀκόμη παιδίων, καὶ διὰ τὴν φιλοξενίαν, τῆς ὁποίας οὐδέποτε εἰς ἄλλην πόλιν συννητήσαμεν θερμότεραν, ἀποτελοῦσαν μίαν τῶν μεγαλειτέρων ἀρετῶν τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ὅσον καὶ τῶν Ἀθηναίων τῆς σήμερον.

Εἶχον εἶπει ὅτι σήμερον ἐορτάζομεν τὴν θείαν Ἀνάστασιν, ἀλλ' ἡ παρούσα ὥρα ἡ συμπύπτουσα μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Πανεπιστημίου μοι ὑπεθυμίζει καὶ ἄλλην ἐορτὴν, τὴν τῆς Πεντηκοστῆς. Ὅπως κατ' ἐκείνην οἱ συνελθόντες ἐπὶ τῷ αὐτῷ μαθητῆι τοῦ Ἰησοῦ ὠμίλουν μὲν διαφόρους γλώσσας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐκίνει τὰς γλώσσας των, οὕτω καὶ ἐνταῦθα σήμερον ὀμιλοῦμεν πολλὰς γλώσσας, χωρὶς ὅμως ν' ἀποτελεῖται Βαβυλωνία, διότι τὸ αὐτὸ πνεῦμα κινεῖ ὅλους ἡμᾶς, τὸ πνεῦμα τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς τιμῆς πρὸς τὸ ἐορτάζον Πανεπιστήμιον, πρὸς τὸ ὅποτον ἀπαξ ἔτι ἐφαρμόζομεν τὰ συγχαρητήριά μας.

ΣΒΥΣΜΕΝΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἀπὸ τὴν Μεγάλην ἑβδομάδα.

Ὅλη αὕτη ἡ ἑβδομάς, πόσα συναισθήματα προκαλεῖ, πόση λύπη φέρει, πόσαις εἰκόναϊς διαφορετικαῖς παρουσιάζει! Ἀπὸ τὰ παιδικὰ μας χρόνια, δὲν εἶχαμεν βεβαίως τὴν πραγματικὴν ἀντίληψιν τῶν γεγονότων. Ἐν τούτοις αἰσθανώμεθα τὴν παιδικὴν μας ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ μὴ μυστηριώδη καὶ ἀόριστη μελαγχολία. Ὁ Χριστοῦλης, ὁ μέγας φίλος τῶν παιδιῶν, ὁ προστάτης τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀγιότητος, ἔσταυρώθηκε!

Πόσες φορὲς ἡ γαργάλη ἦτο ἀναγκασμένη νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ ἴδια ἀκατάληπτα πράγματα, ποῦ ἐπροξενούσαν τόση ἐντύπωσις τὸ παιδικὸν μας μυαλό! Πόσες ἐρωτήσεις μας ἔμεναν χωρὶς ἀπάντησι καὶ πόσον μὲ τυραννοῦσε ἡ ἰδέα γιατί ὁ Ἰησοῦς ν' ἀφήσῃ νὰ τὸν σταυρώσουν!

Ἡ θεωρία τῆς λυτρώσεως καὶ σωτηρίας τοῦ κόσμου δὲν ἱκανοποιούσε διόλου τὴν παιδικὴν μου ἀντίληψιν, καὶ μὲ ἐπέραξε ἰδίως ἡ ἰδέα γιατί νὰ θυσιάσῃ γὰρ νὰ σώσῃ τοὺς κακοῦς! Καὶ τόσον περισσότερο καθόσον κάποτε εἶχα ἕνα ἀγωνιώδη φόβον μήπως ὁ Χριστὸς δὲν ἀναστήθῃ καὶ μείνῃ διαρκῶς πεθαμένος!

Ἐπειτα ἀπὸ τόσας στενόχωρας ὥρας τί χαρὰ ἐσκόρπιζε σ' τὴν ψυχὴν μου τὸ χαρμόσυνο καμπίσιμα τῆς Κυριακῆς ποῦ μοῦ ἀνήγγελε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη.» Ἀγύριστα χρόνια! Τί διαφορὰ ἀπὸ τὰ τωρινά. Τότε εἶχα μὴ ἀγωνία ν' ἀκούσω τὴν Πασχαλινὴν καμπίνα γὰρ νὰ μοῦ ξαναφέρῃ ὅλη μου τὴν ἡσυχία καὶ τὴν χαρὰν! Τώρα ὁ χαρμόσυτος ἦχος τῆς μοῦ φέρνει συχνὰ μελαγχολία διότι μοῦ λείπει ἡ πίστις τῶν παιδικῶν χρόνων!

ΑΖΑΛΕΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΦΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΟΥ κ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ἦδη εἶχεν ἔλθει ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς. Τὴν Μεγάλην Πέμπτην ἡ Μπήλιω μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἔβαψαν τ' αὐτὰ καὶ τὰ ἔκρυψαν ὑπὸ μίαν κοφίναν μέχρι τῆς Δευτέρας τῆς Λαμπρῆς, διότι ὁ πιάων κόκκιν' αὐτὸ πρότερον χάνει τὰ πρόβχτά του. Ἡ Μεγάλη Πικρασκευὴ εἶνε διὰ τοὺς βλάχους πικρασκυρὴ. Ἐξυπνοὺν τὴν αὐγὴν κ' ἐξημερόνονται εἰς Λεσχινά, πικρατάσσοντες εἰς τὰ πλέον συχναζόμενα μέρη τῆς κωμοπόλεως τ' ἀρνία των πρὸς πώλησιν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἶνε δι' αὐτοὺς ὅτι ὁ Αὐγούστος διὰ τοὺς σταφιδοκτῆμονας. Τότε γεμίζει ἀπὸ χρώματα τὸ κεμερί καὶ παρουσιάζονται, ὡς λέγει ἡ προοίμια, πρὸ τοῦ θανειστοῦ των μὲ τὸ στήθος προτεταμένον, ζητοῦντες τὰ δευτέρια του.

Ὁ Νάσος δὲν εἶχε πολλὰ ἀρνία νὰ πωλήσῃ. Ἡ βδέλλα ἀπὸ τοῦ χειμῶνος εἶχεν ἀποδεκκίσει τὸ ποίμνιόν του δὲν τοῦ ἔμενον πρὸς πώλησιν πλὴν δεκαπέντε ἀρνία, τὰ ὅποια ἦνωσε μὲ τ' ἀρνία ἐνὸς ἐξαδέλφου του. Ἡκολούθησεν ὅμως τοὺς λοιπούς, λαβὼν μαζὶ του καὶ τὴν Μπήλιω, νὰ ψωνήσουν τὰς λαμπάδας διὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ ὅ, τι ἄλλο ἐχρειάζοντο διὰ τὴν κλήθην καὶ δι' αὐτοὺς.

—Θὰ νάρθῃς, πικροῦ; ἠρώτησεν ὁ Νάσος τὸν Δημήτρη.

—Ὅχι δὲν ἔρχομαι, παιδιά μου. ὦρα κελή.

—Καλὸ βράδυ.

—Κύτταξε· νὰ μοῦ φυλάξῃς τὸ γρέκι! εἶπεν ἡ Μπήλιω ἀστεϊευμένη.

Ὁ Δημήτρης ἦτο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνήσυχος. Τὸν ἐθασάνιζεν ἡ ἰδέα ὅτι οἱ βλάχοι εἰς τὴν κωμόπολιν ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ μάθουν τὸν ἀφορισμὸν του καὶ ἄλλα ἀκόμη ἐξωγαμμένον. Διότι αἱ εἰδήσεις εἰς τὴν κωμόπολιν αὐξάνουν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου κ' ἐξογκώνονται καθ' ἡμέραν, ὡς αἱ φημισμένοι κολοκύνθαι τοῦ Βαρθολομίου. Ἐγνώριζε τοὺς συγχωρικούς του πολὺ καλά. Φίλοι τῆς κατηγορίας εἶν' ἐτοιμοὶ νὰ μεταδώσουν εἰς τὰ τετραπέρατα τοῦ κόσμου μίαν εἰδήσιν, βλάπτουσαν καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ γείτονος. Τὸ ὀλιγόριθμον τῆς κοινωνίας, ἡ ἔλλειψις νέων τὰ ὀποῖα νὰ δίδουν τροφήν εἰς τὰς συζητήσεις, των, ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ τρέπωνται εἰς τὰ μετὰξὺ των. Καθήμενοι εἰς τὰ κωφονεῖα καὶ τὰ οἰνοπωλεῖα λαμβάνουν ὡς θέμα ἐν ἄτομον, ἀναλύουν ἐλευθέρως καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας

τὰ κατ' αὐτό, ἔπειτα μεταπηδοῦν εἰς ἄλλο, ἔπειτα εἰς ἄλλο, κωλολογοῦντες, ἐκθέτοντες, οἰκογενειακὰς ἢ ἀτομικὰς ἀσχημίας, ὅχι ἐκ κακῆς προθέσεως ἀλλ' ἀπλῶς, διὰ νὰ περάσουν τὸν καιρὸν των. Τὸ πνεῦμά των, περιεργον καὶ σαρκαστικόν, παντοῦ εἰσχωρεῖ κ' ἐρευνᾷ. Ἐξάγει πορίσματα ἀπὸ τὰ πρακτικώτερα πράγματα· ἀπὸ ἕνα φέσι τὸ ὅποτον καθήκει ὀλίγον στραβὰ ἐπὶ μιᾶς κεφαλῆς, ἀπὸ μίαν χειρὶδα πολὺ ἀνασηκωμένην, ἀπὸ μίαν κάλτσα ἀμελῶς φουρεμένην, ἀπὸ μίαν πτυχὴν εἰς γυναικεῖον φόρεμα, ἀπὸ ἕνα βεργολύγισμα εἰς ὠρισμένον μέρος, ἀπὸ ἕνα ἀνασηκωμα τοῦ φουστάνιου κατὰ τὴν δίοδον αὐλακος, ἀπὸ ἕνα ἀνακίνημα τῶν ἐνωτίων. Ἐπειτα προσκρμύζει αὐτὰ ὅλα μὲ ἀκριβείαν, ὡς δόκιμος ζωγράφος τὰ χρώματα ἐπὶ τῆς εἰκόνης καὶ πικράγει ἐν ὅλον, τὸ ὅποτον ρίπτει ζωντανὸν σχεδὸν εἰς τὴν διψασμένην περιέργειαν τοῦ πλήθους.

Τὰ πορίσματα αὐτὰ εἶνε λίαν τολμηρὰ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδικαιολόγητα· ἀλλ' ἀδικαιοῦν δι' αὐτὰ καὶ διὰ τὰς κακὰς συνεπειὰς των. Διότι ὅσοι εἰς ἕνα δριμύνη ἀνακινουῦνται. Ὅταν τελειώσουν τὰς συζητήσεις των περὶ τοῦ ξένου ἀρχίζουσιν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων· ὁ πρῶν σύντροφος γίνεται μάλιστα ἀπομακρυνθῆ τῆς ὀμιλήσεως κέντρον τῆς κωλολογίας τῶν ἄλλων. Δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατὸν οὗτοι νὰ σεβασθοῦν καὶ νὰ τηρήσουν μυστικὸν τὸ πάθημα τοῦ Δημήτρη. Εἴτε κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀρνίων, εἴτε κατὰ τὴν περιοδείαν των εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα, οἱ φίλοι μεταξὺ τῶν ἄλλων θὰ ὀμιλήσουν καὶ περὶ αὐτοῦ, θὰ τὸ μάθῃ ὁ Νάσος καὶ ἡ Μπήλιω καὶ τότε δὲν ἦτο νὰ μείνῃ πλέον ἐκεῖ μεταξὺ των·

—Γρήγορα θὰ φύγω κ' ἐδώθε· ἐσκέφθη μετὰ πικρίας.

Καὶ μετὰ τὴν τὴν σκέψιν δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Περὶ τὸ ἐσπέρας οἱ βλάχοι ἐφάνησαν ἐπισιρέφοντες, εὐθυμοὶ καὶ γελαστοί, μὲ ὀλιγότερα ἀρνία ἀλλὰ περισσύτερον χρέμα εἰς τὰ κεμερία των. Τινὲς τούτων, κρίνοντες ἀπάραιτητον τὴν μέθην, ἤσυχον ὅμως, ἄνευ συγχρούσεως ποτηρίων πρὸς ἐνδείξιν πένθους κατὰ τὴν Μεγάλην Πικρασκευὴν, ἤρχοντο παίζοντες τὸ τζιρίτι καὶ φωνάζοντες εὐθύμως. Ὅπισω ἤρχοντο αἱ γυναῖκες πεζῆ φέρουσαι τὰ ὀφώνια καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων τῆς νάκας μὲ τὰ παιδία των αἱ περισσύτεραι.

Ὁ Δημήτρης μάλιστα εἶδε τὸν Νάσον καὶ τὴν Μπήλιω ἠτένισεν αὐτοὺς εἰς τὸ πρόσωπον δειλὰ ὡς ἔνοχος τὸν δικαστὴν του. Τὰ πρόσωπα

καὶ τῶν δύο ἦσαν αἰθρία, διεκρίνετο ὅμως ἐπ' αὐτῶν τύπος τις ἀόριστος πικρίας καὶ δυσπραγείας.

— Καλὰ μ' ἔτρωγαν τὰ φίδια ἐσκέφθη.

Καὶ τὴν νύκτα ὅτε ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν, εἰς τὴν μίαν ἄκρην τῆς καλύβας αὐτὸς καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὁ Νάσος μὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδί του ἤκουσε τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐξέρω κ' ἐγώ, ἀδελφέ· ἔλεγεν ὁ Νάσος σιγὰ εἰς τὴν γυναῖκα του· ἔκλεψε σοὺ λένε.

— Καὶ τὸν ἀφώρεσαν;

— Τὸν ἀφώρεσαν λέει; δὲν ἀκοῦς μὲ μαῦρες λαμπάδες καὶ λεβέτικα καπνισμένα καὶ ἀναθέματα! . . .

— Γιὰ 'κεῖνο ἦρθ' ἐδῶ;

— Γιὰ 'κεῖνο — ἀμ' τί;

— Ἐμεῖς δὲν μπορούμε νὰ τὸν διώξωμε.

— Νὰ τὸν διώξωμε· ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ μονάχα . . .

Ὁ Δημήτρης τὰ ἤκουεν ὅλα κ' ἐφρικία ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Καθ' ἕλην τὴν νύκτα δὲν ἤμπορεσε νὰ κλείσῃ μάτι. Καὶ τὴν πρῶτην εὐρέθη μ' ἓνα πυρετὸν τόσο σφοδρὸν ὥστε ἂν καὶ ἤθελε ν' ἀπέλθῃ τῆς καλύβας εὐθὺς, πρὶν ἰδῆ ἐκδηλουμένην τὴν δυσκρέσκειαν τῶν φίλων του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κινηθῇ τῆς στρωμνῆς του. Μόνον τὸ ἐσπέρας ἐξῆλθε μετὰ κόπου κ' ἐκάθισεν ἔξω παρὰ τὴν θύραν τῆς καλύβας.

Οἱ ἀμνοὶ τῆς Λαμπρῆς, κάτασπροι πρὸ τῆς θύρας τῶν καλυβῶν καθ' ὅλα ἔτοιμοι διὰ τὸ σουβλί. Τινὲς τῶν βλάχων ἔζυον μακρὰς χονδρὰς ράβδους ἐξ ἀγριελαιίας, μετασχηματίζοντες αὐτὰς εἰς σούβλας· αἱ βλάχισαι ὅλοι εἰς κίνησιν ἐκαθάριζον τὴν πουγάνην ὅπου θὰ ἐψήνετο ὡς ἡλικιστὸν τὸ κατσίκιον, ἀλλὰ ἐξύμωνον τὴν τυρόπητα, ἀλλὰ ἔκκινον τοὺς μικροὺς φούρνους κ' ἔσφιγγαν τὸ μαῦρον ἀλλὰ νοστιμώτατον ἐκ κριθῆς καὶ ἀραβοσίτου ψωμί.

Τὰ μικρὰ βλαχόπουλα, τὰ ὁποῖα ἔλειπαν ἀπὸ πρῶτης εἰς τὸ λειβάδι, ἐπέστρεφον κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὀδηγοῦντα τὴν κοπὴν εἰς τὸ μανδρί· αἱ βλαχοπούλα ἤρχοντο ἐκ τῆς πηγῆς, εὐσωμοὶ καὶ ροδοκόκκιναι μὲ τὸ ζύλιον βρέλι ὄρθιον ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς Κραυάτιδες καὶ καὶ τοὺς κάδους πλήρεις νεροῦ εἰς τὰς χεῖρας.

— Τί λὲς παποῦ; καλὸς εἶνε ὁ λαμπριάτης μας; ἠρώτησεν ὁ Νάσος τὸν Δημήτρη, ἐπιδεικνύων μετὰ τινος ὑπερηφανείας τὸν παχύτατον ἀμνόν του.

— Καλὸς, παιδί μου, καλοφάωτος· καὶ τοῦ χρόνου νὰ δῶς ὁ θεός.

— Ὁ Θεὸς κ' ὁ λόγος σου παποῦ· καλὰ ἴστερὰ!

Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἦλθεν ἡ νύξ. Οἱ βλάχοι

ἤμελξαν ἕκαστος τὰ πρόβατά του, ἔθεσαν τὸ γάλα ἐντὸς μεγάλου λέβητος καὶ περᾶσαντες διὰ τῶν λαβίδων τοῦ χονδρᾶν ράβδον, ἐστήριξαν τὰ δύο ἄκρα τῆς ἐπὶ δύο ὀρθίων στηλῶν καὶ ἀφῆκαν ἀνηροτημένον τὸν λέβητα εἰς τὴν δρόσον τῆς νυκτός. Εἰσῆλθον ἔπειτα ἐνωρὶς εἰς τὰς καλύβας τῶν καὶ ἠπλώθησαν ἐπὶ τῶν μαλλίνων στρωμνῶν τῶν νὰ ὑπνώσουν ὀλίγον μέχρι τῆς ὥρας τῆς Ἀναστάσεως.

Ὁ Δημήτρης τοὺς ἐμιμήθη· ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο ν' ἀναπύσῃ τὰ μέλη του· ὁ πυρετὸς τὸν κατέκλειεν. Ἡ ἰδέα τοῦ παθήματός του καὶ ὅτι τὸ ἔμαθον ὁ Νάσος καὶ ἡ Μπήλιω, οἱ μόνον ἀπομείναντες φίλοι του, ἐπέτεινον τὴν ἐκ τοῦ πυρετοῦ ἀγρυπνίαν. Ἠγείρετο καὶ κατέπιπτε καὶ ἠγείρετο ἀλληλοδιαδόχως. Τὸ μικρὸν ξυλοκάνατο, ποῦ εἶχεν εἰς τὸ πλευρόν του, δέκα φορὰς τὸ ἐγέμισε δροσεροῦ νεροῦ ἀπὸ τοῦ μεγάλου βαρελίου καὶ τὸ ἐκένωσεν ἐντὸς του· δίψα ἄσβεστος, ἱκανὴ νὰ στεριεύσῃ ὀλόκληρον ποταμόν, τὸν κατεφλόγιζεν· ἐν τῇ παραζάλῃ του ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε παφλασμοὺς ποταμοῦ κ' ἔβλεπε βρῦσεις πολυκρίθμους καὶ πολυκρούτους μὲ τὰ κατάργυρα καὶ ἀφρώδη νερά των· τὸ στόμα του ἦτο πικρὸν, ἡ γλῶσσά του ξηρὰ καὶ χολώδης . . . Οὕτω ἀγωνιῶν διῆλθεν ἕλην τὴν νύκτα μέχρις οὗ οἱ βλάχοι ἤρχισαν νὰ ἐγείρονται.

— Παποῦ! ἔ, παποῦ! ἐφώναξε, ὁ Νάσος, θίγων αὐτὸν διὰ τοῦ ποδός.

— Τί 'νε;

— Ἀσήκου νὰ ἰδοῦμε τὴν Ἀνάστασι . . .

Ὅτε ἐξῆλθον τῆς καλύβας ἠκούοντο καθ' ἕλην τὴν κοιλάδα καὶ τὰς πέριξ ράχεις φωναὶ συγκεχυμένα. Οἱ βλάχοι ὅλοι τῆς περιφερείας ἐκείνης ἦσαν ἐπὶ ποδός, στολισμένοι, μὲ τὰ κηρὰ εἰς χεῖρας, ἀναμένοντες τὴν Ἀνάστασιν.

Ὅλη ἐκείνη ἡ περιφέρεια ἐκ λοφίσκων κυματοειδῶν καὶ μικρῶν κοιλάδων, πλουσία εἰς βλάστησιν καὶ εἰς νερά, κατέχει τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ δήμου Βουπρασίων. Οἱ βλάχοι ἔχουν κατακτηθῆσαι ἐκεῖ πολυάριθμοι, ἄλλοι εἰς μικροὺς συνοικισμοὺς, ὡς τὰ Μπακογιανέικα καὶ Βυτινέικα, ἄλλοι μεμονωμένοι κατὰ οἰκογενείας, νεμόμενοι πολλὰ στρέμματα γῆς, καὶ ἄλλοι ἀναμιξ μετ' ἐντοπίων κατοικοῦντες μικρὰ χωριά, ὡς τὸ Ζόγγα, Ζουλάτικα, Μάζι καὶ ἄλλα, ἐκ δέκα-εἰκοσίων οἰκίσκων ἕκαστον.

Οἱ βλάχοι ἔρχονται ἐκεῖ καὶ ξεχειμάζουν· ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου δὲ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου μὲ τὰς οἰκογενείας καὶ τὰ ποιμνία των ἀναχωροῦν διὰ τὰ βουνά, ὅπου ξεκαλοκαυριάζουν. Δὲν εἶνε δυνατὸν διὰ τοῦτο ν' ἀπαντήσῃ τις

καθ' ἕλην ἐλείνην τὴν ἔκτασιν ἐκκλησίας παρὰ μικρὰς μόνον, ὡς κελλία εἰς τὰ πέριξ χωριά. Τὰ χωριά ὅμως αὐτὰ ἂν ἔχουν ἐκκλησίας, δὲν ἔχουν ἱερεῖς. Διότι οἱ χωρικοὶ, ἀνθαρκεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ὑλοτόμοι, εἶνε τόσοι πτωχοί, ὥστε μόλις νὰ ἐξαρκοῦν εἰς τὴν πενήτην τροφήν των. Ἴνα μὴ λησμονήσουν ὅμως καθύλου τὸν Θεόν, ἐσυμφώνησαν ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ κ' ἐκάλεσαν ἓνα ἱερέα, ὁ ὁποῖος ὑπεχρεοῦτο εἰς κάθε ἑορτὴν νὰ λειτουργῇ κατὰ σειράν καὶ εἰς ἓν χωριδίον. Καὶ οἱ βλάχοι τῶν πέριξ συνοικισμῶν συνεισέφερον ἐφ' ὅσον κερὸν μένου ἐκεῖ καὶ ὅποταν ὁ ἱερεὺς λειτουργῇ εἰς τὸ πλησιέστερον χωριδίον, πηγαίνουν ὅσοι θέλουν καὶ λειτουργοῦνται.

Ἄλλ' ἡ Ἀνάστασις πρέπει νὰ τελεθῆται εἰς ὅλους ταυτοχρόνως καὶ νὰ μετέχουν ὅλοι τῆς ἱερωτέρας καὶ μεγαλειότερας ἑορτῆς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Διὰ τοῦτο ἵνα μὴ ἐγείρωνται παράπονα προτιμήσεως καὶ ἵνα μετέχουν ὅλοι καὶ οἱ πλεον ἀπομεμκρυσμένοι τῆς ἱεραῆς τελετῆς, τελούσιν αὐτὴν ἔξω, εἰς τὸ ὑπαίθριον, ὑπὸ τὸν διάστερον οὐρανὸν καὶ τὸν εὐρὸν ὀρίζοντα.

Ἦδη εἶχε πλησιάσει ἡ ὥρα. Ὁ ἀγερινὸς φεγγαβολῶν ἀνῆρχετο εἰς τὰ ὕψη ὥστε μέγας μυσταγωγὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, φέρων εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν. Οἱ βλάχοι μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία των ἴσταντο ἔτοιμοι, ἕκαστος ἔξω τῆς καλύβας του· οἱ χωρικοὶ ἀπὸ τὰ πέριξ χωριά εἶχον ἀνέλθει εἰς τὰ ὑψώματα, νεοὶ ἀκμάζοντες καὶ ζωηροί, γέροντες λευκόμαλλοι, παιδία, γυναῖκες νεκὴ καὶ γραῖαι, ὅλοι προσηλωμένους ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ὀρίζοντος, ὅπου ἐγνώριζον ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτεινοῦ ὑψοῦτο ὑψηλὴ ράχη, ἐπὶ τῆς ὁποίας θ' ἀνεφάνετο ὁ ἱερεὺς μὲ τὴν λαμπάδα εἰς χεῖρας κηρύσσων εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος. Αἱ μεγάλαι πυρὰ ἐλαμπάδιζον εἰς τὰ ὕψη ἐπιρρίπτουσαι ροδόχρουν χροιάν ἐπὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν καθαρῶν ἐνδυμάτων καὶ ποικίλλουσαι μὲ πολυχρώμους λάμψεις, τὰ πολύτιμα γκιουρτάνια καὶ τοὺς ἀργυροὺς παφτάδες τῆς ζώνης τῶν γυναικῶν. Ἡ καρδίκα ὅλων ἐβροντοκτύπη ἀνυπόμονος εἰς τὴν ἐγγίζουσαν μεγάλην καὶ ἱερὰν δι' αὐτοὺς στιγμήν. Κάθε ἄστρον, τὸ ὁποῖον προέκυπτεν ἀπὸ τὴν ράχην, ἐξελάμβανον ὡς τὴν λαμπάδα τοῦ ἱερέως καὶ ἀνεκραυγάζον καὶ ἀνεπήδων οἱ νεώτεροι μετὰ χορᾶς:

— Γιὰ το' ἐφάνηκε!

— Ἀμ' ποῦ ἀκόμη!

— Ὁ ἀτπίρησ' τὸ μάτι σου γιὰ νὰ τὸ ἰδῆς;

Γυναικεία μόδα

Κ' ἐπειράζοντο μεταξύ των καὶ διηγούντο εὐάρεστα ἀνέκδοτα καὶ οἱ γεροντότεροι παραμύθια διὰ νὰ περάσῃ ὁ καιρὸς.

— Γιὰ το, γιὰ το! ἐκεῖ ἔνε! ἐφώναζέ τις σίφνης περιχαρῆς.

Τῶ ὄντι πρὸς ἀνατολὰς ἐφάνη φῶς λαμπάδος, τρεμοσβύνον εἰς τοῦ ἀνέμου τὴν πνοήν. Διέσχισε τὴν σκοτίαν κ' ἐπέριπτε παρήγορον καὶ ἱλαρὰν τὴν λάμψιν τοῦ πέριξ, ὡς ἡ ἰδέα τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν ὁποῖαν ἐξεπροσώπει τὴν ὥραν ἐκείνην, διέλυσε τ' ἄγρια σκότη τῆς ἀμαθείας καὶ βραβερότητας.

Οἱ βλάχοι ὅλοι καὶ οἱ χωρικοὶ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη πέριξ συνεκέντρωσαν ἐκεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔτεινον τὴν ἀκοήν των.

— Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά! . . .

Ἡ φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ τὴν ράχην ἔντονος καὶ παρατεταμένη. Ἀναπαλλομένη ἐφθασεν εἰς τὰς καρδίαις τῶν ἀξέστων ἀραοτῶν ὅλων κ' ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτῶν γλυκύτητα καὶ συγκίνησιν.

— Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά! . . .

Ἡ φωνὴ ἤχησεν ἐντονωτέρα. Οἱ βλάχοι ὅλοι καὶ οἱ χωρικοὶ ἐκλινον τὴν κεφαλὴν κ' ἔλαμον τὸν σταυρὸν των. Ὅλη ἐκείνη ἡ ἐκτεταμένη περιφέρεια ἦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εὐρύτατος ναὸς, ὅπου ἐδοξάζετο τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ.

— Χριστὸς ἀνέστη, ὁρὲ παιδιά! . . .

Ἡ φωνὴ ἤχησεν ἐκ τρίτου. Συγχρόνως παρὰ τὸ φῶς τῆς λαμπάδος ἐφάνη ἀναλαμπὴ πυρολίθου καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν διεχύθη ἀπὸ τὴν ἔκτασιν βραρὺς βρόντος πυροβόλου. Ὁ ἱε-

ρεὺς ὀλίγον διαφέρων κατὰ τὴν παιδείουσιν τῶν πέριξ ἀκρατῶν του, ἀφελῆς ὅπως αὐτοί, δοξολογῶν τὸν Θεὸν του ὅπως καὶ οἱ ποιμένες καὶ οἱ ὑλοτόμοι καὶ οἱ ἀνθρακῆς, μὲ τοὺς ὁποίους ἔζησε καὶ ἀνετράφη, ἔδιδεν ἀπ' ἐκεῖ πρῶτος, μετὰ τὸ ἄγγελμα τῆς Ἀναστάσεως, τὸ σύνθημα τῶν πυροβολισμῶν καὶ τῆς χρᾶς.

Εὐθὺς ὥστε ὅλη ἐκείνη ἡ ἔκτασις κατείχετο ὑπὸ πολυαριθμοῦ στρατοῦ, παρχμονούοντος αἰφνης κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, πλεῖστοι ἐξήλθον πυροβολισμοί, φωτίζαντες δι' ἀστραπικίας ταχύτητος χλοαζούσας ράχεις, λαγκάδια καθορά, δένδρα καὶ καλύβας, πρόβατα καὶ μανδριά. Οἱ βλάχοι ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ μετέδιδον πρὸς ἀλλήλους τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν τῆς Ἀναστάσεως :

— Χριστὸς ἀνέστη, ὁρὲ ἀδέρφικ ! . . .

— Ἀληθινῶς ἀνέστη ! . . . ἀληθινῶς ἀνέστη ! . . .

— Ζῆ καὶ βασιλεύει, ὁρὲ μπρᾶτμοι ! . . . Ζῆ καὶ βασιλεύει ! . . .

Ἡδὴ πολυαριθμὰ μικρὰ φῶτα ἐπλανῶντο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· τὰ βλαχόπουλα ἔσπευδον προθύμως νὰ μεταφέρουν εἰς τοὺς ἄλλους τὸ Ἅγιον φῶς, ὑπερ ἑλάβον ἀπὸ τὴν λαμπράδα τοῦ ἱερέως. Μετ' ὀλίγον ὄλασι αἱ ράχεις, πεπληρωμένοι μικρῶν φῶτων, ἐφεγγαδόλουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας, ὡς ἀδάμκντες πολυαριθμοί. Ἀπὸ ἐκάστης καλύβης τὰ κερυφύλλικα κ' αἱ ἀσημοπιστόλαι ἤστραπτον κ' ἐβρίντων καὶ αἱ σφαῖραι διεσταυροῦντο εἰς τὰ ὕψη συρίζουσαι. Τὰ ἐντὸς τῶν μανδριῶν πρόβατα ἐβέλαζον κ' ἐπήδων φοβισμένα ἐκ τῶν κρότων· οἱ σκύλοι ὕλακτον, οἱ ἴπποι ἐχρημέτιζον καὶ ὅλη ἡ ἔκτασις ἦτο πλήρης συμμιγούσας καὶ ἀκαταλήπτου θορύβου . . .

Ἡ ράχη ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνεφάνη τὸ πρῶτον φῶς τῆς Ἀναστάσεως, ἦτο ἡδὴ κατὰ φωτός. Εἴκοσιν ἕως εἰκοσιπέντε βλάχοι, ἀσκεπεῖς, μὲ τὴν λαμπράδα ἀνημμένην εἰς χεῖρας, ἐγονυπέτουν πέριξ τοῦ ἱερέως, ὁ ὁποῖος ὄρθιος ἐκίνησε τὴν λαμπράδα του ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ψάλλων τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» κατὰ λαμπρόμενος ὑπὸ τοῦ φωτός, ὡς Θεὸς ἐν μέσῳ τῶν ἀστραπῶν τοῦ Σινᾶ.

Εἰς τὰ Μπαχογιαννέικα ὄλοι, γυναῖκες, ἄνδρες, παῖδι καὶ ὀμίλι, μὲ τὰς λαμπράδας των ἀνημμένας εἶχον ἀνέλθει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου των καὶ παρεστάθησαν εἰς τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως. Ἐπειτα ἐτράπησαν εἰς τὰς καλύβας των ἕνα φάγγη ἕκαστος μὲ τὴν οἰογένειάν του τὸν τζορβᾶν.

— Πακοῦ, εἰ, πακοῦ ! πᾶμε νὰ φᾶμε· ἐφώ-

ναξεν ὁ Νάσος εἰς τὸν Δημήτηρην, κατευθυνόμενος εἰς τὴν καλύβην του.

Ἄλλ' ὁ Δημήτρης οὔτε ἐκεῖ οὔτε εἰς τὴν καλύβην ἦτο. Ὁ Νάσος ἐξήλθε, τὸν ἐκάλεσεν ἐπανειλημμένως, ἐσύριξε, τὸν ἀνεζήτησεν εἰς ὄλας τὰς καλύβας, ἀλλὰ δὲν τὸν εὔρε πουμενά.

— Ἐφυγεν· εἶπεν εἰσερχόμενος εἰς τὴν Μπήλιω.

Καὶ οἱ δύο ἠτένισαν ἐπὶ μακρὸν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἄφωνοι.

— Ὁ Θεὸς νὰ τὸν σχωρέσῃ· εἶπε τέλος ἡ Μπήλιω, ἐνῶ ἐν δάκρυ ἐπιπτεν, ὡς μαργαρίτης, ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ

ΤΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

Σεμπροῦν, 21 Δεκεμβρίου.

Σήμερα μιλούσαμε γιὰ τὰ ταξείδια Της στὴν Αἴγυπτο

— Εἶναι περίεργο, στὸ Κάιρο μού φαίνεται σὰ νάμαι σπῆτι μου, εἶπεν· ἀκόμη καὶ μὲς τῆ μεγάλης ὄχλοβῆ καὶ τὸ σπρωξίδι τῶν γαιδουριάρηδων καὶ τῶν βαστάζων αἰσθάνομαι λιγώτερη στειοχώρια παρὰ σ' ἕνα χορὸ τῆς Αὐλῆς καὶ σχεδὸν τὴν ἴδια εὐτυχία ὅπως μέσα σ' ἕνα δάσος. Ὡ, πρέπει νὰ ξεχωρίζῃ κανεὶς τὴν ἐσωτερικὴ καλλιέργεια, τὴν ἀρχαία καὶ βαθεῖαν ἀνάπτυξη ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτὴ βρίσκεται καὶ μέσα στὴν ἔρημο τῆς Ἀραβίας, στὶς χῶρες τοῦ Νοτιᾶ καὶ στὴν Ἀνατολὴ πρὸ πάντων, ὅπου ὁ πολιτισμὸς δὲν ἔχει ἀκόμη κάμει τόση θραύση, στοὺς μοναχικοὺς κάμπους καὶ στὶς θάλασσες τὶς ἀνοιχτές. Ὁ πολιτισμὸς θέλει νὰ πνίξῃ τὴ φυσικὴν ἀνάπτυξη. Καὶ ἡ φωλιὰ αὐτοῦ τοῦ Δράκου εἶναι ἡ Δύση. Εἶναι ἕνα παραστράτημα ὁ πολιτισμὸς, μιὰ διαστροφή τῶν φυσικῶν σκοπῶν τῆς καλλιέργειας. Πολιτισμὸς εἶναι τὰ τράμβαυ — ἀνάπτυξις τὰ δάση τὰ ὄραια καὶ ἐλεύθερα Πολιτισμὸς εἶναι ἡ ἐμβρίθεια — ἀνάπτυξις οἱ ιδέες. Πολιτισμὸς ἀπαιτεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό του κάθε ἀνθρώπινο πλάσμα καὶ μᾶς βάζει ὅλους σ' ἕνα κλουβί. Τὴν ἀνάπτυξη καὶ καλλιέργεια κάθε ἀνθρώπου τὴν ἔχει μέσα του. κληρονομιά ἀπ' ὅλες τὶς πρωτογενεῖς ὑπάρξεις, καὶ τὴ ρουφᾶ μέσα του μὲ κάθε ἀναπνοή· σ' αὐτὸ βρίσκεται ἡ μεγάλη ἐνότης. Καὶ ὑπάρχουν διάφορα σκαλοπάτια πολιτισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως ποὺ ξεκινοῦν ἀπὸ ἀντίθετες διευθύνσεις καὶ συν-

απαντιοῦνται· ἐκεῖ ξεσπᾶ ὁ βουβὸς θρῆνος τῆς ζωῆς ! Οἱ φτωχοὶ καὶ ἄθλιοι ἀνθρώποι εἶνε τὰ θύματα : τοὺς πήραν τὴν καλλιέργεια καὶ γι' ἀντίδωρο τοὺς δείχνουν τὸν πολιτισμὸ ἀπὸ μακριά, σχεδὸν ἀφθαστο γιὰ τὸν ἀλυσοδεμένο πόθο τους . . . Στὸ Παρίσι μού εἶναι πολὺ εὐχάριστο νὰ γυρίζω στοὺς δρόμους, ἐπειδὴ τὸ ἄτομο σβύνει μέσα στὸ πλήθος· ἔτσι κι ὁ πολιτισμὸς ἐκείνος πλησιάζει κάπως στὴν καλλιέργεια.

Σήμερα μού ἔλεγεν ἀκόμη :

— Ὅταν καμμιά Κυρία τῆς Τιμῆς ἦναι μαζί μου, εἶμαι ἐντελῶς ἀλλοιώτικη. Χθὲς θὰ τὸ παρατηρήσατε αὐτό. Πρέπει πάντα κάτι νὰ λέω στὶς κόμησες, γιὰ νὰ μποροῦνε νὰ ἀπαντοῦν, ἐπειδὴ αὐτὴ δὰ εἶναι ἡ δουλειὰ τους. Ἡ μεγαλύτερη τρομάρα τῶν βασιλέων εἶναι, ὅτι πρέπει πάντα κάτι νὰ ρωτοῦν. Ὅσο γιὰ μένα ἔχω μεγάλη προμήθεια ἐρωτήσεων στοὺς ἀχερῶνες μου, γιὰτὶ σπανίως μού τυχαίνει νὰ μοιράζω στὸ κοινό. Ὅταν μού μιλήτ' ἐσεῖς, συχνὰ δὲν ἀπαντῶ παρὰ μόνο μέσα μου ἢ σὰς μιλῶ, ἀλλ' ἀπαντῶντας σὲ μιὰν ἐρώτηση ποὺ τὴν εἶχα ἐγὼ κάνει τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἐπειδὴ ἐσεῖς δὲν εἶσθε Κυρίατῆς Τιμῆς· αὐτὸ εἶναι τὸ καλὸ μὲ σὰς ! Ὅταν ἦσθε κοντὰ μου μαζί μὲ τὴν Κόμησσα, τότε τὸ πρᾶγμα κατατᾶ πολὺ ἐνδιαφέρον : τότε εἶμαι ὑποχρεωμένη νὰ κάνω βόλτες ὅπως ἀνάμεσα δυὸ ἀνέμων, κι ὁ καθένας σας μὲ νοιώθει διαφορετικὴ πρὸς τὸ ἄτομό του καὶ ρίχνει τὸ φταιξιμὸ στὸν ἄλλο.

Ἀπὸ τὶς 22 ὡς τὶς 30 Δεκεμβρίου

Σήμερα μού εἶπε ἐνόσω Τῆ χτενίζανε :

— Νὰ μὲ συμπαθᾶτε, σήμερα εἶμαι ἀφῆρη μὲν· πρέπει νὰ ξεδεύω ὅλη μου τὴν ἐξυπνάδα στὰ μαλλιά μου, ἐπειδὴ ἐκείνη (ἡ χτενίστρια) ἔστειλε νὰ μὲ φοβερίσῃ πὼς εἶναι ἀρρωστη κι αὐτὴ ἐδῶ ἡ κόρη (μιὰ καμαριέρα) δὲν εἶναι μνημένη σ' ὅλα τὰ μυστήρια. Ἀκόμη ἕνα δυὸ τέτοιες ἐγχειρήσεις τῆς κεφαλῆς σὰν τὴ σημερινὴ καὶ εἶμαι πτώμα : αὐτὸ τὸ ξέρε ἐκείνη ἡ ἄλλη καὶ περιμένει νὰ τῆς παραδοθῇ τὸ φρούριο ἄνευ ὄρων. Εἶμαι ἡ σκλάβια τῶν μαλλιῶν μου, καμμιά μέρα ὅμως θὰ ἐλευθερωθῶ. Ἀφήνω τὰ πράματα νὰ ἔλθουν ὅπως θέλουν. Δὲν πρέπει νὰ ἐναντιῶνεται κανεὶς στὸ ριζικὸ του· ἀλλοίως πέφτει ἐπάνω μας πρωτύτερα καὶ ἀκόμη πιὸ τρομαχτικά.

Σεμπροῦν.

Ἐνῶ πηγαίναμε περίπατο σήμερα καὶ λέγαμε γιὰ τῆς ὁμορφιάς τὸ αἶσθημα στοὺς ἀνθρώπους, ἡ Αὐτοκράτειρα εἶπε :

— Δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ κανεὶς, ὅτι οἱ λεγόμενες ὄρατες καὶ εὐγενεῖς ψυχῆς εἶναι πολὺ σπάνιες, πρὸ πάντων στὴ Γερμανία ! Ὡμίμενα, ὦμίμενα ! — γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει τίποτα γελοιωδέστερο ἀπὸ τοὺς ἀνθρωπίνους ἐνθουσιασμούς. Οἱ παντοτινὰ ἐνθουσιασμένοι εἶναι μ' ὄλο τους τὸ δίκιο οἱ πιὸ ἀνυπόφοροι ἀνθρώποι.

Σεμπροῦν.

Μιλούσαμε γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὰ Συστήματα τῆς κοσμογονίας κ' ἔξαφνα ἄρχισε μὲ μιὰ φωνὴ σὰ ρευστὴν εἰρωνεία νὰ παγγέλλῃ ἀπ' τὸ Χαῖνε :

Καλὲ τί ἀτελῆς ποῦν' ὁ κόσμος κ' ἡ ζωὴ ! — Ἐγὼ θὰ πάω νὰ βρῶ τὸ Γερμανὸ καθηγητῆ, αὐτὸς ξέρε καὶ συνθέτει τὴ ζωὴ μὲ τὸ διαβήτη Καὶ σοῦ κουρδίζει Σύστημα ποῦναι μιὰ μαγεία : Μὲ τοὺς νυχτικούς του σκούφους καὶ μὲ τὸν κοι- [τωνίτη Βουλῶναι κάθε τρύπα σ' αὐτὴν τὴ Δημιουργία.

Διηγῆθηκα στὴν Αὐτοκράτειρα ὅτι εἶδα στὸ Ἴνσμπρουκ τὴν ἀδελφὴ τῆς τῆ δούκισσα τοῦ Ἀλανσὸν κι ὅτι συχνὰ ἔπαιρνα στρατὶ στρατὶ τὸ μονοπάτι σὰν προσκυνητῆς γιὰ τὸ Μέντελμπεργ, μήπως τύχαινε νὰ τὴν δῶ πουμενά σὰ περίγυρα τοῦ πύργου.

— Εἶδατε καὶ τὸ σκύλλο της ; μὲ ρώτησε ἡ Αὐτοκράτειρα Τὸν ἔχει σὲ μεγάλη ὑπόληψη. Ποιὸς σὰς μάγεψε ἀπὸ τοὺς δυὸ τὸ περισσότερο ; — Μεγαλειοτάτη ! . . .

— Δὲ θὰ σὰς τὸ συγχωροῦσε ποτέ, ἂν δὲ θαυμάζατε . . . τὸ σκύλλο της !

24 Δεκεμβρίου.

Γιὰ τὴν ἐπέτειο τῶν γενεθλίων Της, ποὺ ἦτονε σήμερα, πρόσφερα στὴν Αὐτοκράτειρα λίγους μενεξέδες καὶ μιὰ δακρυδόχη ἀρχαία ποὺ τὴν εἶχα πάντα μαζί μου ἀπ' τὴν Ἀθήνα. Συγκατέβηκε μὲ πολλὴ καλοσύνη νὰ δεχθῇ αὐτὰ «τὰ δῶρα τῆς λύπης καὶ τῶν δακρύων», καθὼς εἶπε. Κ' ἐγὼ πρόσθεσα :

— Εἶθε ἡ Μεγαλειότης Σας μέσα σ' αὐτὴ τὴ δακρυδόχη μόνο χαρὰς δάκρυα νὰ φυλάη. — Τότε θὰ μείνῃ γιὰ πάντα ἀδειανή, ἀποκρίθηκε καὶ γιὰ τᾶλλα εἶναι πολὺ μικρὴ.

Σήμερα εἶπε :

— Ὅταν ζῶ καὶ σαλεύω ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, δὲ μεταχειρίζομαι σὲ τοῦτο παρὰ μόνο τὸ μέρος τοῦ εἶναι μου ποῦχομε ὄλοι κοινό· κι ἀποροῦν ποὺ μὲ βρίσκουν τόσο ἴδια μαζί τους, ἐπειδὴ τοὺς ἐρωτῶ, τί καιρὸ θὲ νάχομε ἡ

πόσο κοστίζουν τα τσουρέκια. Έγώ δὲ χάνω τίποτε μ' αυτό. Είναι σαν ένα παλιό φόρεμα που από καιρό σε καιρό τὸ βγάζει κανείς ἀπ' τὸ ντουλάπι του καὶ τὸ φορεῖ γιὰ μιὰ μέρα.

Σήμερα μοῦ εἶπε :

— Ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ εἶναι σὰ μιὰ γενικὴ ἀποθήκη τοῦ ἀσυναίσθητου που βρίσκεται σὲ κάθε ἄτομο : ὅ,τι ὁ καθένας ἀγνοεῖ ἀπ' τὸν ἑαυτό του, τὰ πλήθη τὸ ξέρουν. Ὅταν τὰ δέντρα αἰθίζουν καὶ δίνουν καρπὸ, γίνεται σύμφωνα μὲ τοὺς ἴδιους ὑπέρτατους νόμους που καὶ οἱ λαοὶ ζοῦν καὶ μεγαλώνουν.

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΦΕΙΔΙ

Σ' τὴν λαμπρότερη καὶ ἀξέχαστη κηδεὶα που διέταξεν ἡ βασίλισσα τῆς Ἀρχωνίας ἡ δόνα Μαρία Τερέζα, ἡ ἐπιλεγμένη Κόκκινη, γιὰ τὸν πολυγαπημένον της εὐνοούμενον, τὸν ὠραῖον δὸν Παῦλον-Ἰσίδρο-Ζουάν ντ' Ἀλμουγιάρας, κόμητα τῆς Χονέσκας, μαρκήσιον τῆς Λὸς Γκαράντσες ὁ Μπαρκοντσέλλος, πρωθυπουργὸν τοῦ κράτους, στὴν ἀλησμόνητην αὐτὴν κηδεὶα συνέδραξε ἓνα πρᾶγμα που θὰ μείνη ἀλησμόνητο κι' αὐτό, ἓνα πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπὸ τότε που ὁ κόσμος εἶνε κόσμος δίχως ἄλλο δὲν ἐξαναγίνηκε καὶ τὸ ὁποῖον ἐφ' ὅσον ὁ κόσμος θὰ εἶνε κόσμος, δίχως ἄλλο δὲν θὰ ξαναγίνη.

Ὅτι εἰμποροῦσε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξηγηθῆ μὲ μέσα φυσικὰ, ὅπως διατείνονται μὲ ὑπερηφάνειαν οἱ σοφοί, ὅτι θὰ ἦταν φρονιμώτερον ν' ἀναγνωρίσωμεν εἰς αὐτὸ ἓνα πνεῦμα που ἔρωτος, ὅπως σκέπτονται μὲ ταπεινοφροσύνην οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, αὐτὸ εἶν' ἓνα ζήτημα γιὰ τὸ ὁποῖον καλύτερα εἶνε ν' ἀφήσουμε νὰ φιλονεικοῦν ἐκεῖνοι που τοὺς ἀρέσει νὰ ζοδεύουν τὰ λόγια των χωρὶς νὰ λένε τίποτα, καὶ εἶνε ζήτημα γιὰ τὸ ὁποῖον δὲν δίνει μιὰ πεντάρα ὁ ποιητὴς τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος γιὰ τοῦτο μοναχὰ φροντίζει, νὰ μαζεύη μὲς ἀπ' τὴν ἱστορία λουλούδια θυμωστά, ὄχι γιὰ νὰ βγάλῃ τους τὸ μέλι, ἀλλὰ γιὰ νὰ κάμη μονάχα ἀπ' αὐτὰ μπουκέτα ποιητικὰ μ' ὠραῖα χρώματα καὶ παράξενες μυρωδιές.

Μὴν περηφανεύεσαι πολὺ, δὸν Παῦλο πολυγαπημένε μου. Μὴν περηφανεύεσαι πολὺ στὴν ἐμορφιά σου, ἡ ὁποία σοῦ ὑπέταξε τὸν ἔρωτά μου. Κύταξε καλά, γιὰτὶ ὁ ἔρωτάς μου αὐτὸς μόνον κατὰ τὸ φινόμενον σοῦ ἔχει ὑποταχθῆ. Ἄν τυχὸν μὲ ἀπατήσης, θὰ μεταβληθῆ σὲ μῖσος. Καὶ τότε, ὅσο εἶν' ἀλήθεια πῶς σὲ ἔκανα κόμη τῆς Χονέσκας, μαρκήσιον τῆς Λὸς Γκαράντσες ὁ Μπαρκοντσέλλος καὶ πρωθυπουργὸν

τοῦ βασιλείου μου, ὅσο ἀλήθεια εἶνε πῶς σ' ἀγαπῶ, πολυγαπημένε μου, τόσο σοῦ χάνω ἐπίσης ὄρκο ὅτι θὰ σὲ βασιανίσω μὲ τὰ σκληρότερα βάσανα. Τὸ νὰ σοῦ κόψω τὸ κεφάλι σου, αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν ἀρετὸ γιὰ τὴν ἐκδίκησή μου. Θὰ ἤμουν ἱκανὴ νὰ ἐφεύρω κανένα καινούργιο βασανιστήριον. Εἶμαι τόσο ζηλιάρης!

Ποῖος ὠμιλοῦσεν ἔτσι ; Ἦταν ἡ βασίλισσα τῆς Ἀρχωνίας, ἡ δόνα Μαρία Τερέζα, ἡ ἐπιλεγμένη Κόκκινη, τὸν καιρὸ που ἐζούσεν ὁ δὸν Παῦλος, ὁ εὐνοούμενός της. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐγελοῦσε που τὴν ἄκουε. Καὶ ἐκεῖνη ἐπίσης ἐγελοῦσεν, ἀφοῦ τοῦ ἔτριξε πρῶτα τὰ δόντια της, μὲ τῆς ἤρχετο ἡ ἰδέα καμμιάς ἀπιστίας. Πῶς, πράγματι, ἦτο δυνατόν νὰ τῆς φωνῆ ἀπιστος, ὁ ὠραῖος δὸν Παῦλος, ἀφοῦ αὐτὴ δὲν τὸν ἀφινεν οὔτε μέρα, οὔτε νύχτα, καὶ ἀφοῦ αὐτὴ ἦταν βασίλισσα καὶ ἡ εὐσεβέτριά του, καὶ ἀφοῦ καὶ μαζί μὲ ὅλ' αὐτὰ ἦταν νὰ καὶ ὠραῖα, ἡ ὠραιότερη γυναῖκα ὀλοκλήρου τοῦ βασιλείου, τόσο ὠραῖα, ὥστε καὶ χωρὶς τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ ἀξιώματά της, ἦταν ἀληθινὰ μὲ τὴν ἐμορφιά της μόνον βασίλισσα τοῦ τόπου ;

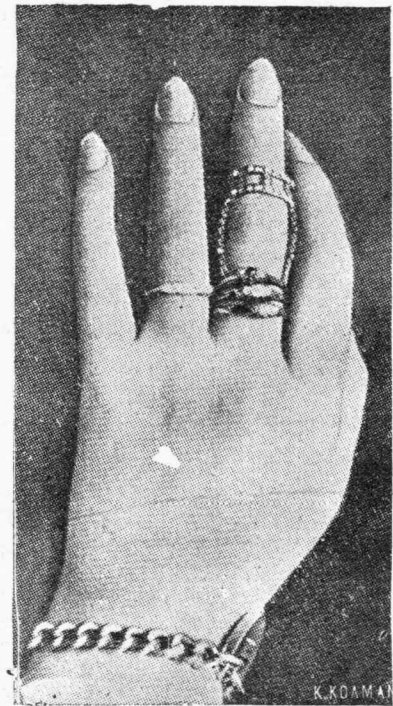
Ὁ δὸν Παῦλος λοιπὸν δὲν ἤμποροῦσε νὰ σκεφθῆ νὰ τὴν ἀπατήσῃ, καὶ ἂν τὸ ἐσκέπτετο δὲ ποτέ, δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ βρῆ τὴν εὐκαιρίαν. Ἀλλὰ ὁ σφοδρὸς ἔρωσ ἔχει συχνὰ τέτοιες παράλογες δυσπιστίες. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ βασίλισσα τῆς Ἀρχωνίας, ἡ δόνα Μαρία Τερέζα, ἡ ἐπιλεγμένη Κόκκινη, ἀπειλοῦσε πάντα τὸν πολυγαπημένον της μὲ τὰ φουβερότερα μαρτύρια, ἂν τυχὸν τὴν ἀπατούσεν. Ἄλλ' εἰς ἀνταπόδοσιν, τοῦ ὑπέσχετο ἀκατάπαυστα, πῶς ἂν αὐτὸς ἀπέθνησκε πρὶν ἀπὸ κείνη, δὲν θὰ περνοῦσε μέρα καὶ θ' ἀπέθνησκε κι' αὐτὴ ἀπὸ τὴ λύπη της καὶ θὰ ἔσμιγε μαζί του μὲς στὸν τάφο, κλίνη εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἤθελε, ἔστω κι' αὐτοῦ, νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ κοιμηθῆ μοναχός. Χθὲς ἀπέθανε ὁ ὠραῖος δὸν Παῦλος ἀπὸ μιὰ κερκυνόβολον ἀρρώστεια. Καὶ σὰ κερκυνόπληκτη ἔμεινε κι' ἡ βασίλισσα. Καὶ μ' ὅλα ὅσα εἰμπόρεσαν νὰ τῆς εἶποῦν οἱ συγγενεῖς κι' οἱ φίλοι της γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσουν, αὐτὴ ὠραίσθηκε ὅτι τὸ βράδυ, ὕστερ' ἀπὸ τὴ λαμπρότατη κηδεὶα που διέταξε γιὰ τὸν πολυγαπημένο της, θὰ σκοτωθῆ ἀπάνω στὸ φέρετρό του πρὶν τὸν κατεβάσουν στὸ χῶμα. Γιατὶ ποτέ της δὲν τὸν ἀφῆκε μοναχόν, οὔτε μέρα κι' οὔτε νύχτα, τὸν πολυγαπημένο της, καὶ εἶνε ἀποφασισμένη νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ ποτέ, οὔτε ἡμέρα, οὔτε νύχτα, ἔστω καὶ στὴν αἰώνια νύχτα τώρα, ἀφοῦ τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ πῶς θὰ τὸ ἔκμανε.

Ὅλη τὴ νύχτα που πέρασε ἀγρόπνησε κοντὰ του, κλαίγοντάς τον, μὲ φιλιὰ σκεπάζοντάς τὸ σῶμά του, ὑβρίζοντάς τὸν Χάρο που τῆς τὸν εἶχε πάρει. Καὶ σήμερὰ τὸ πρῶτ', ὅταν ἐβλῆκεν τὸ πτώμα του μὲσα σ' ἓνα φέρετρον ἀπὸ ἔβενρον μὲ ἀσημένιες γλυφές, ἔκοψε τὴν μικρὰ πλεξίδα τῶν μαλλιῶν της ἴσα μὲ τὴ ρίζα, καὶ ἀπάνω στὸ ἄσπρο στήθος τοῦ πολυγαπημένου της ἀπέθηκε πολύτιμο ἀφιέρωμα, τὸν θησαυρὸν αὐτὸν, γιὰ νάχη μαζί του ὁ δὸν Παῦλος κατὰ ἀπ' ἐκεῖνη κάτω ἀπ' τὸ σκέπασμα που ἐκλείσθηκε, ὡς που νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα που ὕστερ' ἀπὸ τὴ μεγαλόπρεπη κηδεὶα, θὰ δοθῆ ὀλοκλήρῃ σ' αὐτὸν, φανευμένη γιὰ νὰ σμιζῆ στὴν τελευταία του κλίνη, μαζί μὲ τὸν πολυγαπημένο της, στὴν τελευταία κλίνη καὶ τῶν δύο.

Μολοντοῦτο ὅλο τὸ παλάτι καὶ ὅλος ὁ λαὸς εἶνε ἄνω κάτω, μὲ ἐγνώσθη ὅτι ἡ βασίλισσα θὰ ἐκτελέσῃ τὸν ὄρκον της ἀπόψε καὶ θὰ σκοτωθῆ ἐπάνω στὴν κάσα τοῦ πολυγαπημένου της. Γιατὶ τὴν ἀγαποῦν ὅλοι, καὶ τὴν λατρεύουν. Εἶνε ἐνδοξὴ γιὰ τὴν Ἀρχωνία. Εἶνε ἡ πειὸ ὠραῖα βασίλισσα τῶν Ἰσπανῶν. Εἶνε κλῆ γιὰ τοὺς πτωχοὺς. Καὶ ὅλοι συλλογίζονται πῶς χάνοντάς της, χάνουν τὸ πᾶν. Ἄλλ' ἔμως γνωρίζουν ὅτι εἶνε ἀποφασιστικὴ ὅσο εἶνε κι' ὠραῖα καὶ καλὴ. Καὶ ἀφοῦ ἔχει ὀρκισθῆ νὰ σκοτωθῆ, ποῖος θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ; Κανείς βέβαια. Καὶ γι' αὐτὸ ὅλος ὁ κόσμος εἰς ὅλο τὸ βασίλειο εἶνε βυθισμένος στὸ πένθος κατὰ τὴν μεγαλόπρεπη αὐτὴ κηδεὶα που λίγο ἀκόμη καὶ θὰ γίνῃ καὶ κηδεὶα τῆς Ἀρχωνίας.

Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐτελείωσε. Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἔδωκε τὴν ἀφῆσιν τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ νεκροῦ. Οἱ κληρικοί ἀρχίζουν νὰ χτυποῦν πάλι βαρεῖα, καὶ νὰ που οἱ εὐγενεῖς τῆς Ἀρχωνίας ἔρχονται νὰ σηκώσουν τὸ βαρὺ ἔβενρο φέρετρο γιὰ νὰ τὸ φέρουν στὴ μάννα γῆ. Λίγες στιγμὲς ἀκόμη, καὶ ἡ βασίλισσα, κίτρινη κάτω ἀπὸ τοὺς μακροὺς της μαύρους πέπλους, θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀποτρόπαιον σκεδιδόν της, θὰ κρατήσῃ τὸν ἀπαίσιον ὄρκο της, θὰ σκοτωθῆ γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸν πολυγαπημένο της μόνος του νὰ κοιμηθῆ χωρὶς αὐτὴν στὴν τελευταία του κλίνη. Καὶ ὅλος ὁ κόσμος ζεσπᾷ σὲ λυγμούς. Ἐξαφνα ἓνας κλόγγος προχωρεῖ καὶ φωνάζει δυνατὰ.

«Βασίλισσα που λατρεύουμε ὅλοι, βασίλισσα που δὲν θέλουμε νὰ σὲ ἰδοῦμε νὰ πεθάνῃς, μάθε ὅτι δὲν ἔχεις πειὰ νὰ κρατήσῃς τὸν ὄρκο σου. Γιατὶ ὠραίσθηκες, ἀλήθεια, ν' ἀκολουθήσῃς στὸ μνημὲν τὸν δὸν Παῦλο, ἂν ὁ δὸν

Ἀσημη καὶ παράξενη μόδα, στολισμοῦ τῶν χειρῶν

Παῦλος σου ἦταν πιστός. Ἀλλὰ τοῦ εἶχες ἐπίσης ὀρκισθῆ μ' ἓνα καινούργιο βάσανο νὰ τὸν ἐκδικηθῆς, ἂν σ' ἀπατούσε.

Τὸ λοιπὸν ἐγώ, ὁ πνευματικὸς σου. Ἐγὼ που προχιάζω ἐδῶ τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως, γιὰ τὸ καλὸ σου καὶ τὸ καλὸ τοῦ τόπου, βάζοντας μάρτυ τὸν Θεὸ γιὰ ὅτι λέγω, μπροστὰ σὲ ὅλους καὶ μπροστὰ σὲ σένα διαβεβαιώνω ὅτι ὁ δὸν Παῦλος ὁ πολυγαπημένος σου, δὲν σοῦ ἦταν πιστός».

«Καλόγερε, ἀπήντησεν ἡ βασίλισσα, λὲς ψέμματα... Ἐὰν ὁ δὸν Παῦλος δὲν μοῦ ἦταν πιστός, θὰ τὸ ἤξευρα, θὰ τὸ αἰσθανόμουν, ἡ σάρκα μου θὰ ἄναβε ἀπὸ τὴ ζήλεια, καὶ θὰ τὸν εἶχα ἐκδικηθῆ πρὶν ἀποθάνῃ. Μοῦ ἐσπᾶθηκε πιστός, εἶμαι βέβαια γι' αὐτό. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ κρατήσω τὸν ὄρκο μου. Ἄς ἀνοίξουν τὴν κάσα του τὸ θέλω. Καὶ ἐπάνω στὸ στόμα τοῦ πολυγαπημένου μου, θὰ βάλω τὸ στόμα μου, καὶ μὲ τὸ φιλὶ αὐτὸ ἡ ψυχὴ μου θὰ πάη νὰ βρῆ τὴ δική του. Καὶ σὺ ἄτιμε συκοφάντη, θὰ ριχθῆς στὰ βασανιστήρια, γιὰτὶ ἔλαβες τὸ θράσος νὰ πῆς ὅτι ὁ δὸν Παῦλος, ὁ πολυγαπημένος τῆς βασίλισσας δὲν τῆς εἶχε

σταθῆ πιστός, πιστός, πιστός, πάντα πιστός...»

Τὸ φέρετρον ἀνοίχθηκε. Ἡ βασίλισσα σκύβει πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ δὸν Πκύλου. Ἀλλὰ ἔξαφνα ἀφίνει μίαν φοβερὴν φρίκη καρυγὴ καὶ ρίχνεται πίσω. Τὸ τόσον ὄρατον πρόσωπον τοῦ πολυχαπημένου δὲν εἶνε πειὰ πρὸς ἕνα ἀποτρόπαιος ὄγκος φύσις σαρκός. Καὶ τῆ σάρκα αὐτὴ νὰ ἕνα χρυσὸ φεῖδι κατατρώγει. Εἶναι ἡ ζωνθὴ πλεξίδα τῆς βασίλισσας ἡ ὁποία μετεβλήθη εἰς τὸ χρυσὸ αὐτὸ φεῖδι. Διότι ἐννοιωσαν αὐτὰ τὰ ζωντανὰ ἀκόμα μυλλιά, ἐννοιωσαν τὴν προδοσίαν τοῦ πολυχαπημένου, καὶ ἐξεδίκασαν τὴν βασίλισσαν μὲ τὸ κινούργιο αὐτὸ βραχνιστήριον.

Ἔτσι τουλάχιστον ἐκτίθεται τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Παναγίας τοῦ Πιλάρ, τοῦ κεντρικοῦ αὐτοῦ ναοῦ τῆς Σαρκυόσσης ἐν Ἀρχωνίᾳ.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρέλθουν αἱ ἡμέραι αὐταὶ μίαν ἰδιαίτερον πνευματικῆς ζωῆς καὶ κινήσεως τῶν Ἀθηναίων, χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ τὴν γυναῖκα πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν τῆς πόλεώς μας.

Καὶ πρῶτον δι' ἐγκυκλίου πρὸς ὅλας τὰς ξένας κυρίας τοῦ Συνεδρίου ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τὰ γραφεῖα, τὰ ἀναγνωστήρια καὶ τὴν βιβλιοθήκην του. Τῆς προσκλήσεως αὐτῆς ἐπωφελήθησαν αἱ ξένοι κυρίαὶ καὶ ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν τῶν, διότι εὐρήκαν εἰς τὴν πόλιν μας ἕνα κέντρον φιλολογικῶν γυναικείων, τὸ ὁποῖον ἔθεωροῦσαν ὡς σπῆν τῶν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐπέφρασαν ὄρας πολὺ εὐχαρίστους.

Ἡ ἐπίπλωσις τοῦ Λυκείου ἔκαμεν εἰς αὐτὰς ἰδιαίτερον ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ ἔχετε τὰ πρωτεῖα εἰς ὅλους τοὺς ρυθμούς, ἔλεγον. Ποιὲ καμμία ἐπίπλωσις δὲν μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν τῶν ὄρατων καὶ γραφικῶν αὐτῶν ἐπίπλων, ἔλεγε μίαν Ἀγγλίς, μέλος τοῦ Lyceum Club τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἰδέει σας νὰ ἀναστήσετε τοὺς Ἑλληνικοὺς ρυθμοὺς ὄλων τῶν ἐποχῶν εἶναι περισσότερο ἀπὸ πατριωτικὴ. Εἶναι ἐθνικὴ καὶ θὰ ἐμφυχώσῃ καὶ ἀναζωογονήσῃ τὴν βιομηχανίαν σας, ἔλεγον οἱ ἐπιφανεῖς Ἑλληνισταί καὶ προσεφέρθησαν νὰ ἀποστείλουν τὰ ἔργα τῶν διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λυκείου.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων διοργάνωσεν εἰς τιμὴν τῶν ξένων δύο εορτάς: Τὴν μίαν εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον τὸ Σάββατον 31ην Μαγ-

τίου καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Λυκείου τὴν Κυριακὴν.

Ἡ τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρον μὲ τοὺς Ἑλληνικοὺς χοροὺς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ τραγούδια εἶχε τὴν ἔκτακτον ἐπιτυχίαν τῶν παρελθουσῶν εορτῶν. Ἐχορεύθησαν ὅλοι οἱ Ἑλληνικοὶ χοροὶ μὲ τὰ συνήθη ἀρχαῖα φορέματα καὶ ὁ Κρητικὸς Πεντοζάλης μὲ τὸ Κρητικόν. Ὁ πρῶτος χορὸς ἦτον ὁ τοῦ Ζαλόγγου, ὁ ὁποῖος ἐχορεύθη μὲ πολλὴν χάριν. Αἱ χορεύτριαὶ ἐφοροῦσαν φορέματα Σουλιώτικα, γραφικώτατον δὲ ἦτο τὸ θέαμα τῆς παρελάσεώς των ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους καὶ ἐκρημίσθησαν ἄδουσαι.

Εἰκόνες (tableaux vivants) ἐδόθησαν: τοῦ ἀρχαίου βωμοῦ μὲ ἱερείας παρὰ τὸν βωμὸν τὰς κ. κ. Φεράλδη καὶ Βελουδίον. Καὶ αἱ δύο ὑψηλαί, ὄραται, καὶ εὐγραμμοὶ, σωσταὶ Καρνατιδες. Παραπλεύρως κληφόροι καὶ χοηφόροι αἱ δεξ Κλεάνθους, Ὁρλώφ καὶ Καμπορογλου. Καλλοναὶ Ἑλληνικαί, ἡ πρώτη ξανθὴ καὶ αἱ ἄλλαι δύο μελαχροιναί. Σύμπλεγμα ἀπὸ τὰ ὄραιότερα καὶ γραφικώτερα. Οἱ ξένοι εἶπαν: Ὁ Ἑλληνικὸς τύπος διατηρεῖται τέλειος εἰς τὴν εἰκόνα αὐτὴν.

Τὸ κρυφὸ σχολεῖο τοῦ Γκύζη, τὸ σχολεῖον ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐθεωρήθη καὶ ὡς ἰδέα καὶ ὡς ἐκτέλεσις μεγίστη ἐπιτυχία. Εἰς ἕνα ὑπόγειον πτωχόν, εἶδος κατακόμβης, φωτισομένης μόνις ἀπὸ φεγγίτας ἐκ τῶν ἄνω μὲ ἕνα φῶς ὑποκόκκινον τὸ σύμπλεγμα τοῦ Καλογήρου καὶ τῶν μαθητῶν του ἦτο θαυμάσιον. Καθίσματα τῶν ἀγοριῶν καὶ τῶν κοριτσιῶν μάζη, ἕνα σαμάρι, μίαν πέτρα, δύο σαματὰ ξύλινα καὶ ἕνας πάγκος ξύλινος. Μίαν κασέλα μισοαντικὴ εἰς τὸ πλάι, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρύπτοντο τὰ βιβλία.

Ὁ κ. Ν. Λάσκαρης, ὁ γνωστός περισσότερον ὡς λόγιος καὶ θεατρικὸς συγγραφεὺς, παρὰ ὡς δικηγόρος, ἐπῆρξε θαυμάσιος καλόγηρος. Κάτω ἀπὸ τὸν οὐροῦ του μὲ τὰ ἄσπρα μουστάκια καὶ γένεια του ἦτο ὁ τύπος ἀνθρώπου τῆς ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ μέγιστος τῆς πατριδος μυσταγωγὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ γνωστός καλλιτέχνης κ. Ν. Γεωργαντῆς ὡς φύλαξ φουστανελῶς, μὲ τὸ καρνοφύλλι ἦτο τὸ ὄμορφον παλλικάρη, ποῦ εἶχε τὸν νοῦν του καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἐχθρὸν ποῦ ἠμποροῦσε νὰ ἐμφανισθῆ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Οἱ μικροὶ Κύρος, Τσοκόπουλος, Μιχαηλίδης κ. ἄ. μὲ τὴν ἄσπρη φουστανέλα καὶ τὰς ἄσπρες ἐν γένει φορεσιὰς ἐσυμπληροῦσαν τὴν ὄραταιν καὶ συγκινητικὴν εἰκόνα τῶν πρώτων Ἑλληνικῶν σχολείων.

Τὴν ἐξέλιξις ἀπὸ τότε καὶ πόσον θαυμασμὸν

δὲν ὀφείλουν οἱ σημερινοὶ Ἑλληνες, οἱ εορτάζοντες τὴν ἐβδομηκονταετηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὴν γενεὰν αὐτὴν ποῦ ἐσκόρπισε τὸ πρῶτον φῶς εἰς τὰ παιδιὰ τῆς ἐποχῆς, τοὺς κατοπινὴν ἐλευθερωτὰς τῆς πατριδος. Τὴν εἰκόνα αὐτὴν, ὅπως καὶ ὀλόκληρον τὸ πρόγραμμα τῆς εορτῆς ὑπεδέχθη φρενήρις ἐνθουσιασμοῦ καὶ προσφορὰ ἐκ μέρους τῆς κ. Μπενάκη δρ. 1000 πρὸς ἐπίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου τοῦ Λυκείου, ὅπως τὸ ὠνόμασεν ὁ ὑπουργὸς κ. Μπενάκης. Ὁ Πρωθυπουργὸς ἐχειροκροτεῖ ἐνθουσιωδῶς.

Ἡ ὑποδοχὴ τῆς Κυριακῆς

Συμπληρωμένη σχεδὸν ἡ ἐπίπλωσις τοῦ Λυκείου. Ἡ νεοελληνικὴ αἰθουσα τελειωμένη. Εἰκόνες θαυμάσιαι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν δωρηθεῖσαι ἀπὸ τὴν γνωστὴν ἐρασιτέχνηδα κ. Πηλεόπην Φωτιάδου, τὴν δυναμένην νὰ διεκδικήσῃ πρωτεῖα τέχνης καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Boissouat ἀκόμη.

Ἐν ἐσωτερικῶν ἀγροτικοῦ ναοῦ μὲ δύο βλαχοπούλες ποῦ προσεύχονται. Ἄλλη: Εἰκὼν τοῦ Πάσχα. Ἐνας τσοπάνης ποῦ κατεβάζει τὰ πρόβατά του ἀπὸ τὸ βουνό. Μία Ἀκρόπολις τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ σεληνόφως καὶ ἕνας Παρθενῶν, Συνθέσεις πρώτης τάξεως καὶ ἐκτέλεσις μοναδική. Κόσμημα πολύτιμον διὰ τὴν νεοελληνικὴν αἰθουσαν μὲ τὰ βαρύτερα χωρικά κεντήματα, καὶ μὲ τὰ ἐξαρτήματα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἡ Βυζαντινὴ βιβλιοθήκη σχεδὸν τελειωμένη ἐπίσης μὲ τὰ θαυμάσια Βυζαντινὰ ἀνάγλυφα σχέδια τῆς κ. Γεωργαντῆ καὶ ὄλην τὴν ὄραταιν ἐκτέλεσιν τῆς ξυλογλυπτικῆς τὴν ὀφειλομένην εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν δα Ἀναστασίαν Ναυπλιώτου.

Ἐπὶ τὰς διακοσίας ξένοι καὶ ξένοι οἱ ἐπιφανέστεροι καὶ πολλὰ μέλη τοῦ Λυκείου εἶχαν συγκεντρωθῆ εἰς τὰς θαυμασιὰς φωταγωγημένας αἰθούσας του. Ἡ κ. Παρρὲν προσεφώνησε δι' ὀλίγων λέξεων γαλλιστὶ τὰς ξένας, εἶπε τὸν σκοπὸν τοῦ Λυκείου καὶ ἔδωκεν ἔπειτα τὸν λόγον εἰς τὴν γηραῖαν καθηγήτριαν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης κ. Λόις, ἡ ὁποία μὲ τὴν περιεργον στολὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸν τρίκορον πῖλον τῆς ὀμίλησε περὶ ἐνὸς χειρογράφου τοῦ Ἐὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου, τὸ ὁποῖον ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τοῦ ὄρου: Σινά. Ἐπειτα ἡ Γερμανὶς von Wieberstein μίαν ἀπὸ τὰς ἰδρυτριάς τοῦ Lyceum Club τοῦ Βερολίνου ὀμίλησε περὶ αὐτοῦ. Πλουσιώτατον τίμιον μὲ γλυκὰ καὶ ἀναψυκτικὰ προσεφέρθησαν πρὸς τοὺς προσκεκλημένους ὑπὸ τὴν ἀκάματον ἐποπτεῖαν τῶν

κ. κ. Ἐὐανθίας Ἐμπεδοκλῆ καὶ Εὐαγγελίας Καλογεργῆ. Ἡ κ. Μαρία Μομφεράτου καὶ αἱ δεξ Γεννάδη καὶ Ξανθάκη ἐφαλλαν ὄραται ἑλληνικὰ καὶ γαλλικὰ ἄσματα ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδῶν χειροκροτημάτων καὶ ἐκπλήξεως τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ πιστεύσουν ὅτι τὸ Λύκειον τὸ παρουσιάζον τοιαύτην ἐντέλειαν διοργανώσεως, ἐπιπλώσεως καὶ δράσεως εἶναι ἴδρυμα μόνις μηνῶν.

Ἐλήφθησαν φωτογραφίαι ἐπίπλων, εἰκόνων καὶ φωτογραφιῶν καὶ ἐξεφράσθη ἡ μεγάλη ἐπιθυμία τῶν ξένων, ὅπως τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων συνδεθῆ μετὰ τῶν ἄλλων Λυκείων τοῦ κόσμου, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ καταλάβῃ θέσιν ἐπιφανή.

ΜΙΑ ΕΟΡΤΗ ΕΞΟΧΗΣ

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ἤρχισε τακτικὰ πλέον τὴν εὐεργετικὴν ἐφορολογίαν τοῦ προγράμματός του διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Χάρης εἰς τὴν ἐφορεῖαν τῶν Μητέρων, τὴν ὑπὸ τὴν κ. Δέσποιναν Βλαστοῦ καὶ ἄλλων ἐκλεκτῶν κυριῶν, κορίτσια, εἰς τὰ ὁποῖα διδάσκει τὸ Λύκειον δωρεὰν χορωδίαν καὶ χοροὺς Ἑλληνικοὺς, καὶ ἄλλαι μαθήτριάς σχολείων, ὡς αἱ τοῦ Διδασκαλείου τῶν Νηπιαγωγῶν, τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων καὶ τοῦ Κυριακοῦ Σχολείου ἐπέφρασαν μίαν ὄραταιν ἡμέραν εἰς τὸ Κεφαλάρι τῆς Κηφισιάς.

Πρὸς τὴν ἔφορον κ. Δέσποιναν Βλαστοῦ πλούσιος ὁμογενὴς καὶ στοργικώτατος πατέρας ἀπέστειλε χρηματικὸν ποσὸν ἐπαρκές ὡς διοργανωθῆ ἐκδρομὴ τριακασίων παιδιῶν εἰς ἐξοχὴν τῶν Ἀθηναίων.

Ἀρτιὰ ψητὰ, αὐτὰ κόκκινα, παστιτσια μακρόνια, φροῦτα κ.λ. προσεφέρθησαν εἰς τὰς νεαρὰς ἐκδρομείας, αἱ ὁποῖαι διεσκέδασαν ἀπὸ τὸ πρῶτ ἕως τὸ βράδυ μὲ τὰς διδασκαλίσσας τῶν μέσων εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὸ μυροβόλημα τῆς Κηφισιάς. Ζωντανὰ αὐτὰ λουλούδια, δροσερὰ καὶ χαρούμενα, ἐχόρευσαν καὶ ἐτραγούδησαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἡλικίας τῶν.

Ἡ ἔφορος κ. Δέσποινα Βλαστοῦ, μαζὴ τῶν ἀπὸ τὸ πρῶτ ἕως τὸ βράδυ, ὡς μητέρα στοργικὴ καὶ μεγάλη ἀπήλκυσε τὴν ὑπερτάτην συγκίνησιν τῆς χαρᾶς τῶν κοριτσιῶν, τὰ ὁποῖα ἀνθροστεφανωμένα ἐφωτογραφήθησαν.

Μετὰ τὴν ὄραταιν εορτὴν τῶν παιδιῶν τῶν Χριστουγέννων, καὶ ἡ εορτὴ αὐτὴ τοῦ Πάσχα ἐγκαινιάζουν τὸ ὄρατον μέρος τοῦ προγράμματός τοῦ Λυκείου, προγράμματός ἀφιερωμένου ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον εἰς τὴν χαρὰν, τὴν ὑγείαν καὶ τὴν μόρφωσιν τῶν γενεῶν τῆς αὔριον.

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Αί συναυλίες τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῶν ἐπισήμων ἑορτῶν διεδέχθησαν ἡ μία τὴν ἄλλην. Ἡ τοῦ Παρνασσοῦ πρὸς τιμὴν τῶν συνέδρων ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κατὰ σειράν καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιτυχεστέρας. Ὁ πρόεδρος κ. Σακελλαρόπουλος προσεφώνησε μὲ ὀλίγα λόγια τοὺς ξένους καὶ ἔπειτα τὸν λόγον εἶχαν αἱ κυρίες. Τὸν λόγον ὅμως μὲ τὴν γλυκυτέραν καὶ ποιητικωτέραν του ἐκδήλωσιν. Ἡ κ. Νίνα Φωκᾶ, ἡ κ. Μουφερᾶτου καὶ ἡ δις Κορομηλᾶ ἔψαλλαν ὠραῖα ἑλληνικὰ τραγούδια, τὰ ὁποῖα ἐνθουσίασαν τὸ πλῆθος τῶν ξένων προσκεκλημένων.

Ἦρχισεν ἡ δις Χριστίνα Κορομηλᾶ μὲ χειροκροτήματα ἐνθουσιώδη, ἐσυνέχισεν ἡ κ. Μουφερᾶτου μὲ ἐπευφημίας καὶ θυμασμούς καὶ ἐτελείωσεν ἡ κ. Φωκᾶ μὲ ἀκράτητον καὶ ἐξωφρενικὴν ὁμοθρονίαν bravo καὶ ἐπευφημιῶν. Οἱ ξένοι, οἱ ὁποῖοι ἀκούουν πολὺ συχνότερα ἀπὸ ἡμᾶς μεγάλας αἰδοὺς, ἐξέφρασαν ἀπεριφράστως τὴν ἐκπληξίν των διὰ τὸ τάλαντον καὶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς τῆς Ἑλληνίδος ἀριστοτέχνης.

Εἰς τὰ τραγούδια τῆς ἑορτῆς τοῦ Λυκείου εἰς τὰ ὁποῖα καὶ πάλιν ἡ κ. Φωκᾶ, ἑφορος τοῦ τμήματος τῆς ὠδικῆς, καὶ ἡ κ. Μουφερᾶτου, γραμματεὺς αὐτοῦ ἔλαβον μέρος ἡ αὐτὴ ἐνθουσιώδης κατάπληξις τῶν ξένων, αἱ ἰδία ἐπευφημίας, ἡ ἰδία ἀποθέωσις. Τὸ τραγούδι τῆς Μαρίας τῆς Πενταγιώτισσας «Στὴ Σάλωνα σφάζουν ἀρνιά» ἐτραγουδῆσεν ἡ κ. Μουφερᾶτου τόσο ὠραῖα, μὲ ὄλον τὸ πάθος καὶ τὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποῖον ἐνέχει τὸ δραματικὸν εἰδύλιον τῆς γυναικὸς τῆς ὁποίας ὁ ἔρωσ σκορπίζει τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον. Τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τῶν δύο κυριῶν καὶ ἡ Κατάρα τοῦ Καλομοίρη, τὴν ὁποῖαν ἡ κ. Νίνα Φωκᾶ ἐτραγουδῆσε μὲ τόσῃ ἐντέλειαν τέχνης, μὲ τόσῃ δύναμιν φωνῆς καὶ ἐκφάσεως ἐπροκάλεσαν φρενήριδα ἐνθουσιασμόν. Οἱ ξένοι ἐξέφρασαν τὴν ἐκπληξίν των πῶς ἡ ὠραία αὐτὴ ἑλληνικὴ μουσικὴ δὲν ἔχει γίνεαι γνωστὴ εἰς τοὺς τόπους των καὶ πῶς Ἑλληνίδες αἰδοὶ τῆς περιωπῆς τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ δὲν κάμνουν τουρνέ καλλιτεχνικὰς εἰς τὴν Εὐρώπῃν μὲ πρόγραμμα καθαρὰς Ἑλλ. μουσικῆς.

Τὸ Δάκειον τῶν Ἑλλήνων μὲ τὰ ἀντεπιστέλλοντα τμήματά του εἰς τὰ μεγαλειότερα εὐρωπαϊκὰ κέντρα θὰ διοργανώσῃ εἰς τὸ μέλλον τοιαύτας τουρνέ, ἀφοῦ προηγουμένως πλουτίσει τὸν κύκλον τῶν τραγουδιῶν μας καὶ ἐναρμόσει καὶ ἄλλα διὰ τῆς ἐργασίας τὴν ὁποῖαν ἀνέθεσεν εἰς ἐπιτροπὴν Ἑλλήνων μουσουργῶν

τῆς περιωπῆς τῶν κ. κ. Σαμᾶρα, Καλομοίρη, Λαμπелὲτ καὶ Λαυράγκα.

Ἡ δύναμις τῆς δος Σμαράγδας Γεννάδη
ἡ δοθεῖσα εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν ἐσυνέχισε τὴν ἐπιτυχίαν τῶν δύο προηγηθεισῶν. Εἶναι ἡ πῶτη φορὰ καθ' ἣν ἡ δις Γεννάδη ἔδωκε συναυλίαν ἰδικήν της, τὴν ὁποῖαν ἐτίμησε ἐκλεκτὸς καὶ πολὺς κόσμος καὶ εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὁ πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος.

Τὸ πρόγραμμά της πλούσιον καὶ πολὺ δύσκολον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἐντελεστάτη. Ἡ φωνὴ της ὠραία, γλυκεῖα, μεταλλικὴ, ἀνεδείχθη τελείως εἰς τὰ τραγούδια τοῦ Schumann, τὰ μεταφρασμένα ἑλληνικὰ ἀπὸ τὸν κ. Ποσιώτην. Ἐν γένει ἡ ὠραία συναυλία τῆς νεαρᾶς καλλιτέχνης διεξήχθη μέσα εἰς χειροκροτήματα ἐνθουσιώδη καὶ εἰς πλημμύραν λουλουδιῶν μὲ τὰ ὁποῖα οἱ φίλοι, οἱ συνάδελφοι τοῦ ὠδείου καὶ αἱ μαθήτριά της ἐχαίρεισαν τὴν ἐπιτυχίαν της.

Ἀγγέλλεται ἐπίσης ἡ συναυλία τῆς ἐκ Βιέννης ἀφ' ἧσθαι δος Ἰουλίας Παπαδόσχου εἰς τὸ ὠδεῖον Ἀθηνῶν, δίδεται δὲ καὶ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἡ συναυλία τῆς Ὠδικῆς Ἑταιρίας τοῦ κ. Κοκκίνου, τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν της ἐπιτροπὴ κυριῶν ὑπὸ τὴν κ. Ἄνναν Παπαδοπούλου.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ὁ θρίαμβος τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου κατὰ τὰς ἐκλογὰς ὑπῆρξε τέλειος. Μία καταπλικτικὴ πλειονοψηφία ἀπὸ ἐκείνας ποῦ σπανίως ἀπαντοῦν εἰς τὰ ἐκλογικὰ χρονικὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπέδειξε τὴν πρὸς τὸ πρόγραμμά του ἀμέριστον ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἄλλὰ καὶ τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου ὑπῆρξεν ἐκδηλωτικὴ ἡ ἐτυμηγορία τῆς 1ης Μαρτίου, ἔργου τὸ ὁποῖον ἐνέχει ὅλα τὰ στοιχεῖα μιᾶς γενικῆς μεταρρυθμίσεως.

Μία μόνον παρετηρήθη ἀδικία κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Μαρτίου. Ἡ καταψήφισις ἀνδρῶν μὲ εὐγενεὶς καὶ ἀσπιλον παρελθόν ὅπως ὁ κ. Ράλλης καὶ μερικοὶ ἄλλοι. Καὶ εἶναι εὐτύχημα ὅτι διὰ τῆς παραιτήσεως ἐνὸς τῶν βουλευτῶν Ἀρκαδίας ὁ κ. Ράλλης θὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ θέσιν του.

Ἦδη ἡ Κυβέρνησις Βενιζέλου ἀναλαμβάνει μεγάλας καὶ βρυτάτας ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος τὸν ἔφερε παντοδύναμον, διὰ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν πραγματικὴν βελτίωσιν τοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ἐπὶ νεωτέρων βάσεων ἀναδιοργάνωσιν τῆς χώρας.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΝΕΣΤΛΕ
ΑΛΕΥΡΟΝ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεῖα καὶ φαρμακευπορεῖα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.

Κ^{ΟΣ} ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ